

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.

W zadaniu:

Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

STYCZEŃ 2009

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: (022) 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB
Nakład: 300 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

Koniunktura w rolnictwie

Jadwiga Seremak-Bulge

1. W 2008 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej zdecydowanie pogorszyły się w porównaniu z wyjątkowo dobrym pod tym względem 2007 r. Dynamiczny wzrost cen detalicznych środków produkcji (o ponad 18% w porównaniu z grudniem 2007 r.) spowodował, że przy obniżkach cen skupu nieco niższych niż w 2005 r., skumulowany wskaźnik nożyc cen obniżył się do prawie 80%, podczas gdy w 2005 r. wynosił blisko 90%. W ciągu 2008 r. dysproporcje dynamiki zmian cen otrzymywanych przez rolników do płaconych przez nich, w porównaniu z grudniem 2007 r. były nawet głębsze niż w wyjątkowo niekorzystnym pod tym względem 1998 r.

Skumulowany wzrost cen detalicznych środków produkcji w 2008 r. (118,3%) był taki sam jak w 2004 r., kiedy w wyniku akcesji stawki podatku VAT wzrosły z 7 do 22%. Drastyczny wzrost światowych cen surowców, w tym zwłaszcza fosfatów do produkcji nawozów fosforowych (4-5 krotny) oraz energii (ropa naftowa w pierwszych 3 kwartałach zdrożała ponad 2,5-krotnie, aby w czwartym kwartale stanąć o ponad 60%) spowodował, że ceny nawozów mineralnych wzrosły w 2008 r. o prawie 80%, a środki ochrony roślin o ok. 15%. Podwyżki pozostałych grup środków produkcji – w tym przede wszystkim środków inwestycyjnych oraz usług były znacznie mniejsze, bo wyniosły 2-7,5%.

Dynamicznym podwyżkom cen środków produkcji towarzyszył systematyczny spadek cen otrzymywanych przez rolników. W ciągu 12 miesięcy 2008 r., w porównaniu z grudniem roku poprzedniego, ceny koszyka skupu zmalały średnio o 7%. Na dominację spadków cen surowców rolniczych nad ich podwyżkami wpływ miały dobre zbiory większości podstawowych roślin uprawnych, oraz zawirowania na światowych rynkach surowcowych (w tym zwłaszcza zbóż i artykułów mlecznych) oraz walutowych. Dodatkowym czynnikiem ułatwiającym destabilizację rynków rolnych było odejście Wspólnej Polityki Rolnej od podtrzymywania cen na rzecz podtrzymywania dochodów rolniczych oraz korekty polityki energetycznej UE. Gdyby nie skokowy wzrost cen skupu trzody chlewnej, obniżka indeksu cen koszyka skupu byłaby znacznie głębsza.

Obniżkom cen skupu towarzyszył wzrost cen detalicznych żywności o 2,9%, który był jednak mniejszy niż inflacja (o 3,4%), a zwłaszcza w porównaniu z podwyżkami wynagrodzeń (o ok. 5%). Mimo relatywnego potaniaenia żywności w ciągu 2008 r., nadal była ona droższa niż w 2007 r., zatem znaczący wzrost dochodów nie spowodował wzrostu wydatków na żywność, co nie jest dobrym prognostykiem dla producentów i przetwórców żywności na 2009 r.

Mimo znaczących obniżek cen skupu jakie miały miejsce w latach 2008 i 2005 skumulowany wskaźnik zmian cen skupu w 5-leciu 2004-2008 wyniósł prawie 130%, co oznacza że podwyżki cen skupu w pozostałych latach analizowanego okresu z nadwyżką kompensowały ich cykliczne spadki. Ceny skupu rosły w analizowanym 5-leciu wyraźnie szybciej niż ceny detaliczne żywności oraz inflacja, ale wolniej niż wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw działów poza rolniczych. W sumie realny wzrost cen skupu wyniósł w latach 2004-2008 prawie 13%, podczas gdy ceny detaliczne żywności zostały podniesione w tym czasie tylko o 4,3%, a wynagrodzenia o 17,6%. Stwarza to przesłanki do wzrostu krajowego popytu na żywność, ale jednocześnie stało się źródłem wyższych kosztów przetwórstwa żywności, podwyżek cen zbytu produktów finalnych i spadku konkurencyjności polskiego sektora żywnościowego.

Dla rolników równie ważne, a nawet ważniejsze jest to, że znacznie szybciej od cen skupu rosły jednak ceny detaliczne środków produkcji, które w latach 2004-2005 nominalnie wzrosły o ok. 60%, a realnie o prawie 39%. Te niekorzystne zmiany cen płaconych przez rolników i przez nich otrzymywanych, a prowadzące do spadku dochodów, kompensowane były przez dopłaty bezpośrednie wypłacane do każdego hektara użytków rolnych.

Najślabiej spadek cen, bo prawie o połowę dotyczył zbóż, których zbiory w 2008 r. (27,7 mln ton) były o ok. 2% wyższe niż w dobrym pod tym względem 2007 r. oraz średnio w latach 2001-2005. Znacznie wyższe zbiory zbóż w całej Europie, a zwłaszcza na Ukrainie, w Rosji oraz na Węgrzech i w Ameryce Północnej, przy niższym popycie paszowym stwarzają szansę na odbudowę zapasów, rozwój eksportu oraz powrót cen do poziomu równowagi długookresowej, po roku rekordowo wysokich cen i wyjątkowo wysokiej rentowności produkcji zbóż. Bardzo wysokie wahania cen zbóż, jakie miały miejsce w ostatnim 5-leciu, z przewagą spadków spowodowały, że od akcesji, zboża bezwzględnie staniały w porównaniu z 2003 r. o ok. 25%, a realnie o 35-37%. Wahań tych nie zmniejszyło objęcie polskiego sektora zbożowego Wspólną Polityką Rolną oraz włączenie do znacznie większego rynku wspólnotowego i aktywizacja

obrotów handlowych z krajami członkowskimi, a rynek zbóż był równie daleki od stabilizacji jak przed akcesją. Destabilizowało to pozostałe rynki rolne, a zwłaszcza rynek żywca wieprzowego i drobiu będąc

Spadkowi cen zbóż w 5-leciu 2004-2008 towarzyszył znaczny wzrost cen skupu ziemniaków pod wpływem urynkowienia ich uprawy, co doprowadziło do znaczącego ograniczenia powierzchni ich uprawy i zbiorów. W latach 2004-2008 powierzchnia uprawy ziemniaków zmalała o 26% do 530 tys. ha, a zbiory ziemniaków o 28% do ok. 10-11 mln ton rocznie. W 2008 r. ceny skupu ziemniaków wzrosły w porównaniu z grudniem 2007 r. tylko o ponad 3%, mimo 11% spadku produkcji w wyniku utrzymywania się wysokich cen ziemniaków w skupie przez znaczną część roku ubiegłego.

Mleko w 2008 r. należało do najsłabiej taniejących produktów rolniczych. Po bardzo dynamicznym wzroście w roku poprzednim ceny skupu mleka obniżono w 2008 r. o prawie 32%. W ciągu 12 miesięcy 2008 r. ceny płacone rolnikom za mleko powróciły do poziomu z końca lat 2005-2006. Mimo to podwyżka cen jaka nastąpiła w 2004 r. w wyniku akcesji spowodowała, że w 5-leciu 2004-2008 ceny skupu mleka wzrosły nominalnie o prawie 14%, a realnie utrzymały się na poziomie nieznacznie niższym niż w grudniu 2003 r.

Najwyższe podwyżki cen w 2008 r. dotyczyły żywca wieprzowego, które wzrosły o prawie 34% w porównaniu z grudniem roku poprzedniego. Ta podwyżka nastąpiła po trzech latach niskich cen wieprzowiny, a jej ceny nie osiągnęły jednak poziomu z 2004 r. Były one jednakże nominalnie wyższe niż w końcu 2003 r. o prawie 46%, a realnie o 13%.

Znacznie mniejszy był wzrost cen żywca wołowego, którego ceny, po przejściowej obniżce w 2007 r. wzrosły w ciągu 12 miesięcy 2008 r. o prawie 8%. W sumie w ciągu 5 lat, jakie nastąpiły od momentu akcesji żywca wołowy nominalnie podrożał o ponad 61%, a realnie o ponad 40%. Był więc jedynym surowcem rolniczym, którego ceny wzrosły w stopniu przekraczającym ceny środków produkcji. Towarzyszyły temu obniżki cen cieląt, które po znacznych podwyżkach w latach 2004-2005 systematycznie spadają od 2006 r., w wyniku malejącego eksportu do innych krajów członkowskich. Decydujący wpływ na to ma reforma systemu wsparcia rynku wołowego w Unii Europejskiej, prowadząca do spadku opłacalności chowu bydła mięsnego w starych krajach członkowskich. W 2008 r. ceny cieląt spadły o ok. 5,5% w porównaniu z grudniem roku poprzedniego, a więc znacznie mniej niż w latach 2007 i 2006. Systematyczny wzrost cen żywca wołowego, przy malejących cenach cieląt tworzy sprzyjające warunki dla rozwoju produkcji wołowej wysokiej jakości w oparciu o bydło ras mięsnych.

Po wysokich ubiegłorocznych podwyżkach ceny drobiu w 2008 r. wzrosły tylko o 2%, co przy bardzo wysokich cenach pasz zachwiało opłacalnością produkcji drobiarskiej. Znacznie mniejsza dynamika wzrostu cen drobiu niż innych gatunków żywca sprawiła, że w 5-leciu 2004-2008 nominalne ceny drobiu wzrosły tylko o 10%, a realnie zmalały o prawie 5,5%. Jednakże zmienność cen drobiu była w analizowanym okresie wyraźnie mniejsza niż w przypadku żywca wieprzowego, co sprzyja rozwojowi produkcji drobiarskiej.

2. W grudniu 2008 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nadal były niekorzystne. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) od 3 miesięcy nie zmienia się i wyniósł zaledwie 99 punktów. Wskaźnik ten był o 3 punkty procentowe (p.p.) niższy niż przed rokiem. Przeniesione skutki wcześniejszych obniżek cen spowodowały, że pomimo grudniowego wzrostu cen wszystkich gatunków żywca wyrównany wskaźnik nożyc cen utrzymał się na bardzo niskim poziomie 97,2 punktu, aż o 5,4 p.p. mniejszym niż grudniu 2007 r. Wprawdzie dynamika wzrostu cen środków produkcji maleje, ale nadal jest wysoka, a wyrównany wskaźnik wzrostu cen detalicznych środków produkcji wynosił w grudniu 101,2 punktu, pomimo wyraźniejszego spadku cen energii i sezonowych obniżek cen materiałów budowlanych. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu utrzymał się na poziomie poprzedniego miesiąca, mimo sezonowej obniżki indeksu produkcji przemysłu spożywczego. Skompensowała to bowiem poprawa wyrównanego indeksu wynagrodzeń i cen żywności. Wskaźnik potencjalnego popytu w grudniu 2008 r. był jednak niższy niż przed rokiem o 0,6 p.p.

Do nowych zbiorów mało prawdopodobna jest poprawa rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej, aczkolwiek pewną nadzieję na obniżki cen środków produkcji mogą dawać niższe ceny energii oraz surowców pod wpływem kryzysu światowego.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen skupu (grudzień roku poprzedniego = 100)

Wyszczególnienie	2008 ^a	2007	2006	2005	2004	2004-2008	
						XII 2003=100	Indeks cen realnych
Wynagrodzenia	105,0	107,2	108,6	107,0	103,4	135,2	117,6
Towary i usługi konsumpcyjne	103,8	104,0	101,4	100,7	104,4	115,0	100,0
Żywność	102,9	107,6	101,8	98,8	107,7	119,9	104,3
Środki produkcji	118,3	108,5	102,7	102,3	118,3	159,6	138,7
Nożyce cen koszyka skupu	78,6	113,6	102,0	89,8	99,2	81,2	.
Koszyk skupu	93,0	123,3	104,8	91,9	117,3	129,6	112,7
w tym pszenica	56,7	140,4	158,5	86,7	66,4	72,6	63,1
żyto	53,6	129,9	177,6	91,2	66,7	75,2	65,4
ziemniaki	103,1	86,1	141,2	93,9	110,5	130,0	113,0
bydło	107,7	97,8	103,6	102,1	144,8	161,4	140,3
trzoda chlewna	133,9	102,0	91,4	81,6	143,2	145,8	126,8
drób	102,0	120,9	99,6	85,1	105,2	110,0	95,6
cielęta	94,5	89,8	85,7	118,2	147,8	127,0	110,4
mleko	68,3	134,4	101,5	98,6	123,8	113,7	98,8

^a dane wstępne

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

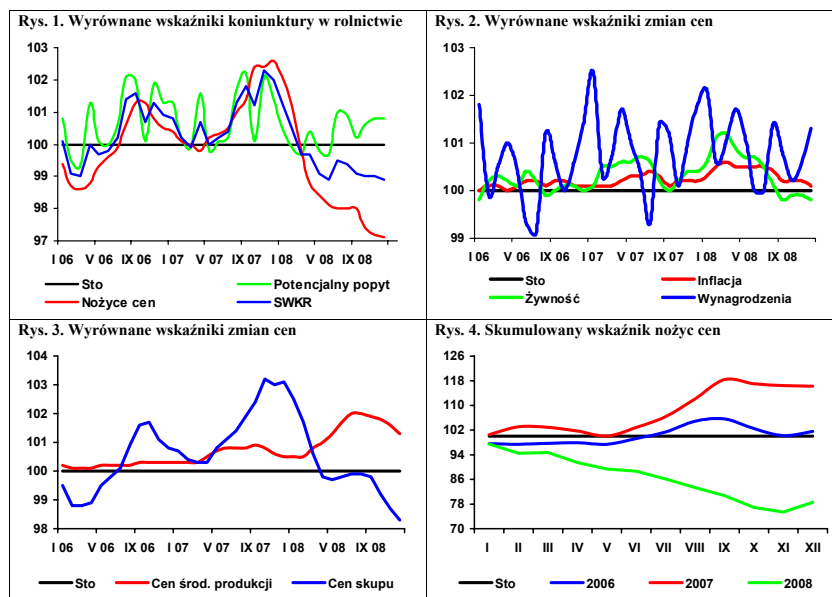
Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	XII 08	XI 08	X 08	IX 08	VIII 08	VII 08	XII 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	99,0	99,0	99,0	99,1	99,4	99,5	102,0
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	100,8	100,8	100,6	100,2	100,0	101,0	101,4
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	97,2	97,2	97,4	98,0	98,0	98,0	102,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	98,3	98,7	99,2	99,8	99,9	99,9	103,1
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,2	101,6	101,8	101,9	102,0	100,0	99,8
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	100,3	100,3	100,4	100,4	100,2	100,0	99,8
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	101,5	100,7	100,3	100,9	101,3	99,5	101,4
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	98,8	100,2	99,8	100,3	100,8	102,0	101,1

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Rynek zbóż

Marcin Krzemiński

Według ostatecznego szacunku GUS krajowe zbiory zbóż w 2008 r. wyniosły 27,7 mln ton i były wyższe niż w roku poprzednim. Wzrost produkcji wynikał wyłącznie ze zwiększenia powierzchni uprawy, bowiem plony w porównaniu z rokiem poprzednim obniżyły się. Warunki pogodowe w pierwszej połowie 2008 r. wpłynęły na wzrost plonów i produkcji zbóż ozimych; spadły natomiast plony i zbiory zbóż jarych. Dobre zbiory zbóż, dużo lepsze niż w dwóch ostatnich latach, są w krajach UE i WNP, co wpływa na mocny spadek cen, zarówno w kraju, jak i na rynkach europejskich i światowych.

W listopadzie i grudniu 2008 r. ceny zbóż spadły poniżej poziomu sprzed roku i dwóch lat. Spadek cen obserwuje się zarówno w skupie, jak i w handlu targowiskowym. W grudniu poniżej ceny interwencyjnej kształtowały się ceny kukurydzy i jęczmienia. Ceny pszenicy były wyższe. W sezonie 2008/09 interwencja obejmuje, podobnie jak w poprzednich latach, pszenicę, jęczmień i kukurydzę. W przypadku kukurydzy obowiązuje limit zakupów, który dla całej UE wynosi 700 tys. ton.

Na opłacalność produkcji zbóż niekorzystnie wpływają dynamicznie rosnące ceny nawozów, które osiągają rekordowe poziomy. Przy spadających cenach skupu zbóż obecnie na zakup jednej tony nawozu należy przeznaczyć kilkukrotnie większą ilość ziarna niż przed rokiem.

Malejące ceny zbóż i śrut oleistych powodują obniżanie się cen pasz. Po kilkumiesięcznej poprawie, obniżyła się opłacalność produkcji trzody, z powodu spadku cen jej skupu. Niekorzystnie kształtują się również ceny skupu mleka do cen pasz dla bydła.

Spadek cen zbóż dotychczas nie przełożył się na obniżenie cen detalicznych produktów zbożowych. Można go oczekiwać w najbliższym czasie, ale będzie on nieznaczny. W listopadzie obniżono ceny zbytu kasz i mąki, a prawie nie zmieniły się ceny pieczywa. Ceny zbytu mąki były w listopadzie 2008 r. o 30% niższe niż w czerwcu.

W obecnym sezonie obserwuje się zmniejszenie przemiału zbóż i produkcji mąki pszennej w porównaniu z sezonem poprzednim. Wyższa jest natomiast produkcja mąki żytniej, pieczywa i makaronu. Niższa niż przed rokiem jest także produkcja pasz dla zwierząt.

Powoli zwiększa się eksport ziarna. Według wstępnych danych w październiku 2008 r. wyniósł on ponad 60 tys. ton, z czego większość stanowiła pszenica (do Niemiec i Norwegii) i kukurydza (do Niemiec i Szwecji).

Dostawy ziarna do Polski pochodzą głównie z krajów UE. W trzecim kwartale 2008 r. import ziarna wyniósł ponad 700 tys. ton. Pszenicę sprowadzano z Niemiec, Czech, W. Brytanii, Węgier i Ukrainy. Z Ukrainy, a także Węgier i Argentyny pochodziła sprowadzana do Polski kukurydza. Jęczmień sprowadzano z krajów UE-15, UE-12 oraz z Mołdawii. W październiku import ziarna obniżył się do 54 tys. ton. Z powodu przywrócenia opłat celnych, z Ukrainy sprowadzono tylko ok. 600 ton ziarna.

Mąkę pszenną sprzedaje się głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzonym towarem pierwotnego przerobu był sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu było pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami były jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Turcji, Chorwacji i innych krajów europejskich. Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE i na Ukrainę. Import pasz dla zwierząt hodowlanych pochodzi w większości z Niemiec oraz z pozostałych krajów UE.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy	Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	skup				targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	X
2007 I-XII	706,8	602,1	659,3	641,1	760,1	660,6	711,6	659,2	X
2007 I-VI	623,5	600,5	595,9	576,5	727,2	636,8	695,7	647,0	X
2008 I-VI	877,5	727,7	.	.	912,3	763,8	855,2	767,2	X
2007 VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46
V	864,6	719,0	761,0	769,8	938,1	782,9	881,3	786,6	356,12
VI	804,1	689,3	748,1	757,1	943,6	782,8	870,7	777,8	X
VII	689,7	556,3	745,7	640,3	933,9	771,7	866,6	782,8	X
VIII	573,6	479,5	705,9	648,2	837,4	690,0	778,5	707,1	X
IX	517,1	426,2	531,2	580,7	743,0	626,6	688,6	640,8	X
X	467,1	373,5	321,5	555,7	682,4	597,4	637,0	587,6	X
XI	460,0	362,0	320,1	525,3	641,1	539,3	598,4	557,7	378,66
XII ^a	451,8	367,7	398,4	385,8	565,3	428,6	541,3	487,1	410,73

^a dane MRiRW za ostatni tydzień grudnia, ceny skupu dotyczą ziarna paszowego

Źródło: Dane GUS, MRiRW

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy ^a	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Pszenvyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2008 I-VI	1041,9	121,8	98,7	55,8	1328,5	287,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	484,5 ^b
2007/08	3163,5	415,9	480,0	239,7	4374,8	723,9 ^b
2007 VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6
V	126,0	15,1	10,9	9,1	162,9	39,0
VI	95,4	9,5	12,6	3,9	122,3	31,4
VII	193,2	42,9	70,6	22,4	329,6	24,8
VIII	751,2	151,4	186,8	76,5	1181,0	12,0
IX	403,3	65,9	59,9	35,6	571,4	10,4
X	250,0	28,2	22,6	13,1	315,4	109,4
XI	213,9	22,5	15,3	13,0	265,3	148,5

^a dane dla półroczy, lat kalendarzowych i sezonów są sumą danych za odpowiednie miesiące, ^b od października do września

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,9	710,4	102,5	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,1	746,3	113,1	5966,8
2006 ^b I-XII	3008,3	2542,8	241,4	1551,5	146,2	6341,2
2007 ^b I-XII	2746,2	2399,0	233,6	1523,0	155,3	7053,4
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,4	365,4	54,6	2976,3
2008 I-VI	757,3	638,3	51,0	392,9	58,2	3232,1
2007 VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,27	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,17	64,7	9,92	524,0
IV	130,7	109,5	8,65	65,8	9,97	569,3
V	115,2	98,5	7,30	66,9	9,05	552,7
VI	122,8	103,5	8,15	65,2	9,76	536,3
VII	134,8	115,8	9,78	64,2	9,61	551,9
VIII	129,1	108,8	9,42	63,5	8,68	458,2
IX	143,9	114,0	9,15	63,5	10,13	468,9
X	149,0	116,0	9,85	67,5	11,18	508,6
XI	.	117	9,0	.	10,7	.

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2007 I-XII	338,6	65,1	155,6	147,3	775,6	1204,9	168,8	314,0	619,6	2327,1
2007 I-VI	5,8	5,8	14,5	34,0	65,5	1058,5	158,2	259,4	548,2	2041,9
2008 I-VI	94,0	6,5	5,6	57,5	177,6	700,4	36,4	183,0	540,8	1497,3
2006/07	521,0	54,2	125,8	133,9	908,0	3084,3	170,8	346,2	755,7	4376,8
2007/08	422,9	65,6	146,7	170,9	883,5	1180,0	33,1	191,8	506,0	1941,4
2007 VII	37,55	1,25	29,64	6,53	76,3	29,72	3,34	18,77	23,91	76,2
VIII	80,32	14,84	57,67	16,92	180,5	31,67	0,51	11,66	9,89	54,0
IX	65,87	17,81	21,30	2,96	134,8	32,28	2,15	6,13	8,43	49,5
X	81,49	17,82	14,39	56,82	182,9	21,78	1,64	6,40	16,46	46,5
XI	45,19	3,92	13,36	16,71	85,3	12,15	2,99	3,63	4,97	23,9
XII	22,38	3,64	4,78	13,41	50,2	18,85	0,03	8,02	7,77	34,9
2008 I	14,50	2,12	2,33	5,59	27,3	25,76	0,19	4,02	12,29	42,4
II	17,00	3,20	2,41	9,05	40,4	24,54	1,94	6,28	26,39	60,2
III	28,06	0,81	0,75	10,89	42,4	23,90	4,39	16,51	59,21	108,4
IV	34,57	0,41	0,00	23,95	60,4	111,85	5,29	58,94	99,25	284,6
V	0,90	0,00	0,00	6,98	8,4	168,57	9,29	42,86	139,76	370,8
VI	0,03	0,17	0,23	6,42	7,3	209,49	13,84	36,70	143,64	413,2
VII	0,57	0,05	8,81	13,23	23,5	211,77	10,70	52,95	97,98	378,9
VIII	12,84	4,80	4,42	2,86	29,6	129,50	3,38	24,18	83,15	245,4
IX	53,16	16,42	2,62	1,66	83,9	87,36	1,42	15,21	22,76	128,1
X	31,61	1,80	2,90	24,67	62,0	27,83	0,17	2,63	22,12	53,8

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2007 I-XII	8,89	3,01	7,40	8,92	18,97	39,77	16,73	41,44	41,91	242,8
2007 I-VI	3,11	0,98	2,29	4,26	10,40	20,26	9,22	24,05	24,16	124,6
2008 I-VI	12,26	2,72	4,05	4,27	15,10	17,65	9,03	13,39	16,05	135,9
2006/07	6,11	1,56	4,43	4,74	13,65	40,89	17,29	38,91	38,61	228,2
2007/08	18,02	4,75	9,16	8,93	23,36	36,01	13,69	29,35	31,36	253,9
2007 VII	0,55	0,19	0,77	0,43	2,20	3,13	1,13	3,41	2,32	28,11
VIII	0,55	0,44	0,92	0,75	0,44	3,34	1,20	3,69	3,94	24,53
IX	0,72	0,17	0,84	0,51	0,91	3,33	1,47	2,78	2,09	19,00
X	1,17	0,22	1,31	0,94	1,26	3,75	1,56	3,36	4,29	17,51
XI	1,50	0,40	0,67	1,11	2,78	3,72	1,47	2,47	3,81	14,85
XII	1,28	0,60	0,60	0,92	0,98	2,24	0,68	1,67	1,31	14,18
2008 I	1,91	0,46	0,94	1,07	1,63	3,03	1,81	2,10	3,37	19,76
II	1,83	0,65	0,88	0,54	1,99	2,94	1,67	2,18	4,60	19,37
III	2,46	0,68	0,78	1,14	2,95	2,74	1,25	1,94	2,52	18,78
IV	2,01	0,32	0,55	0,74	4,18	2,94	1,55	1,99	1,81	25,67
V	2,01	0,36	0,48	0,35	2,25	2,88	1,25	2,77	1,14	23,44
VI	2,09	0,26	0,47	0,43	2,35	3,33	1,52	2,42	3,35	29,40
VII	2,20	0,29	0,51	0,52	2,21	3,16	1,31	2,52	1,72	29,29
VIII	1,75	0,49	0,54	0,40	2,38	4,13	0,93	1,92	1,07	22,37
IX	2,19	0,85	0,48	0,54	3,09	2,60	1,48	2,34	1,12	20,09
X	2,89	0,37	0,53	0,77	1,44	2,02	1,18	2,45	1,33	16,66

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2007 I-XII	8,24	52,02	212,4	111,8	95,2	52,94	12,23	79,99	271,8	87,2
2007 I-VI	4,46	24,18	103,9	55,76	45,82	26,47	5,94	38,31	118,3	41,3
2008 I-VI	4,53	31,67	103,3	49,35	47,19	23,11	6,34	34,98	110,9	47,3
2006/07	7,41	43,86	202,2	116,5	93,5	48,15	11,25	75,95	226,5	80,6
2007/08	8,06	59,24	209,7	104,8	90,5	49,07	12,53	71,54	256,0	92,3
2007 VII	0,43	3,51	17,09	9,41	7,65	4,55	1,27	7,07	43,90	6,88
VIII	0,49	4,46	19,14	9,97	8,28	3,80	0,88	7,24	23,96	7,77
IX	0,58	4,90	18,35	10,15	8,15	4,26	1,17	7,52	20,30	6,95
X	0,97	5,44	20,02	10,72	8,83	4,43	0,97	6,74	22,85	8,97
XI	0,72	4,56	19,37	8,58	8,80	4,52	1,23	7,75	21,72	8,42
XII	0,59	4,97	14,60	7,18	7,64	4,92	0,75	5,35	20,87	6,98
2008 I	0,56	4,50	14,59	5,86	10,08	3,77	0,59	6,05	21,91	9,85
II	0,79	5,77	17,34	9,96	9,07	4,10	1,19	6,41	21,54	8,44
III	0,68	5,65	17,63	7,58	8,01	4,78	0,93	5,40	20,46	6,95
IV	1,08	5,78	19,08	8,00	8,64	4,24	1,02	5,59	20,46	8,28
V	0,63	5,15	17,42	9,34	5,90	3,62	1,31	5,70	17,43	7,57
VI	0,82	5,18	17,88	9,07	5,50	3,43	1,35	6,36	17,29	7,58
VII	0,90	5,28	16,14	9,52	6,49	4,23	1,43	5,82	14,67	7,87
VIII	0,80	3,78	16,21	9,06	5,67	3,44	0,98	5,72	12,63	7,12
IX	1,03	4,21	17,92	9,12	3,80	4,39	1,26	7,77	13,51	7,87
X	0,71	3,97	18,51	9,81	3,07	3,96	0,79	5,89	18,77	8,72

^a uzyskane przez sępcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2008 r. dane wstępne.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb miesany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2008 I-VI	1,27	2,03	1,57	3,34	3,05	3,56	3,99	4,59
2007 VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61
V	1,28	2,06	1,57	3,46	3,11	3,58	4,00	4,66
VI	1,25	2,07	1,56	3,50	3,15	3,64	4,02	4,69
VII	1,21	2,08	1,55	3,54	3,18	3,66	4,04	4,72
VIII	1,12	2,09	1,57	3,58	3,20	3,68	4,07	4,74
IX	1,04	2,09	1,56	3,62	3,20	3,70	4,06	4,76
X	0,95	2,08	1,56	3,60	3,20	3,70	4,08	4,75
XI	0,88	2,04	1,49	3,60	3,20	3,70	4,07	4,77

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ- 1” sypka dla kur niosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2008 I-VI	1199,7	1322,9	1908,6	1138,4	1505,9	1361,5	1802,5
2007 VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9
V	1248,6	1350,5	1942,4	1175,6	1568,6	1397,1	1840,2
VI	1253,9	1377,8	1942,3	1177,3	1569,0	1407,6	1845,0
VII	1254,0	1374,5	1947,4	1174,7	1569,8	1414,7	1848,5
VIII	1242,8	1360,9	1939,6	1161,9	1570,0	1401,2	1843,6
IX	1194,9	1320,5	1909,6	1115,0	1556,2	1375,0	1835,3
X	1151,4	1282,0	1871,0	1081,3	1529,0	1343,1	1815,9
XI	1123,8	1251,8	1850,2	1043,8	1503,3	1309,1	1798,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2007 I	1,472	1,751	2,727	0,989	1,983	3,673	2,486
II	1,366	1,695	2,468	0,976	2,028	3,663	2,639
III	1,412	1,716	2,490	1,006	2,032	3,584	2,696
IV	1,493	1,752	2,520	1,001	2,048	3,456	2,545
V	1,430	1,744	2,464	1,017	2,000	3,446	2,630
VI	1,465	1,751	2,521	1,027	2,181	3,753	2,803
VII	1,541	1,789	2,647	1,028	2,454	4,215	3,028
VIII	1,506	1,750	2,571	1,049	2,524	4,309	3,042
IX	1,426	1,638	2,321	1,062	2,469	4,017	2,836
X	1,427	1,629	2,297	1,105	2,139	3,443	2,725
XI	1,472	1,655	2,381	1,164	1,912	3,093	2,635
XII	1,479	1,666	2,393	1,193	1,967	3,183	2,373
2008 I	1,461	1,640	2,341	1,120	2,026	3,247	2,296
II	1,482	1,651	2,369	1,041	1,850	2,958	2,321
III	1,487	1,642	2,366	0,975	2,004	3,189	2,287
IV	1,505	1,634	2,376	0,902	1,979	3,124	2,197
V	1,502	1,672	2,350	0,841	2,185	3,420	2,250
VI	1,504	1,663	2,357	0,812	2,336	3,661	2,326
VII	1,522	1,681	2,395	0,778	2,413	3,797	2,408
VIII	1,684	1,875	2,672	0,763	2,446	3,882	2,395
IX	1,779	2,094	2,929	0,781	2,528	4,161	2,345
X	1,810	2,241	3,040	0,789	2,379	3,995	2,309
XI	1,935	2,345	3,335	0,803	2,379	4,100	2,195

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

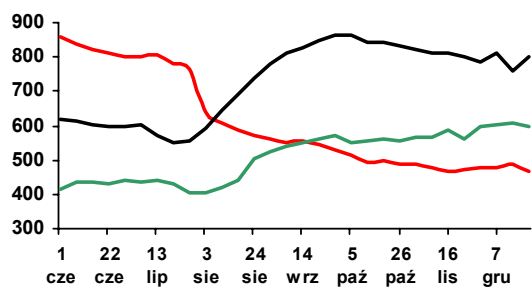
Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222
IV	229	250	.	201	244	209	223
V	217	237	.	192	219	221	215
VI	204	238	189	173	206	206	208
VII	202	235	177	171	171	185	209
VIII	178	186	154	157	146	181	183
IX	161	163	142	138	129	173	141
X	149	149	133	125	117	97	119
XI	140	144	.	115	115	86	122

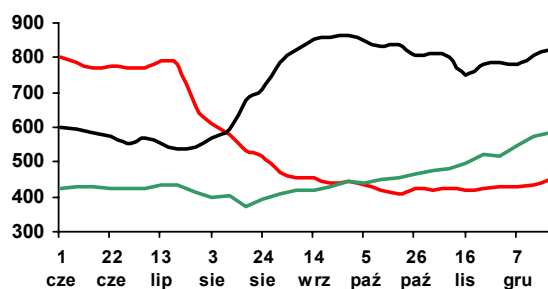
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

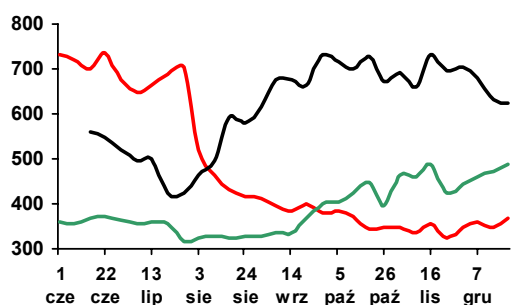
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna

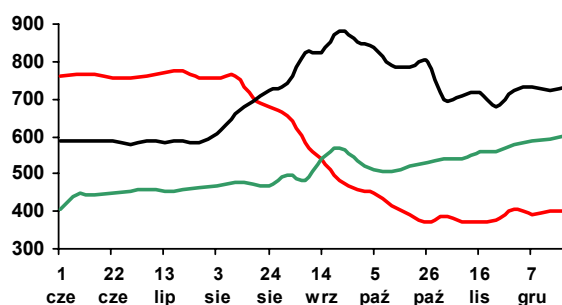
Rys. 2. Pszenica paszowa

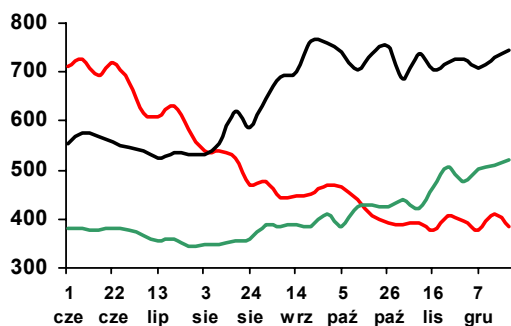
Rys. 3. Żyto paszowe

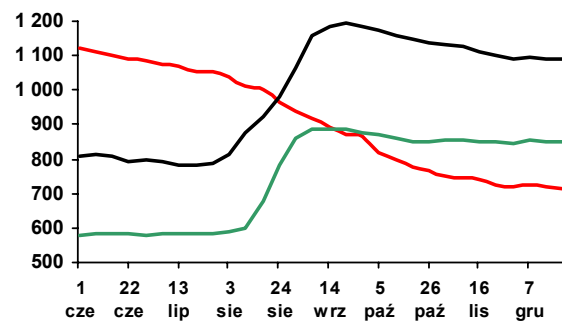
Rys. 4. Kukurydza paszowa

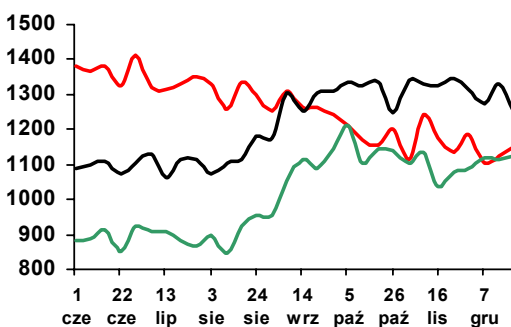
Rys. 5. Jęczmień paszowy

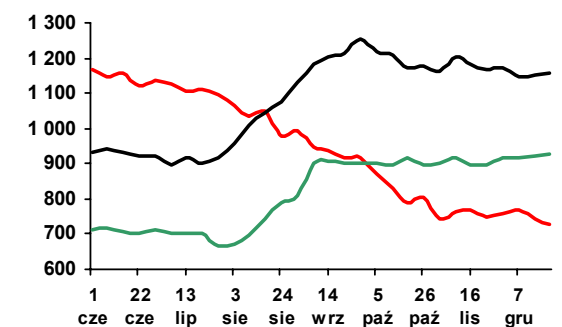
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)

Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)

Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)

Legenda:

2008

2007

2006

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2006-08; ZSRIR, MRiRW.

Rynek cukru

Piotr Szajner

W sezonie 2008/2009 kwota produkcji cukru wynosi 1405 tys. ton, wobec 1533 tys. ton w sezonie poprzednim, w wyniku reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji o 5-6 mln ton w skali całej Unii.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych według GUS wyniosła ok. 213 tys. ha i była o 14% mniejsza niż przed rokiem. Według szacunków związków branżowych zasiewy wyniosły ok. 180 tys. ha. Plony przewidywane są w wysokości 44-50 t/ha, a zbiory prawdopodobnie wyniosły 9,3 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru może wynieść ok. 1400 tys. ton i będzie prawie równa kwocie produkcyjnej, ale o 230 tys. ton mniejsza od zużycia krajowego.

Minimalna cena skupu buraków cukrowych w sezonie 2008/2009 wynosi 27,83 EUR/tonę i jest o 6,7% niższa w porównaniu z sezonem 2007/2008, przy kursie przeliczeniowym używanym do przeliczania cen skupu (3,3747 zł). W okresie kampanii za buraki płacono średnio 96,8 zł/tonę. Przewiduje się, że średnia cena skupu po rozliczeniu całego sezonu 2008/2009 r. wyniesie ok. 97 zł/tonę i będzie o ok. 11% niższa niż w sezonie poprzednim. Spadek cen będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które wyniosą 39,45 zł/tonę i będą i o 5,8% wyższe niż w przed rokiem.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Maleje konsumpcja w gospodarstwach domowych, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W pierwszym półroczu 2008 r. konsumpcja cukru per capita w gospodarstwach domowych zmniejszyła się o 1,6%. Na tej podstawie ocenia się, że w skali całego roku może ono zmniejszyć się do ok. 16,8 kg/osobę. Przed integracją z UE indywidualne spożycie cukru wynosiło ok. 20 kg/mieszkańca. Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier, w tym cukierków, przetworów owocowych i słodzonych

napojów. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, w tym przede wszystkim nadwyżek produkcyjnych.

W listopadzie 2008 r. ceny zbytu cukru workowanego wzrosły o 4,8%, a paczkowanego o 3,3%. Mimo to ceny te były o 3% niższe niż w listopadzie 2007 r. Ceny zbytu były wyższe od ceny referencyjnej, która od sezonu 2008/2009 wynosi 541,5 EUR/tonę. Powodem wzrostu cen było zmniejszenie podaży na rynku krajowym oraz osłabienie kursu złotego względem waluty unijnej. Cena referencyjna przeliczona na walutę krajową w listopadzie 2008 r. wyniosła 2,01 zł/kg i była o 3,6% wyższa niż przed rokiem. W listopadzie 2008 r. ceny detaliczne cukru wzrosły w porównaniu do października o 3% do 2,75 zł/kg, ale wciąż pozostają na niższym poziomie niż rok wcześniej (2,94 zł/kg).

W okresie styczeń- październik 2008 r. eksport cukru wyniósł 360 tys. ton, w tym 216 tys. ton do krajów UE. Ceny eksportowe uzyskiwane na rynku unijnym wynosiły 480-545 EUR/tonę i były niższe od ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę) obowiązującej w sezonie 2007/2008. W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny zbliżone do cen na rynku światowym (220-340 EUR/tonę). Przedmiotem eksportu były nadwyżki produkcyjne z kampanii 2007/2008. Import cukru wyniósł ok. 104 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W związku z przewidywaną niższą produkcją cukru w pierwszym półroczu 2009 r. możliwy jest wzrost importu do 250 tys. ton.

W grudniu 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego obniżyły się do 310 USD/tonę. W transakcjach gotówkowych za cukier surowy na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) płacono ok. 280 USD/tonę. W całym 2008 r. ceny cukru na giełdach światowych były wyższe niż przed rokiem. Ceny cukru białego w poszczególnych miesiącach były o 10-34% wyższe niż w analogicznych miesiącach 2007 r., a cukru surowego o 2-26%.

Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe
2007	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	2,3
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	2,0
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,5
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	2,3
2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	3,1
	II	13,4	8,6	4,3	7,1	2,2
	III	11,7	6,8	4,0	6,3	2,6
	IV	11,6	6,2	4,8	8,1	3,1
	V	8,5	5,6	4,6	6,4	3,3
	VI	8,4	5,4	5,3	9,7	3,5
	VII	8,5	5,8	4,2	4,9	3,1
	VIII	14,5	8,3	3,8	4,6	2,9
	IX	14,8	11,2	4,3	3,8	2,3
	X	16,7	11,9	4,4	3,0	1,7
I-X 2007		127,7	82,7	42,5	42,6	27,0
I-X 2008		122,2	79,6	43,9	57,9	28,0
<u>I-X 08</u> I-X 07 *100%		95,7	96,3	103,2	136,1	105,2

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	UE-27	kraje trzecie	ogółem	UE-27	kraje trzecie	
2007	IX	340,07	502,89	239,23	570,82	587,46	483,46
	X	351,39	491,66	220,13	624,47	657,32	526,23
	XI	303,70	505,25	214,01	588,59	615,72	558,76
	XII	336,34	534,68	216,01	569,64	576,61	555,38
2008	I	374,45	542,97	221,56	596,57	622,20	576,20
	II	359,49	522,68	229,89	549,50	544,03	554,73
	III	388,47	545,39	238,27	535,00	554,67	509,10
	IV	403,29	502,05	253,53	581,13	640,48	400,52
	V	365,00	490,91	233,40	585,64	632,08	450,57
	VI	372,76	512,02	232,52	501,53	662,30	484,29
	VII	385,15	488,32	235,55	539,56	561,62	374,50
	VIII	429,33	502,13	252,70	495,25	559,33	442,91
	IX	456,00	498,92	269,29	544,90	557,58	379,91
	X	465,65	482,67	344,80	607,30	622,78	443,49

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

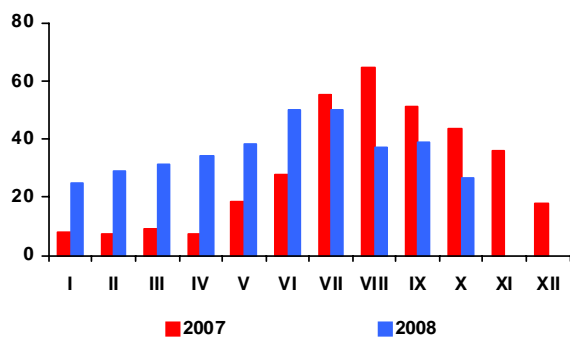
Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2007	IX	2,45	2,42	2,39	2,93
	X	2,45	2,50	2,34	2,93
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94
2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
	II	2,28	2,26	2,26	2,90
	III	2,15	2,16	2,24	2,80
	IV	2,12	2,12	2,18	2,71
	V	2,10	2,16	2,15	2,69
	VI	2,09	2,13	2,13	2,62
	VII	2,03	2,05	2,06	2,57
	VIII	2,06	2,12	2,06	2,54
	IX	2,14	2,28	2,13	2,55
	X	2,28	2,41	1,94	2,67
	XI	2,39	2,49	2,01	2,75

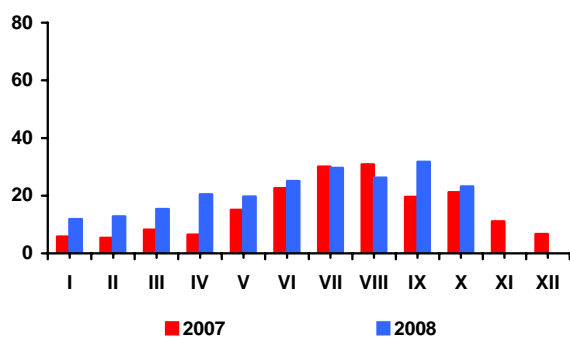
^a cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

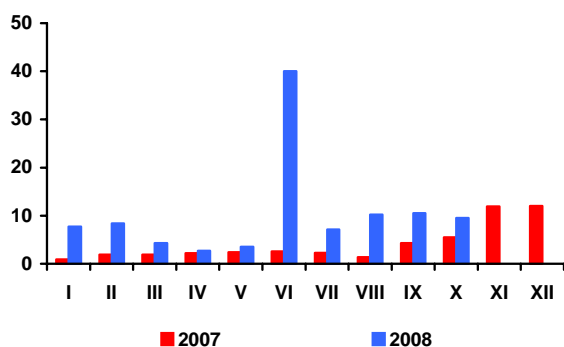
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

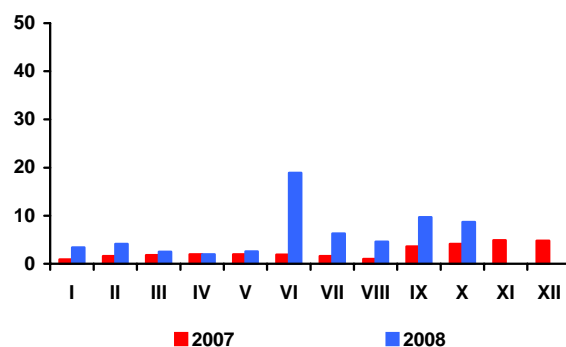
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)

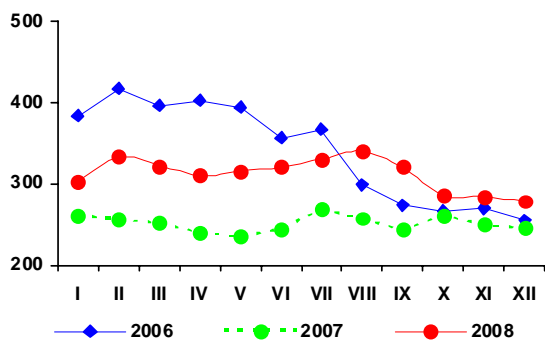
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

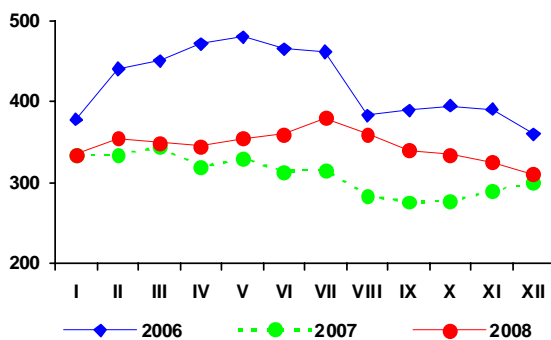
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)

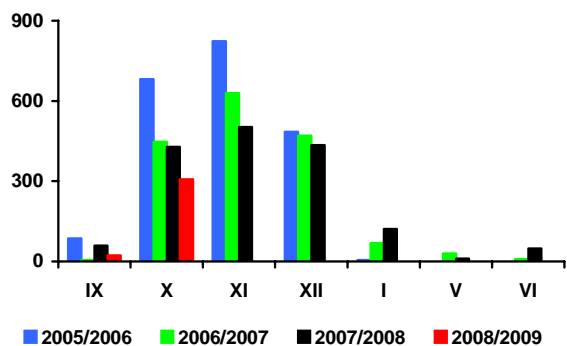
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

Rynek rzepaku

Ewa Rosiak

Na europejskim rynku rzepaku nadal utrzymują się tendencje spadkowe. Wielu producentów, zwłaszcza w Niemczech, nie może pogodzić się z tanim rzepakiem, więc go przetrzymują w oczekiwaniu na wyższe ceny. Tymczasem przetwórcy sprowadzają coraz większe ilości rzepaku z Ukrainy. Import z tego kierunku do UE w bieżącym sezonie może osiągnąć poziom 1,9-2,0 mln ton i stanowić 73-77% całego importu rzepaku prognozowanego z krajów trzecich.

W listopadzie na rynku europejskim za rzepak (409 USD/tonę – cif Hamburg), olej rzepakowy (991 USD/tonę – fob ex-mill Holandia) i śrutę rzepakową (155 EUR/tonę – fob ex-mill Hamburg) płacono w transakcjach rzeczywistych odpowiednio o 7%, 6% i 1% mniej niż przed miesiącem i o 27%, 22% i 40% mniej niż przed rokiem. W pierwszej połowie grudnia nastąpiły dalsze spadki cen rzepaku i oleju rzepakowego, zaś ceny śruty rzepakowej zaczęły rosnąć, w ślad za wzrostem cen śruty sojowej na rynku amerykańskim.

Na rynku krajowym w grudniu ceny rzepaku (średnio 1223 zł/tonę) wzrosły niewiele w porównaniu z miesiącem poprzednim (o 1,1%). Ceny oleju rzepakowego rafinowanego (3341 zł/tonę) obniżyły się (o 2,4%), a ceny śruty rzepakowej (439 zł/tonę) pozostały prawie bez zmian. Rzepak i olej rzepakowy rafinowany były odpowiednio o 13,1 i 12,6% droższe niż przed rokiem, natomiast śruta rzepakowa była o 19% tańsza.

W październiku krajowy przerób rzepaku był niewiele mniejszy niż we wrześniu. Sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) wyprodukował 56 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. o 1,2% mniej niż przed miesiącem i o 2,5% mniej niż przed rokiem; natomiast w pierwszych dziewięciu miesiącach br. łącznie 465 tys. ton, tj. o 6% mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego

(343 tys. ton) i margaryn (270 tys. ton) była odpowiednio o 4,4 i 6,8% mniejsza niż przed rokiem.

W październiku, w porównaniu z miesiącem poprzednim, wzrósł eksport oleju rzepakowego, zmalał – rzepaku, śruty rzepakowej i margaryn. Większy niż przed miesiącem był import nasion oleistych (w tym głównie rzepaku) i olejów roślinnych, zaś mniejszy – śrut oleistych i margaryn. W pierwszych dziesięciu miesiącach br. łącznie wywieziono: 191 tys. ton rzepaku (ponad 2 krotnie mniej niż w analogicznym okresie 2007 r.), 115 tys. ton oleju rzepakowego (o 47% mniej), 346 tys. ton śruty rzepakowej (o 13% więcej) i 70 tys. ton margaryn (o 40% więcej). Przywieziono: 1615 tys. ton śrut oleistych (o 9% mniej niż w pierwszych dziesięciu miesiącach roku poprzedniego), 347 tys. ton olejów roślinnych (o 11% więcej), 312 tys. ton nasion oleistych (dwu i półkrotnie więcej), w tym 225 tys. ton rzepaku (sześciokrotnie więcej) i 37 tys. ton margaryn (o 56% więcej).

W listopadzie, w porównaniu z miesiącem poprzednim, olej rzepakowy konfekcjonowany potaniał u producenta, zaś w detalu jego ceny wzrosły. Sala tego wzrostu była jednakże niewielka.

W listopadzie nastąpiło spowolnienie dynamiki wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych. W relacji do października margaryny potaniały, a wzrost cen olejów roślinnych był niewielki. W okresie od grudnia 2007 r. do listopada 2008 r. ceny detaliczne tłuszczów roślinnych wzrosły średnio o 12,8%, podczas gdy ceny żywności tylko o 2,4%, w tym ceny tłuszczów zwierzęcych zmalały o 8,7%. W relacji rok do roku, tłuszcze roślinne podrożały przeciętnie o 14,9%, tj. o 8,5 p.p. więcej niż cała żywność łącznie z napojami bezalkoholowymi, w tym o 7,2 p.p. więcej niż tłuszcze zwierzęce.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	633 054	381 522	262 760	751 816	19,72	41,5	84,2
2007 X	57 509	43 126	23 215	77 420	2,03	40,4	74,3
XI	56 440	41 993	20 095	78 338	2,05	35,6	72,0
XII	48 888	26 365	20 802	54 451	1,43	42,6	89,8
2008 I	52 715	36 548	14 142	75 121	2,0	26,8	70,2
II	53 726	38 006	13 126	78 606	2,1	24,4	68,3
III	45 134	38 410	8 716	74 828	2,0	19,3	60,3
IV	46 559	29 893	9 280	67 172	1,8	19,9	69,3
V	32 338	31 047	6 733	56 652	1,5	20,8	57,1
VI	22 764	30 616	9 715	43 665	1,1	42,7	52,1
VII	36 665	27 871	16 720	47 816	1,3	45,6	76,7
VIII	62 785	37 415	14 729	85 471	2,2	23,5	73,5
IX	56 733	36 812	15 710	77 835	2,0	27,7	72,9
X	56 061	40 660	17 459	79 262	2,1	31,1	70,7
Zmiany w %							
X 2008 IX 2008	-1,2	10,5	11,1	1,8	1,8	x	x
X 2008 X 2007	-2,5	-5,7	-24,8	2,4	2,4	x	x
X 2008 XII 2007	14,7	54,2	-16,1	45,6	45,6	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	633 054	15 714	250 613	398 155	10,43	39,6	159,0
2007 X	57 509	4857	22 231	40 135	1,05	38,7	143,3
XI	56 440	2873	18 175	41 138	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1499	17 655	32 732	0,86	36,1	149,4
2008 I	52 715	1540	13 223	41 032	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3113	12 423	44 416	1,16	23,1	121,0
III	45 134	3131	7 030	41 235	1,08	15,6	109,5
IV	46 559	4386	8 135	42 810	1,12	17,5	108,8
V	32 338	6295	5 254	33 379	0,88	16,2	96,9
VI	22 764	5781	9 043	19 502	0,51	39,7	116,7
VII	36 665	4995	15 805	25 855	0,68	43,1	141,8
VIII	62 785	5818	13 448	55 155	1,45	21,4	113,8
IX	56 733	5434	14 886	47 281	1,24	26,2	120,0
X	56 061	4551	15 424	45 188	1,19	27,5	124,1
Zmiany w %							
X 2008 IX 2008	-1,2	-16,2	3,6	-4,4	-4,4	x	x
X 2008 X 2007	-2,5	-6,3	-30,6	12,6	12,6	x	x
X 2008 XII 2007	14,7	203,6	-12,6	38,1	38,1	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^a	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	949 581	2 132 824	430 831	2 651 574	45,4	35,8
2007 X	84 660	166 284	55 284	195 660	65,3	43,3
XI	73 332	191 907	46 433	218 806	63,3	33,5
XII	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
2008 I	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
II	80 589	200 212	55 993	224 808	69,5	35,8
III	67 701	142 404	43 849	166 256	64,8	40,7
IV	69 839	134 169	42 538	161 470	60,9	43,3
V	48 507	192 383	18 289	222 601	37,7	21,8
VI	34 146	208 680	17 158	225 668	50,2	15,1
VII	54 998	135 310	16 757	173 551	30,5	31,7
VIII	94 178	170 704	38 952	225 930	41,4	41,7
IX	85 100	137 978	48 287	174 791	56,7	48,7
X	84 092	120 873	43 401	161 564	51,6	52,0
Zmiany w %						
X 2008 IX 2008	-1,2	-12,4	-10,1	-7,6	x	x
X 2008 X 2007	-2,5	-49,8	12,9	-44,0	x	x
X 2008 XII 2007	14,7	-37,0	-6,5	-26,2	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^b w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	949 581	7 121	397 411	559 291	41,9	169,8
2007 X	86 264	432	34 873	51 823	40,4	166,5
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	42 965	30 916	58,6	237,2
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	52 822	28 223	65,5	285,5
III	67 701	1 128	41 287	27 542	61,0	245,8
IV	69 839	1 223	39 939	31 123	57,2	224,4
V	48 507	962	14 318	35 151	29,5	138,0
VI	34 146	1 496	13 099	22 543	38,4	151,5
VII	54 998	513	12 880	42 631	23,4	129,0
VIII	94 178	474	36 555	58 097	38,8	162,1
IX	85 100	339	46 588	38 851	54,7	219,0
X	84 092	561	40 600	44 053	48,3	190,9
Zmiany w %						
X 2008 IX 2008	-1,2	65,5	-12,9	13,4	x	x
X 2008 X 2007	-2,5	29,9	16,4	-15,0	x	x
X 2008 XII 2007	14,7	2,2	-5,5	42,5	x	x

^a wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^b produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)

Okres	Produkcja ^a	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^b w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054	31 939	62 803	314 190	8,23	18,2	109,8
2007 X	34 778	3 108	8 603	29 283	0,77	24,7	118,8
XI	32 628	3 279	8 213	27 694	0,73	25,2	117,8
XII	22 746	4 866	4 640	22 972	0,60	20,4	99,0
2008 I	27 706	5 849	5 908	27 647	0,73	21,3	100,2
II	28 111	4 519	5 697	26 933	0,71	20,3	104,4
III	24 567	4 085	4 832	23 820	0,62	19,7	103,1
IV	25 505	3 833	5 906	23 432	0,61	23,2	108,8
V	25 184	2 848	5 401	22 631	0,59	21,4	111,3
VI	28 586	3 704	6 601	25 689	0,67	23,1	111,3
VII	23 541	2 889	8 902	17 528	0,46	37,8	134,3
VIII	26 990	2 897	6 361	23 526	0,62	23,6	114,7
IX	29 378	3 952	10 660	22 670	0,59	36,3	129,6
X	30 332	2 630	9 793	23 169	0,61	32,3	130,9
Zmiany w %							
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	3,2	-33,5	-8,1	2,2	2,2	x	x
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	-12,8	-15,4	13,8	-20,9	-20,9	x	x
<u>X 2008</u> <u>XII 2007</u>	33,4	-46,0	111,1	0,9	0,9	x	x

^a produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, ^b produkcja / zużycie krajowe
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenvica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2007 XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
V	1567,0	844,6	1,86
VI	1548,0	804,1	1,93
VII	1273,8	689,7	1,85
VIII	1248,3	573,6	2,18
IX	1250,4	517,1	2,42
X	1215,0	467,1	2,60
XI	1223,0	460,0	2,66
Zmiany w %			
<u>XI 2008</u> <u>X 2008</u>	0,7	-1,5	x
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	21,1	-42,4	x
<u>XI 2008</u> <u>XII 2007</u>	-88,7	-94,3	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
V	4,63	5,04	5,97	6,03	6,42	6,93
VI	4,68	x	5,97	6,10	6,55	7,15
VII	4,71	x	5,55	6,16	6,62	7,29
VIII	4,62	x	5,86	6,20	6,69	7,38
IX	4,66	x	5,83	6,17	6,77	7,53
X	4,58	x	5,95	6,14	6,83	7,59
XI	4,51	x	5,98	6,16	6,87	7,61
Zmiany w %						
XI 2008 X 2008	-1,5	x	0,5	0,3	0,6	0,3
XI 2008 XI 2007	12,8	x	19,4	18,0	23,3	30,5
XI 2008 XII 2007	14,5	x	19,1	16,2	21,4	27,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

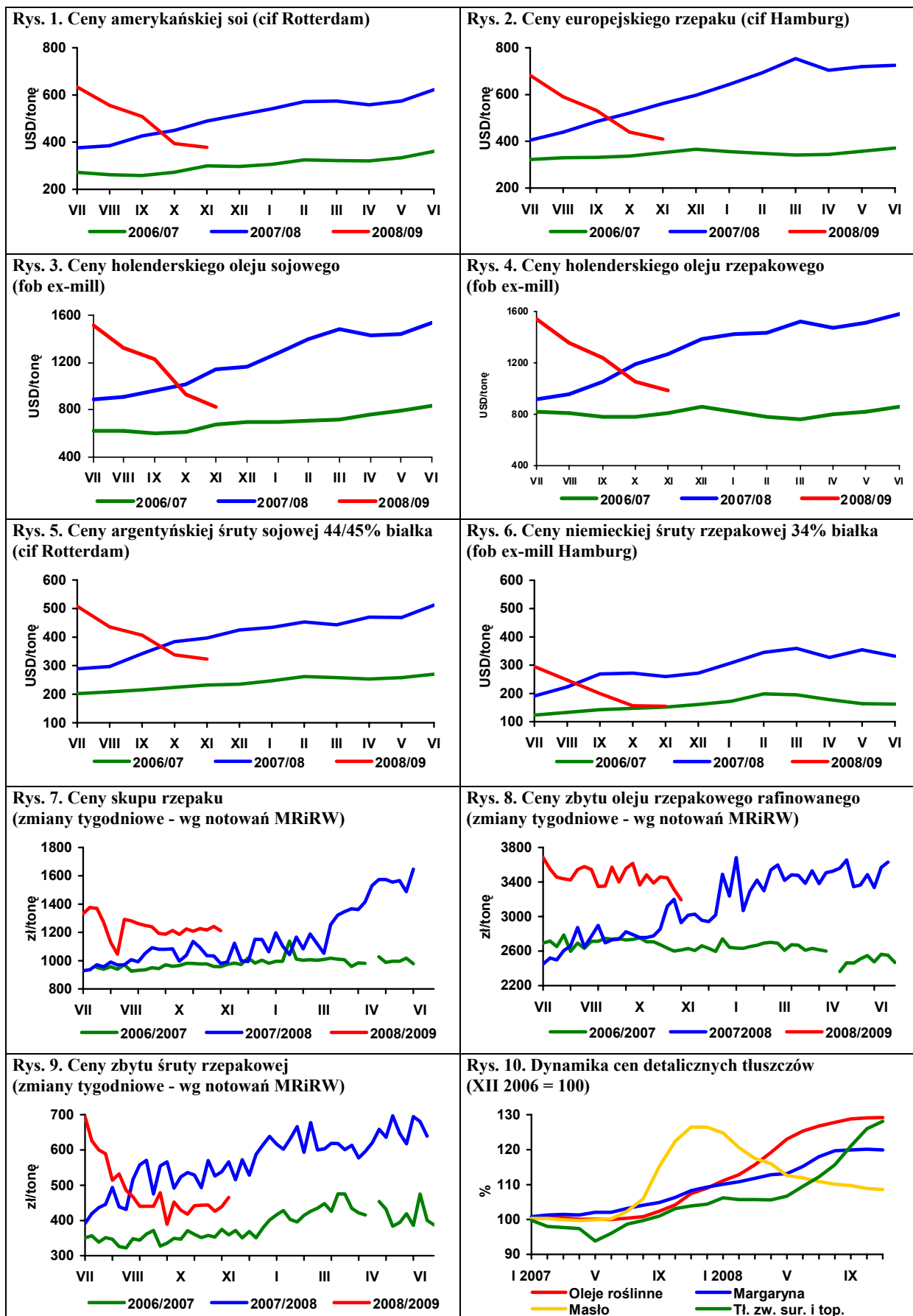
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	margaryna palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 ^c	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 ^c	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 ^c	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 ^c	x	12,85	18,90	4,80
V	5,88	5,64	x	13,12	3,25	8,08	x	13,15	18,35	4,84
VI	6,24	5,64	x	13,05	3,69	8,40	x	13,50	18,25	4,88
VII	6,40	5,60	x	13,00	3,70	8,84	x	13,65	18,05	5,04
VIII	6,44	5,72	x	12,93	3,99	9,20	x	13,88	17,90	5,20
IX	6,60	5,68	x	12,86	4,45	9,28	x	13,98	17,85	5,48
X	6,52	5,76	x	12,62	4,49	9,32	x	13,98	17,70	5,72
XI	6,44	5,76	x	12,41	4,48	9,28	x	13,95	17,60	5,84
Zmiany w %										
XI 2008 X 2008	-1,2	0,0	x	-1,7	-0,2	-0,4	x	-0,2	-0,6	2,1
XI 2008 XI 2007	22,9	5,9	x	-19,7	46,9	66,9	x	12,3	-14,4	28,1
XI 2008 XII 2007	22,0	5,9	x	-17,1	46,4	63,4	x	11,4	-14,4	24,8

^a masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, ^c od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

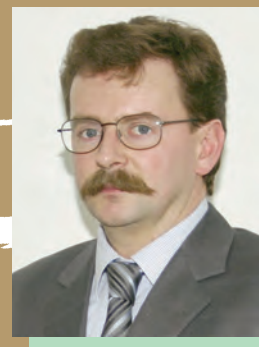
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

Rynek ziemniaków

Wiesław Dzwonkowski

Według wynikowego szacunku GUS, zbiory ziemniaków w 2008 r. wyniosły 10,5 mln ton i były o ok. 1,3 mln ton (o 11,3%) niższe aniżeli w 2007 r. W porównaniu ze wstępną oceną z września ub.r., nie zmieniła się powierzchnia uprawy, natomiast zwiększono plony. W 2008 r. plony ziemniaków wyniosły 191 dt/ha i były o 16 dt/ha (o 7,7%) niższe niż w 2007 r., ale o 11 dt/ha (o 6%) wyższe w porównaniu ze średnią plonów z lat 2001-2005. Najwięcej ziemniaków zebrano w województwie: mazowieckim (1,6 mln ton) i łódzkim (1,2 mln ton), a najmniej w województwie: lubuskim (210 tys. ton) oraz warmińsko- mazurskim (248 tys. ton). W bieżącym sezonie ziemniaki są dość dobrej jakości, co może wpłynąć na zmniejszenie strat podczas ich przechowywania.

Mniejsza podaż ziemniaków spowodowała, że ich ceny w bieżącym wzrosły o kilkadziesiąt procent. W listopadzie ceny targowiskowe wynosiły 71,2 zł/dt i były podobne jak w październiku, ale w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku były wyższe o prawie 29%. W podobnym stopniu podrożały ziemniaki w sprzedaży detalicznej.

W listopadzie najniższe ceny (49-53 zł/dt) notowano w województwach: świętokrzyskim, podlaskim i lubelskim. Natomiast najwyższe ceny (91-92 zł/dt) były w województwach: lubuskim i opolskim. Również w obrocie hurtowym ziemniaki są droższe. W drugiej połowie grudnia na krajowych rynkach hurtowych notowania ich cen wahały się od 40 do 80 zł/dt i były o 50% wyższe aniżeli w analogicznym okresie poprzedniego sezonu.

Utrzymuje się lekki wzrost cen spożywczych przetworów z ziemniaków, natomiast odmienny przebieg mają zmiany cen skrobi ziemniaczanej. Dzięki zwiększeniu produkcji jej ceny zbytu od początku bieżącej kampanii maleją, a ceny detaliczne mączki

ziemniaczanej utrzymują się na prawie niezmiennym poziomie (ok. 4,30 zł/kg). W konsekwencji relacja ceny detalicznej mączki ziemniaczanej do cen zbytu w listopadzie 2008 r. wzrosła do prawie 2,5, podczas gdy wcześniej oscylowała w przedziale 1,6-1,8.

Wysokie ceny nie sprzyjają eksportowi ziemniaków, który w pierwszych czterech miesiącach bieżącego sezonu wyniósł 8,5 tys. ton, wobec 15,8 tys. ton w analogicznym okresie sezonu 2007/08. Ziemniaki są sprzedawane głównie na rynki krajów WNP (Mołdawia, Ukraina, a w mniejszym stopniu Rosja oraz Białoruś), których udział w strukturze eksportu w tym okresie stanowił ponad 90%. Więcej wyeksportowano natomiast mąki i skrobi ziemniaczanej, których w pierwszych dziesięciu miesiący 2008 r. wywieziono 28,9 tys. ton, wobec 17,8 tys. ton w analogicznym okresie 2007 r. W nieco mniejszym stopniu wzrosła sprzedaż na rynki zagraniczne syropów skrobiowych i dekstryn. Widać też ożywienie w eksporcie pozostałych przetworów z ziemniaków. W ciągu pierwszych dziesięciu miesiący 2008 r. eksport frytek wyniósł 83,8 tys. ton, a chipsów 11,3 tys. ton, wobec 74,9 i 11,8 tys. ton rok wcześniej.

W okresie styczeń-październik 2008 r. import frytek wyniósł 29,4 tys. ton, chipsów 3,6 tys. ton, a suszu z ziemniaków 1,6 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie poprzedniego roku było to odpowiednio: 40,2; 4,2 i 2,6 tys. ton. Spadek odnotowano również w imporcie skrobi nieprzetworzonych, z 66,7 do 37,6 tys. ton. Zmniejszył się też przywóz pozostałych produktów skrobiowych. W okresie pierwszych dziesięciu miesiący 2008 r. sprowadzono 80,9 tys. ton syropów skrobiowych oraz 57,3 tys. ton dekstryn i preparatów wykałacalnych na bazie skrobi, wobec odpowiednio: 128,5 i 71,6 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego roku.

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej ^a		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	.	.	.	1 894	-	-
II	.	.	.	41	-	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400	42 400	-	-	-
VI	29 400	10 200	35 100	-	-	-
VII	21 900	22 800	32 700	-	-	-
VIII	36 700	69 100	49 100	-	2 363	-
IX	159 600	298 500	223 400	12 631	28 984	21 975
X	326 900	303 300	341 400	37 510	35 730	38 712
XI	133 700	129 300	203 600	17 714	14 131	
XII	45 400	41 500		1 999	-	
RAZEM	747 500 ^b	864 500 ^c	850 200 ^d	71 789	81 208	60 687

^a krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, ^b okres VII -XII 2006,

^c okres VII-XII 2007, ^d okres VII-XI 2008

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
2007 IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	8 719	600	8 004	916	458
II	269	465	2 557	3 611	17	3 791	714	7 417	1 140	644
III	314	260	3 173	3 215	7	4 732	593	7 433	1 158	680
IV	265	969	5 592	2 675	5	4 601	449	8 348	1 040	733
V	1 463	402	4 155	3 223	7	4 209	599	7 307	1 622	638
VI	352	0	1 151	2 919	14	3 294	711	8 435	1 460	450
VII	7	0	305	3 685	13	5 152	743	10 537	1 040	488
VIII	10	0	157	2 058	8	4 230	573	9 595	981	299
IX	0	1	2 453	2 363	43	4 133	486	8 575	955	586
X	4	-	5 626	2 705	27	3 708	444	8 155	1 000	396

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
2007 IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	703	2	708	532	2 023	8 927	6 178	3 256	343	138
II	1 636	974	906	584	3 233	10 225	5 687	2 270	276	150
III	2 269	4 235	1 584	632	2 615	8 690	6 508	3 050	227	99
IV	7 589	5 840	2 251	752	2 283	8 496	6 434	4 865	269	190
V	27 054	1 036	5 537	869	2 576	8 685	4 978	2 430	477	132
VI	9 392	1 481	2 504	848	3 128	9 568	5 449	2 036	483	142
VII	306	856	970	2 447	2 842	8 095	5 857	2 832	345	212
VIII	62	-	262	1 020	2 855	6 967	6 112	3 065	353	117
IX	194	-	302	1 216	3 424	6 605	5 594	3 909	487	219
X	33	-	918	492	3 230	4 662	4 540	1 710	316	190

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	XI	IX	X	XI	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	22,3	23,7	21,2	21,6	96,9	101,9
	targowiskowa	55,3	80,6	71,4	71,2	128,8	99,7
	detaliczna (zł/kg)	0,75	1,03	0,98	0,98	130,7	100,0
	importowa	186,4	93,3	53,4	.	28,6	57,2
	eksportowa	30,6	27,6	34,4	.	112,4	124,6
Relacje cen	skup / targowisko	0,40	0,29	0,30	0,30	-	-
	targowisko / detal	0,74	0,78	0,73	0,73	-	-
	skup / detal	0,30	0,23	0,22	0,22	-	-
Ziemniaki skrobiowe ^a	skupu (zł/t)	138,1	127,4	135,5	140,6	101,8	103,8
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,25	1,89	1,89	1,73	76,9	91,5
Skrobia ziemniaczana	detaliczna (zł/kg)	4,65	4,39	4,35	4,30	92,5	98,9
Frytki	detaliczna (zł/kg)	9,16	9,36	9,34	9,34	102,0	100,0
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	32,50	33,80	33,80	33,90	104,3	100,3
Pyzy ziemniaczane	detaliczna (zł/kg)	7,32	7,74	7,76	7,80	106,6	100,5
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	7,80	8,36	8,36	8,42	107,9	100,7

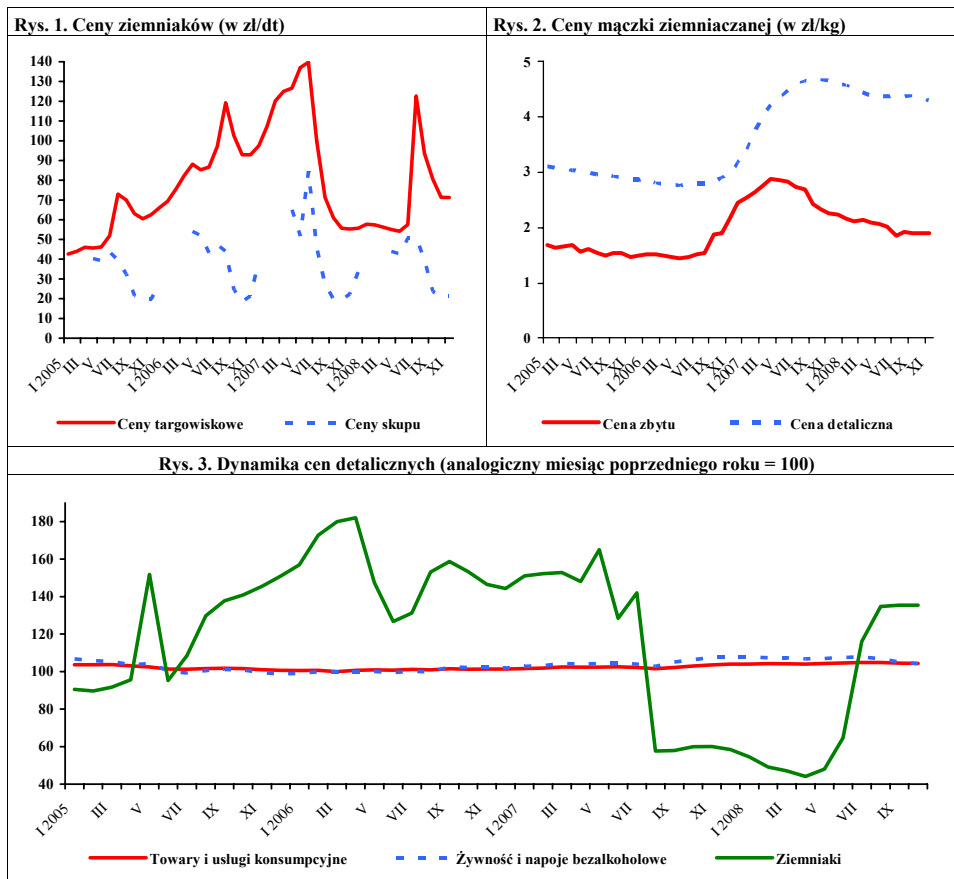
^a cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

		2007				2008		wsk. zmian cen	
		listopad	wrzesień	październik	listopad	roczny	miesięczny		
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%		
1	Dolnośląskie	60,8	90,7	84,6	89,0	146,3	105,1		
2	Kujawsko-pomorskie	53,2	90,1	80,0	84,1	158,0	105,1		
3	Lubelskie	50,2	71,0	54,2	53,1	105,8	98,1		
4	Lubuskie	64,7	97,3	93,9	91,6	141,5	97,6		
5	Łódzkie	43,9	71,4	66,6	64,3	146,3	96,6		
6	Małopolskie	62,5	72,8	62,8	62,9	100,6	100,1		
7	Mazowieckie	48,1	74,8	62,0	61,7	128,3	99,5		
8	Opolskie	62,3	92,1	87,9	91,0	146,2	103,6		
9	Podkarpackie	58,1	80,7	73,4	74,1	127,6	101,0		
10	Podlaskie	43,8	70,5	52,6	53,3	121,6	101,4		
11	Pomorskie	67,4	82,0	82,0	74,4	110,4	90,8		
12	Śląskie	60,1	79,8	76,9	75,3	125,4	98,0		
13	Świętokrzyskie	48,4	71,6	55,2	48,9	101,0	88,6		
14	Warmińsko-mazurskie	50,9	88,0	70,6	68,5	134,6	97,0		
15	Wielkopolskie	55,6	90,4	85,2	85,3	153,5	100,1		
16	Zachodniopomorskie	70,9	95,4	87,6	84,6	119,3	96,6		
maksimum		70,9	97,3	93,9	91,6				
minimum		43,8	70,5	52,6	48,9			x	
różnica w %		61,8	38,1	78,6	87,2				

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

Rynek warzyw

Grażyna Stępa
Tomasz Smoleński

W grudniu 2008 r. w porównaniu z listopadem – mimo niższych zbiorów i okresu przedświątecznego - ceny większości warzyw przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji w niewielkim stopniu zmniejszyły się (kapusta biała i pieczarki) lub utrzymały się na poziomie roku ubiegłego (cebula, marchew, buraki). Wyjątek stanowiły pomidory szklarniowe, których cena skupu wzrosła o 45%. Zakłady przetwórcze o 11% mniej płaciły w skupie za kapustę białą, o 8% za pietruszkę oraz o 4% za cebulę obieraną i buraki. Nie zmieniła się cena marchwi na kostkę. Potaniała większość warzyw skupowanych przez firmy eksportujące. Najbardziej obniżyły się ceny kapusty pekińskiej (o 13%) i pietruszki (o 12%). Nie zmieniły się ceny skupu kapusty białej i porów. Podrożała kapusta czerwona (o 9%) i buraki (o 3%). Na rynkach hurtowych więcej płacono za kapustę białą i buraki, natomiast mniej za ogórki spod osłon (o 11%).

W relacji do grudnia 2007 r. obniżyły się ceny skupu cebuli, kapusty białej, pekińskiej i czerwonej oraz pietruszki, pomidorów szklarniowych i pieczarek. Natomiast podrożała marchew i buraki (prócz skierowanych do bezpośredniej konsumpcji), seleri i pory. Na rynkach hurtowych w dużym stopniu potaniała kapusta biała (o 34%), ogórki spod osłon (o 31%) i pomidory (o 16%). Natomiast o 18% podrożały buraki i o 10% marchew. Nie zmieniła się cena hurtowa cebuli.

W listopadzie 2008 r., w porównaniu z październikiem, obniżył się poziom cen detalicznych większości warzyw: kalafiorów (o 12%), kapusty białej (o 10%), cebuli, marchwi, buraków, selerów, porów i pieczarek. Natomiast o 23% wzrosły ceny papryki i pomidorów. W tym czasie, w stosunkowo małym stopniu, zmieniły się ceny detaliczne przetworów warzywnych. W stosunku do listopada 2007 r. wśród warzyw świeżych podrożały: buraki ćwikłowe (o 10%), marchew, seleri i pory. Obniżyły się ceny detaliczne papryki (o 40%), kalafiorów (o 23%), kapusty białej (o 16%) i w niewielkim stopniu cebuli. Cena pieczarek utrzymała się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego. W tym okresie zwiększyły się ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej ogórków konserwowych (o 15%).

W październiku 2008 r., w porównaniu z październikiem roku poprzedniego, średnie i duże zakłady przetwórcze zmniejszyły produkcję gotowych dań mrożonych o 15%, warzyw mrożonych

o 10% oraz marynat o 5%. Produkcja jednogatunkowych soków warzywnych wzrosła o 93%, konserw warzywnych o 20% i soku pomidorowego o 13%.

W październiku 2008 r. wyeksportowano 27,9 tys. ton warzyw świeżych o wartości 16,3 mln EUR. W stosunku do października 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zmniejszył się o 42%, a jego wartość o 28%. Obniżyła się sprzedaż wszystkich warzyw świeżych: marchwi (o 87%), ogórków (o 59%), cebuli (o 54%), kapusty (o 38%), pomidorów (o 24%) i kalafiorów (o 22%). W październiku br. sprzedano 32,9 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 26 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów obniżył się w stosunku do października 2007 r. o 30%, a jego wartość o 13%. O spadku sprzedaży przetworów warzywnych zdecydował niższy o 41% eksport mrożonek i o 23% marynat. Zmniejszyła się też sprzedaż konserw warzywnych. Eksport suszy utrzymał się na zbliżonym poziomie do roku poprzedniego.

Import warzyw świeżych w październiku 2008 r. wyniósł 12,9 tys. ton, a jego wartość 7,3 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych wzrósł dwukrotnie, a jego wartość o 82%. Wzrósł import wszystkich najważniejszych gatunków warzyw świeżych. Ponad czterokrotnie więcej zakupiono kapusty i marchwi, trzykrotnie więcej papryki, przeszło dwukrotnie cebuli i pomidorów oraz o 59% więcej czosnku i o 51% ogórków. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 9,6 tys. ton, a jego wartość 9,8 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych spadła o 36%, a ich wartość o 26%. Najbardziej do spadku importu przetworów przyczynił się mniejszy o 68% zakup konserw, o 44% koncentratu pomidorowego i o 18% mrożonek. Ponadto mniej zaimportowano suszy i marynat.

W okresie od stycznia do października 2008 r. eksport świeżych warzyw wyniósł 389,3 tys. t, a jego wartość 165,5 mln euro. W tym okresie zaimportowano 278,7 tys. t za 179,7 mln euro. Ujemne saldo w handlu warzywami świeżymi wynoszące 14,2 mln euro zwiększyło się o 15% w stosunku do roku 2007. Wyeksportowano 378,8 tys. t przetworów warzywnych za 247,8 mln euro. Import przetworów warzywnych wyniósł 131 tys. t, a wartość 118,9 mln euro. Przewaga wartości eksportu nad wartością importu 128,9 mln euro zwiększyła się o 15% w stosunku do 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafory gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
2007 I-XII	1,12	1,68	0,50	0,73	0,54	1,64	1,11	1,29	4,14	1,87	4,75
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
VI	1,11	1,91	2,03	1,50	1,68	-	-	-	3,18	-	4,57
VII	1,08	1,90	0,40	1,42	0,89	1,58	1,16	-	2,68	-	5,18
VIII	0,76	1,60	0,27	0,82	0,55	1,67	1,12	1,01	1,22	1,25	5,21
IX	0,61	1,38	0,29	0,59	0,46	2,05	1,45	1,15	2,02	1,43	5,21
X	0,60	1,22	0,23	0,55	0,45	-	-	-	3,05	1,79	5,01
XI	0,49	1,12	0,22	0,56	0,43	-	-	-	3,16	-	4,45
XII	0,49	1,10	0,21	0,56	0,43	-	-	-	4,57	-	4,38
2008 I-XII	0,73	1,40	0,68	0,88	0,70	1,77	1,24	1,08	3,33	1,49	4,80
Wskaźnik zmian w %											
XII 2008 XI 2008	100	98	95	100	100	x	x	x	145	x	98
XII 2008 XII 2007	77	87	60	93	96	x	x	x	95	x	88

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, ^c ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuły różyczk.	Kalafory różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
2007 I-XII	1,24	0,41	0,30	0,25	0,86	0,69	1,32	1,00	1,10	0,50	0,20
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
VI	0,91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	-	-	0,65	1,63	1,00	1,62	-	-
VIII	0,72	-	0,29	-	-	0,69	1,38	0,94	1,60	0,53	0,34
IX	0,77	0,28	0,29	0,26	0,90	0,69	1,26	0,89	-	0,50	0,33
X	0,78	0,28	0,28	0,25	-	-	1,26	0,89	-	0,50	0,33
XI	0,78	0,28	0,26	0,26	0,75	-	1,30	0,82	-	-	-
XII	0,75	0,25	0,26	0,25	0,69	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,79	0,45	0,32	0,26	0,90	0,68	1,37	0,91	1,61	0,51	0,33
Wskaźnik zmian w %											
XII 2008 XI 2008	96	89	100	96	92	x	x	x	x	x	x
XII 2008 XII 2007	96	32	108	109	92	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007 XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
2007 I-XII	2,91	0,78	1,07	0,50	0,66	3,75	0,56	1,57	1,06	0,72	0,89	0,36	0,30
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
VI	2,85	1,50	1,61	1,07	-	-	-	-	-	0,79	-	2,30	-
VII	2,22	1,06	1,13	0,34	1,10	4,00	1,15	-	-	0,71	-	0,82	-
VIII	1,17	1,16	0,85	0,22	0,43	2,78	0,64	-	-	0,59	-	0,52	-
IX	2,22	1,20	0,91	0,21	0,41	3,13	0,61	1,25	1,27	0,50	1,10	0,43	0,52
X	3,76	-	0,83	0,23	0,41	3,49	0,57	1,20	1,19	0,45	1,00	0,43	0,46
XI	3,30	-	0,76	0,19	0,33	3,50	0,56	1,31	0,88	0,42	1,00	0,40	0,40
XII	-	-	0,66	0,19	0,36	-	0,54	1,15	0,85	0,39	1,00	0,41	-
2008 I-XII	3,17	1,23	1,38	0,56	0,52	3,38	0,69	1,75	0,91	0,55	1,35	0,63	0,46
Wskaźnik zmian w %													
XII 2008 XI 2008	x	x	87	100	109	x	96	88	97	93	100	103	x
XII 2008 XII 2007	x	x	79	56	72	x	108	72	109	93	118	111	x

^a cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2007 VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
2007 I-XII	40 568	8 305	457 183	105 507	17 682	52 362
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
IV	3 540	1 257	34 327	5 477	1 083	2 300
V	4 387	891	23 374	3 459	1 084	1 641
VI	2 655	601	22 980	7 061	1 057	2 155
VII	3 190	448	30 029	18 567	751	8 597
VIII	3 685	631	47 816	18 037	1 054	11 169
IX	3 187	1 065	61 081	22 773	1 338	6 055
X	3 019	1 170	60 205	10 810	1 339	5 156
Wskaźnik zmian w %						
X 2008 X 2007	113	193	90	120	85	95

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszególnienie	2007												2008										X 2008 X 2007 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X							
Warzywa ogółem	44280	39243	47709	36961	27295	403284	34972	46649	47217	48720	37799	35600	38139	37051	35296	27851	58						
Cebula	9597	11682	13499	12246	8767	105878	12757	15045	14345	14404	10773	8354	6207	6337	8351	6224	46						
Kapusta	2504	3043	6075	5934	3528	62587	7614	12721	13211	14294	3443	2570	2123	1405	2995	3781	62						
Marchew	1825	2417	3095	3273	2773	22610	3396	6699	7479	9002	6753	2659	1208	641	440	407	13						
Ogórki	4966	865	485	258	195	19386	184	135	155	547	635	1219	3890	4900	1102	200	41						
Pomidory	15257	12285	11245	3652	1127	79539	637	1054	1276	2191	9867	11943	15597	14979	11929	8529	76						
Kalafiory	3740	2109	3664	1549	535	20577	449	408	575	472	429	4024	4477	3719	3830	2850	78						
Przetwory ogółem	27794	36249	47215	43637	37570	431216	47353	48753	47658	44831	35453	31886	27852	29092	33077	32854	70						
Susze	817	1261	1473	1443	1325	14065	2157	1862	1625	1662	1725	1447	1353	1478	1401	1453	99						
Marynaty	2473	2868	4326	3792	2996	35802	3180	3365	3190	2910	2408	1872	2620	2564	3195	3327	77						
Konserwy	1863	2389	4210	3495	3838	39477	4655	3434	3668	3669	2627	2390	2119	2350	3897	4043	96						
-kapusta kwasz.	599	617	1156	1177	1268	15777	1214	1068	1410	1773	960	660	429	489	599	873	75						
Mrozonki	20166	26501	33961	31391	26138	307653	33939	36591	35301	32011	25728	23100	18395	19877	20958	20102	59						
Pieczarki i ich przetwory	10771	12167	16395	16618	18265	175354	17278	15984	17950	17569	14800	12526	11148	10161	11624	11340	69						
Warzywa ogółem	22103	20757	22651	13911	9978	185855	12094	12900	13804	14583	17469	20072	22281	17871	18131	16310	72						
Cebula	3545	3984	4512	4578	3227	45210	4929	4211	4045	3627	2821	2479	2224	2586	3337	2943	65						
Kapusta	493	525	799	777	575	9919	1346	2301	2621	3712	1479	925	489	210	359	453	57						
Marchew	299	288	372	399	308	3558	420	767	1081	1254	1376	676	443	172	91	73	20						
Ogórki	1746	538	368	215	160	8862	180	90	210	430	508	776	1848	2433	775	161	44						
Pomidory	11127	10164	10137	3336	899	65621	406	550	845	1627	7010	10163	12627	8103	8322	8204	81						
Kalafiory	1356	1109	1687	735	306	8653	256	232	305	285	206	1704	1680	1248	1355	1341	79						
Przetwory ogółem	18080	23199	29982	27369	25443	270939	28556	28281	27271	26912	22775	21875	19177	20929	26005	26039	87						
Susze	1797	2707	2967	2927	2484	27787	3404	3106	2945	2892	2883	2444	2134	2294	2571	2886	97						
Marynaty	2012	2228	3599	3125	2611	29623	2650	2597	2450	2612	2240	1937	2563	2655	3372	3828	106						
Konserwy	1632	1985	3323	2556	2642	26505	3008	2838	2846	2888	2475	2518	2300	2894	4499	3762	113						
-kapusta kwasz.	230	246	460	478	514	5193	480	426	442	631	436	328	213	213	254	448	97						
Mrozonki	10673	13505	17181	15884	12133	156527	16727	17063	15956	14923	12573	12154	9120	10433	12082	11533	67						
Pieczarki i ich przetwory	16029	18665	23310	23603	23472	246985	24556	22660	25670	25721	22775	19035	16822	15467	17754	17860	77						

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												X 2008 X 2007 (%)	
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X										
Warzywa ogółem	4381	4963	6349	20794	32161	303053	32519	39972	46458	50097	44337	26555	10550	6415	8833	12946		204								
Cebula	1255	1485	2136	2705	4966	78916	3843	4426	4103	8629	14060	7946	3366	3187	3904	5617		263								
Kapusta	115	2	11	36	14	4357	77	179	650	3866	1440	108	11	0	50	50		453								
Marchew	485	274	63	300	1279	28654	1833	3381	5680	7920	8199	7733	1538	217	253	259		411								
Ogórki	47	987	1577	4536	5160	26975	4579	3851	3483	2531	1510	1853	972	1282	2341	2377		151								
Pomidory	518	597	459	5886	11351	80112	11984	14022	16063	12719	10882	4135	1096	139	602	1083		236								
Papryka	612	499	472	2542	3163	22888	2931	3372	3956	2163	2368	2459	2111	377	317	1574		333								
Czosnek	591	380	321	372	648	7323	429	349	798	928	569	202	468	695	443	510		159								
Przetwory ogółem	12014	11918	14951	16846	15370	156929	13127	15478	13812	15559	12750	14208	12310	10817	13298	9596		64								
Mrożonki	3291	2608	3078	3436	3283	36888	2983	3417	3315	3817	2777	3519	2912	2964	3393	2533		82								
Susze	771	876	1272	963	740	12277	1046	1554	940	1436	1181	1667	1252	1034	1412	1212		95								
Marynaty	888	1279	1085	1296	1068	12279	871	1238	1061	1148	1537	1007	527	911	1528	1012		93								
Konserwy	2887	3499	3519	3758	3442	32903	2162	2584	3193	3079	2204	2318	2494	2516	3183	1119		32								
<i>-kukurydza</i> <i>konserw.</i>	2079	2167	2097	2031	1537	18881	978	1212	1839	1868	1006	968	890	1477	1746	244		12								
Koncentrat pomid.	2540	2616	4449	5727	5256	46105	4515	5517	4139	4735	3424	4050	3886	2184	2214	2483		56								
Warzywa ogółem	2223	2702	4019	19838	28898	223091	26391	29196	39740	34531	27246	13373	5950	2194	3783	7296		182								
Cebula	157	190	268	304	577	15639	413	716	1085	1081	1732	961	273	327	395	582		218								
Kapusta	19	1	3	5	8	1386	39	86	304	1808	659	61	8	0	9	9		353								
Marchew	111	68	10	102	309	6357	382	700	1137	2121	3232	3327	619	101	94	72		697								
Ogórki	24	539	1193	3855	4036	24205	4359	4029	3223	1773	991	885	406	562	1221	1889		158								
Pomidory	567	697	582	6320	12969	87364	10715	11247	17135	13089	9355	3114	889	160	622	1266		217								
Papryka	461	272	614	4795	4960	36898	3759	4594	6724	4291	5876	3372	2705	309	348	1808		295								
Czosnek	327	290	272	316	527	6908	340	291	651	619	373	178	329	393	346	414		152								
Przetwory ogółem	9909	10537	13157	13324	12278	131908	10932	13348	12121	14033	11381	12635	11045	10415	13244	9792		74								
Mrożonki	2319	2016	2429	2625	2345	28979	2445	2776	2780	3118	2334	2686	2287	2328	2731	2055		85								
Susze	1463	1550	2011	1664	1291	20111	1617	2240	1414	2304	1897	2492	1770	1881	2201	1899		94								
Marynaty	639	787	803	1129	914	9642	729	951	871	961	1046	899	541	697	1291	845		105								
Konserwy	2518	3519	3824	3797	3290	33408	2301	2682	3241	3425	2342	2293	2763	2808	3777	1579		41								
<i>-kukurydza</i> <i>konserw.</i>	1482	1826	1856	1738	1302	15152	793	1011	1536	1650	876	822	792	1416	1731	234		13								
Koncentrat pomid.	1661	1745	2714	2764	3207	26695	2855	3605	2849	3078	2476	2961	2720	1620	1841	2212		81								

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych CHiZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioły	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
2007 I-XII	0,41	0,17	0,16	0,48	0,80	0,41	1,44	0,77	0,37	0,49
2008 I	0,39	0,17	0,12	0,98	0,64	0,57	1,50	0,73	0,40	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,67	0,52	0,57	1,52	0,71	0,40	0,47
III	0,28	0,20	0,14	1,35	0,66	0,52	1,48	0,66	0,31	0,43
IV	0,23	0,26	0,14	0,79	0,69	0,60	1,44	0,85	0,36	0,45
V	0,26	0,43	0,20	0,80	0,70	0,46	1,51	0,85	0,45	0,47
VI	0,30	0,36	0,25	0,64	0,81	0,42	1,53	0,84	0,50	0,52
VII	0,36	0,23	0,37	0,47	0,83	0,36	1,55	0,86	0,50	0,47
VIII	0,41	0,15	0,27	0,50	0,55	0,34	1,67	0,92	0,44	0,55
IX	0,40	0,12	0,21	0,70	0,70	0,35	1,59	0,94	0,42	0,56
X	0,47	0,12	0,18	0,81	0,96	0,47	1,60	0,95	0,51	0,61
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	118	100	86	116	137	134	101	101	121	109
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	142	86	150	116	112	104	112	132	119	117

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała ^a	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioły gruntow ^a
2007 VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
2007 I-XII	1,23	1,59	0,84	0,64	3,36	2,96	5,38	5,05	2,30
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
VI	1,83	2,75	1,81	1,10	-	-	1,78	3,38	-
VII	1,06	1,61	1,32	1,03	1,65	-	1,30	2,49	1,73
VIII	0,93	0,91	0,90	0,76	1,55	1,12	1,43	1,42	1,55
IX	0,78	0,89	0,88	0,72	2,64	1,05	2,64	2,02	1,91
X	0,72	0,96	0,77	0,66	4,28	1,37	4,14	2,90	2,10
XI	0,69	0,82	0,79	0,64	-	-	5,04	4,02	-
XII	0,68	0,85	0,79	0,66	-	-	4,50	4,03	-
2008 I-XII	0,91	1,41	1,06	0,77	2,53	1,18	4,02	5,49	1,82
Wskaźnik zmian w %									
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	99	104	100	103	x	x	89	100	-
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	100	66	110	118	x	x	69	84	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2007 X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
2007 I-XII	2,77	7,88	3,23	2,92	2,98	6,04	2,28
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
V	3,09	9,21	3,22	3,11	3,10	6,10	2,32
VI	3,24	9,17	3,08	3,05	3,10	6,07	2,27
VII	3,19	8,99	2,98	2,98	3,13	6,06	2,19
VIII	3,21	9,49	3,08	3,08	3,13	6,12	2,18
IX	3,33	9,77	3,17	3,08	3,24	6,32	2,05
X	3,44	9,97	3,28	3,21	3,21	6,40	2,07
XI	3,47	10,55	3,34	3,29	3,25	6,50	2,08
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2008</u> X 2008	101	106	102	102	101	102	100
<u>XI 2008</u> XI 2007	117	132	105	111	109	106	90

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły	Pieczarki
2007 IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
2007 I-XII	2,15	0,97	1,70	1,38	3,68	4,12	10,24	3,81	4,65	4,35	6,59
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
V	1,80	2,35	2,32	1,88	3,50	4,88	18,18	-	-	5,88	6,60
VI	2,32	2,58	3,08	3,34	3,99	5,15	10,73	5,01	4,53	3,52	6,54
VII	2,32	2,24 ^a	2,86	2,78	5,04	1,73 ^a	8,68	4,21	2,88	2,66	6,87
VIII	2,00	1,89 ^a	2,06	1,86	4,57	1,55	5,00	2,70	2,63	2,56	6,97
IX	1,70	1,13	1,69	1,53	3,78	4,42	4,30	2,95	3,40	2,74	6,94
X	1,54	0,84	1,59	1,42	3,34	4,08	5,27	4,25	5,48	3,22	6,92
XI	1,48	0,76	1,55	1,38	3,21	3,71	6,50	5,23	-	2,84	6,67
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2008</u> X 2008	96	90	97	97	96	91	123	123	x	88	96
<u>XI 2008</u> XI 2007	95	84	105	110	106	102	60	x	x	77	100

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
2007 I-XII	4,25	15,89	7,75	5,84	7,61	6,23	8,85	3,67	5,45	8,02	4,06
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
V	4,63	16,57	8,06	6,24	8,06	6,74	9,15	3,79	5,78	8,46	4,28
VI	4,71	16,57	8,08	6,26	8,02	6,74	9,20	3,80	5,85	8,49	4,27
VII	4,72	16,71	7,96	6,24	8,02	6,76	9,20	3,79	5,83	8,60	4,28
VIII	4,77	16,86	7,98	6,24	8,02	6,76	9,30	3,79	5,88	8,63	4,30
IX	4,81	16,86	8,02	6,26	8,04	6,76	9,35	3,80	5,90	8,74	4,30
X	4,91	17,00	8,00	6,28	8,04	6,80	9,45	3,80	5,88	8,69	4,31
XI	4,98	17,14	8,10	6,26	8,12	6,86	9,50	3,78	5,90	8,69	4,29
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2008</u> <u>X 2008</u>	101	101	101	100	101	101	101	99	100	100	100
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	115	106	101	105	104	106	107	101	105	107	103

^a w zł/l

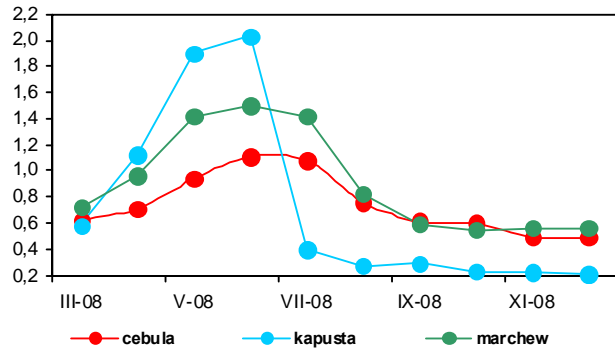
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

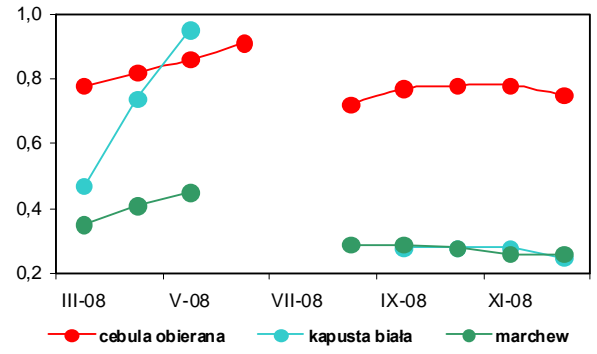
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafiory
2007 IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-
V	47	62	61	25	-	-
VI	45	69	59	26	-	-
VII	46	71	54	27	51	55
VIII	43	68	44	35	-	-
IX	45	65	45	28	-	-
X	44	62	44	26	-	-
XI	44	66	40	27	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.

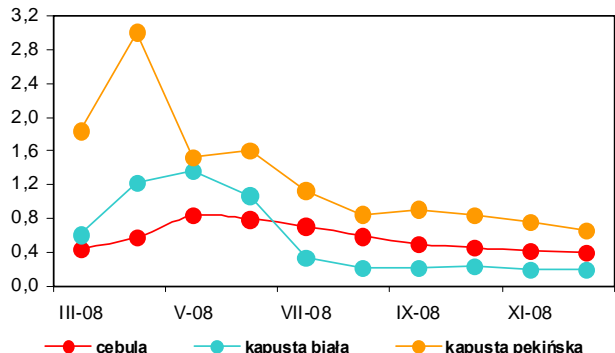
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

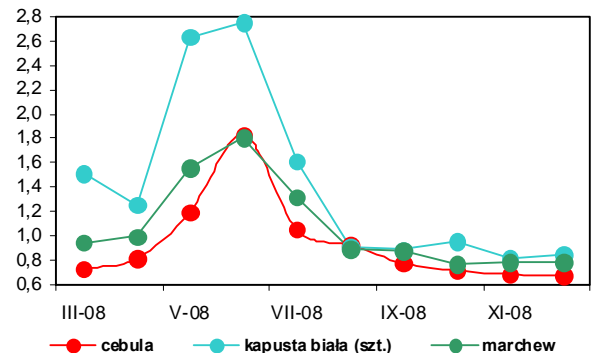
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

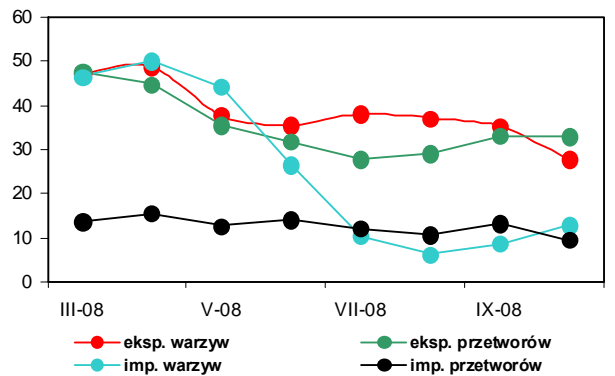
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

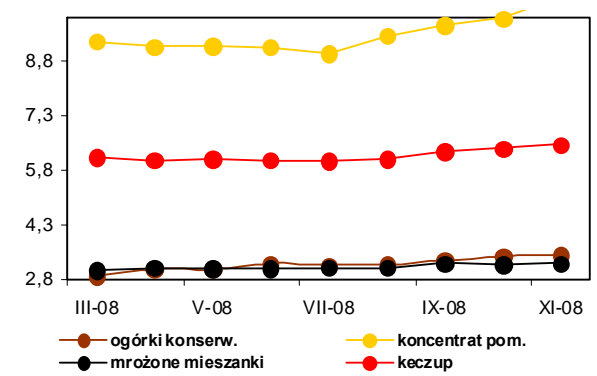
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

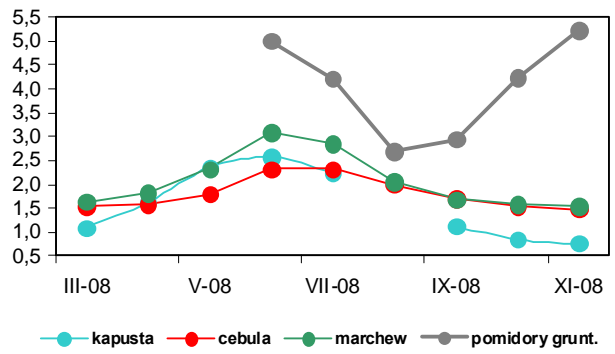
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

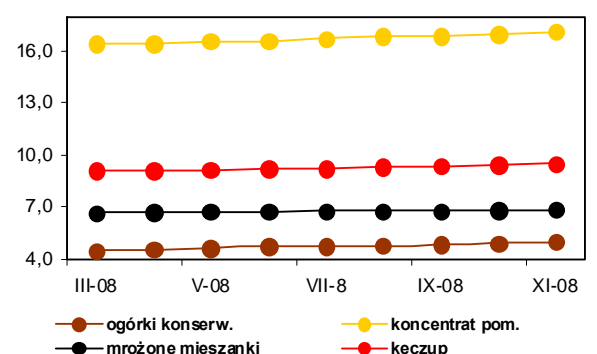
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Rynek owoców

Bożena Nosecka
Irena Strojewska

W grudniu 2008 r. niższe niż w grudniu 2007 r. były ceny jabłek i gruszek. Na rynku hurtowym ceny jabłek obniżyły się o 52%, gruszek o 12%. Ceny tych owoców przeznaczonych na eksport spadły odpowiednio o 58 i 13%. Ceny płacone za jabłka przez zakłady przetwórcze były niższe o 76%. W grudniu 2008 r. potaniały na rynkach hurtowych cytryny (o 35%), winogrona (o 22%) i nieznacznie banany, a podrożały mandarynki i pomarańcze.

W grudniu 2008 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim ceny hurtowe jabłek spadły o 4%, a cytryn o 12%. Nieznacznie potaniały też mandarynki i pomarańcze. Nie zmieniły się ceny gruszek. Wyższe były natomiast ceny winogron (o 35%) i bananów (o 3%). Ceny skupu jabłek na sok płacone przez zakłady przetwórcze wzrosły o 70%. Ceny jabłek oferowane przez firmy eksportowe spadły o 3%, a gruszek zwiększyły się o 3%.

W listopadzie 2008 r. w relacji do listopada roku poprzedniego średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej zmniejszyły się o 28,3%. Owoce południowe potaniały o 6,9%, a przetwory owocowe podrożały o 9,1%. Średnie ceny owoców i ich przetworów obniżyły się o 16,1%, przy wzroście cen żywności o 2,9%. Ceny jabłek spadły o 42,6%, pozostałych owoców pestkowych o 30,1%, a owoców jagodowych o 2,4%. Orzechy podrożały o 9,3%. Średnie ceny owoców cytrusowych spadły o 6,3%, a bananów o 8,0%. Wzrosły ceny detaliczne wszystkich przetworów, a najbardziej podrożały mrożone truskawki (o 18%), ananasy w puszkach (o 16%) i sok jabłkowy (o 12%). W listopadzie niższe niż w październiku 2008 r. były ceny detaliczne mandarynek (o 21%), jabłek (o 7%) i pomarańczy (o 1%). Wzrosły natomiast ceny winogron, cytryn, gruszek i bananów. Nieznacznie wzrosły ceny pomarańczy i przetworów owocowych.

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych utrzymała się w październiku 2008 r. na poziomie z października roku poprzedniego, a soków zagęszczonych wzrosła o 55%. Produkcja dżemów zmniejszyła się

o 36%, a mrożonych owoców o 9%. Wzrosła natomiast kompotów oraz owoców pasteryzowanych (o 45%). W październiku 2008 r. mniejsza niż w miesiącu poprzednim była produkcja owoców mrożonych (o 51%), dżemów (o 22%) i kompotów (o 8%). Nie zmieniła się produkcja soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych, a soków zagęszczonych wzrosła o 76%. W okresie I-X 2008 r. niższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego była produkcja dżemów (o 32%). Produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 18%, soków pitnych o 5%, kompotów i owoców pasteryzowanych o 8%, a owoców mrożonych o 2%.

W październiku 2008 r. wolumen eksportu owoców świeżych był wyższy w porównaniu z październikiem roku poprzedniego o 161%, a przetworów owocowych o 19%. W grupie owoców świeżych sześciokrotnie wyższy był eksport jabłek i gruszek, a obniżył się owoców miękkich. W grupie przetworów wzrósł eksport zagęszczonego soku jabłkowego (o 125%) i wiśni w puszkach (o 55%). Zmniejszyła się zagraniczna sprzedaż dżemów (o 56%), truskawek w puszkach (o 38%), mrożonych owoców (o 22%).

Z powodu obniżenia cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej potaniały jabłka i zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży przetworów owocowych obniżyły się o 15% w porównaniu do poziomu z października 2007 r. Wpływy z eksportu owoców świeżych wzrosły o 30% do 18,9 mln EUR.

Zmniejszył się przywóz wszystkich owoców i ich przetworów. Wartość przywozu owoców i ich przetworów obniżyła się o 48% do 76,0 mln EUR. Ujemne saldo obrotów tymi produktami w październiku 2008 r. wyniosło 6,8 mln EUR, wobec 39,9 mln EUR w październiku 2007 r. W miesiącach I-X 2008 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami osiągnęło poziom 22,0 mln EUR wobec 40,4 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
2007 I-XII	1,77	2,53	5,78	2,94	4,71	2,61	2,54
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
VI	2,89	-	2,73	-	-	-	-
VII	2,07	-	3,64	1,97	3,04	2,56	1,49
VIII	1,26	-	-	1,89	2,81	1,71	1,05
IX	1,05	2,04	-	-	-	1,17	1,16
X	1,01	1,96	-	-	-	-	1,52
XI	0,90	1,95	-	-	-	-	-
XII	0,91	2,23	-	-	-	-	-
2008 I-XII	1,76	2,42	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	101	114	x	x	x	x	x
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	49	94	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki i bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2007 I-XII	0,61	3,41^a	2,10^a	1,81^a	3,22^a	3,93^a	2,75^a	1,94^a	1,71^a	1,20^a
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,25	2,60	1,52	1,33	1,85	4,30	-	-	-	-
VII	0,20	2,56	1,40	1,21	1,84	3,78	-	0,96	0,92	-
VIII	0,16	-	-	1,27	-	3,77	0,69	0,80	0,71	0,56
IX	0,19	-	-	-	-	3,31	0,80	-	-	0,93
X	0,13	-	-	-	-	-	-	-	-	1,90
XI	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,17	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2008 I-XII	0,29	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	170	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	24	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
2007 I-XII	1,47	1,57	1,83	1,45	1,44	1,44	1,47	1,89	1,87	4,37	8,13	9,00	2,30
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 ^a	2,10 ^a	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV ^a	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V ^a	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
VI ^a	2,46	-	-	2,60	2,57	2,57	2,60	-	-	4,58	4,91	-	-
VII	1,78	-	-	2,60	2,80	2,80	2,80	-	-	4,00	4,68	6,0	1,25
VIII	1,02	-	-	2,40	-	-	-	1,74	-	-	-	-	0,94
IX	0,70	0,89	-	-	-	-	0,62	1,53	2,00	-	-	-	0,88
X	0,67	0,80	-	0,63	0,70	0,60	0,61	1,51	1,48	-	-	-	1,98
XI	0,63	0,85	0,80	0,54	0,57	0,54	0,56	1,68	1,66	-	-	-	-
XII	0,61	0,85	0,89	0,58	0,55	0,55	0,56	1,73	1,66	-	-	-	-
2008 I-XII	1,45	1,37	1,75	1,74	1,65	1,64	1,55	1,68	1,74	4,29	4,80	6,00	1,26
Wskaźniki zmian cen (%)													
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	97	100	111	107	96	102	100	103	100	x	x	x	x
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	42	48	48	41	37	38	39	87	83	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2007 IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
2007 I-XII	78 723	94 528	297 635	136 327	293 413	49 633	16 663
2008 I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
IV	5 550	8 347	34 518	1 200	10 515	8 095	1 376
V	6 364	10 004	30 364	866	7 023	4 694	1 328
VI	6 993	9 116	22 320	5 323	80 969	9 650	1 476
VII	4 729	7 643	16 966	18 537	80 377	4 870	3 504
VIII	4 922	8 287	19 777	21 418	35 064	4 598	2 536
IX	5 603	8 544	29 192	33 420	23 667	3 790	1 385
X	6 194	9 965	25 179	58 979	11 531	2 973	1 278
Wskaźniki zmian (%)							
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	111	117	86	176	49	78	92
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	85	118	97	155	91	64	145

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008						X 2008 X 2007 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X			
Owoce świeże	24 899	28 842	19 227	26 102	43 849	641 925	42 683	58 178	58 385	31 032	24 465	26 209	52 224	43 630	51 374	50 273	261		
Jablka	3 281	5 664	6 173	11 772	23 403	449 734	30 793	43 682	49 177	24 938	18 264	5 751	2 187	8 071	20 811	35 783	580		
Gruszki	230	423	287	368	424	3 335	290	560	618	126	364	58	128	499	1 460	1 694	591		
Truskawki	135	34	12	13	3	16 620	19	77	23	72	128	10 742	1 495	144	109	1	9		
Sliwki	2 027	3 272	1 225	151	1	7 520	7	4	13	21	57	69	773	7 463	9 405	1 209	99		
Maliny	3 264	8 527	2 989	16	20	24 610	17	-	6	18	-	544	10 956	9 204	8 106	753	25		
Wiśnie	98	135	66	187	22	4 481	1	44	20	20	61	606	9 553	534	36	-	-		
Przetwory owocowe	58 134	59 150	50 149	42 779	33 579	667 148	41 171	44 039	45 495	47 249	47 258	54 138	66 299	63 041	61 005	59 579	119		
Zagęszczony sok jabłkowy	15 383	19 218	14 442	7 958	7 398	170 636	6 941	8 270	9 237	10 298	13 362	14 126	13 453	18 550	19 724	32 479	225		
Truskawki w puszkach	779	743	643	505	402	8 996	617	704	663	707	711	1 184	3 640	519	583	396	62		
Wiśnie w puszkach	737	703	295	238	199	7 142	351	437	583	685	693	370	715	914	710	457	155		
Dżemy	2 922	2 431	2 476	2 283	2 029	35 450	1 772	2 297	2 079	2 311	2 029	1 944	2 317	1 990	2 524	1 097	44		
Mrożonki	22 775	23 272	18 917	19 149	12 323	273 742	18 669	19 626	19 126	18 300	16 126	21 138	30 289	26 763	24 238	14 713	78		
Owoce świeże	25 902	24 939	14 563	13 959	15 381	287 533	19 123	24 537	22 152	18 429	14 076	21 314	49 166	33 132	29 815	18 870	130		
Jablka	1 278	2 249	2 605	4 896	6 232	129 576	12 323	15 516	16 295	13 969	9 800	3 461	1 135	2 916	5 625	8 858	340		
Gruszki	94	207	210	290	243	2 073	166	256	274	81	138	28	65	285	754	945	451		
Truskawki	287	85	25	40	2	15 710	23	82	39	125	162	10 380	1 632	247	198	3	10		
Sliwki	974	1 658	912	151	1	4 215	7	3	12	23	35	41	410	3 402	3 954	707	77		
Maliny	4 417	11 635	3 431	29	35	31 753	31	-	10	32	-	828	16 093	12 725	10 449	1 010	29		
Wiśnie	71	145	77	218	26	3 562	-	46	31	29	86	784	10 389	360	58	-	-		
Przetwory owocowe	96 992	95 041	77 827	63 124	45 977	862 955	63 315	71 865	68 535	70 908	68 694	78 969	101 318	85 897	85 854	65 903	85		
Zagęszczony sok jabłkowy	22 647	35 652	23 391	12 768	11 455	208 777	13 673	15 770	16 498	16 495	20 071	18 600	17 791	20 959	19 862	24 699	106		
Truskawki w puszkach	1 102	928	800	658	496	11 367	894	1 176	894	1 007	1 074	1 516	4 632	795	830	516	65		
Wiśnie w puszkach	728	709	362	316	254	7 482	481	534	701	897	793	447	662	978	841	539	149		
Dżemy	4 852	4 093	4 460	3 618	3 051	50 844	3 059	3 515	3 254	4 108	3 387	3 097	3 999	3 532	4 307	2 011	45		
Mrożonki	32 495	28 472	26 301	26 313	16 614	318 953	25 992	28 382	26 777	26 859	22 678	27 250	37 844	35 160	35 689	20 973	80		

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008												X 2008 X 2007 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X									
Owoce świeże	120 132	122 813	145 041	101 586	124 860	1 263 600	102 945	92 842	88 807	79 086	85 434	79 687	113 545	99 982	79 012	75 990	52								
Banany	20 516	15 599	18 101	15 792	19 077	234 066	19 657	24 020	18 919	21 151	25 646	17 577	23 240	16 621	15 705	21 358	118								
Owoce cytrusowe	9 989	12 898	24 220	55 571	84 710	435 130	64 548	47 770	45 138	27 890	17 908	10 378	9 764	9 209	15 104	22 406	93								
Brzoskwinie i nekt.	28 842	13 839	3 129	46	7	96 942	8	48	147	304	3 582	13 569	23 857	17 965	12 131	2 541	81								
Winogrona	23 789	19 937	20 809	12 355	6 005	128 948	4 125	5 033	8 013	11 458	11 077	5 740	10 146	24 371	22 424	18 608	89								
Arbuzy	18 558	2 851	362	199	234	92 778	178	274	719	2 971	11 073	20 358	34 161	23 197	2 992	431	119								
Jablka	8 295	47 562	64 224	2 874	1 671	138 198	3 129	3 953	3 790	3 790	5 304	4 717	4 532	709	1 830	1 367	2								
Przetwory razem	26 615	25 179	32 160	31 031	23 460	304 123	22 691	24 567	23 563	23 012	19 874	19 188	23 756	16 728	19 748	16 049	50								
Soki zagęszczone	10 914	11 868	15 102	11 986	10 385	114 928	9 944	7 496	9 184	9 127	6 977	7 218	8 086	5 023	6 837	4 582	30								
-sok pomarańczowy	2 023	1 965	2 443	2 358	2 685	29 186	2 337	2 133	3 125	2 204	2 366	2 236	2 430	1 713	2 427	1 597	65								
Mrożonki	4 542	3 225	3 368	2 462	2 339	33 570	2 824	3 039	2 874	2 672	1 780	1 962	3 741	3 269	2 411	1 851	55								
Susze	964	1 607	1 953	1 601	1 274	13 315	1 117	1 332	876	705	834	893	944	684	1 135	1 750	90								
Dżemy	806	375	655	709	855	7 817	639	704	668	916	847	1 138	984	771	719	1 125	172								
Przetwory puszkow.	9 306	7 914	10 812	14 053	8 408	132 521	7 999	11 841	9 872	9 391	9 336	7 839	9 907	6 932	8 445	6 607	61								
-ananasy	1 584	1 416	1 748	2 792	1 885	20 420	2 112	3 469	2 712	1 817	1 360	1 530	1 423	1 452	1 806	2 149	123								
-brzoskwinie	2 231	1 944	2 596	5 323	2 580	32 826	1 828	3 143	2 224	1 623	2 085	1 729	2 792	1 762	2 225	1 325	51								
Owoce świeże	80 433	71 284	87 600	83 234	94 109	848 910	82 267	78 468	79 712	73 092	77 667	62 390	71 204	69 145	63 712	68 888	79								
Banany	11 133	9 772	11 181	11 538	11 801	143 949	11 946	16 372	15 528	15 078	14 152	10 866	11 751	10 163	9 723	12 473	112								
Owoce cytrusowe	6 797	9 392	17 704	36 831	54 852	252 826	46 009	34 448	34 008	23 008	18 522	10 418	7 965	6 309	10 704	17 665	100								
Brzoskwinie i nekt.	23 494	9 191	2 718	18	18	73 328	21	77	242	429	4 490	12 817	19 874	16 218	9 469	1 748	64								
Winogrona	19 171	15 613	20 365	13 719	7 939	134 592	6 897	7 662	10 921	14 094	13 692	6 873	10 833	21 778	19 903	18 617	91								
Arbuzy	3 426	720	186	86	121	22 809	98	193	408	1 593	6 115	5 914	6 587	3 684	627	269	145								
Jablka	2 709	12 541	15 943	1 095	761	42 622	1 554	2 124	2 296	2 676	4 669	4 166	3 951	502	771	406	3								
Przetwory razem	35 947	35 233	44 704	39 584	29 788	369 457	30 908	28 651	28 812	29 233	22 160	24 962	28 072	21 939	25 890	22 664	51								
Soki zagęszczone	14 107	16 012	20 775	16 899	13 882	151 492	13 745	9 126	11 087	11 837	8 880	8 290	9 779	6 334	9 322	6 291	30								
-sok pomarańczowy	3 545	3 321	4 146	3 837	4 026	48 083	3 355	2 918	4 010	2 739	2 975	2 850	2 981	2 254	3 303	2 514	61								
Mrożonki	8 055	5 528	4 811	3 376	3 161	51 278	3 091	3 795	3 577	3 587	2 134	2 844	6 587	4 676	3 474	3 287	68								
Susze	1 446	2 708	3 639	2 919	2 330	23 000	2 247	2 715	1 951	1 741	1 716	1 583	1 492	1 397	2 398	3 946	108								
Dżemy	797	590	906	983	1 188	11 512	884	1 037	851	1 093	1 026	1 319	1 077	913	756	777	86								
Przetwory puszkow.	11 427	10 192	14 196	14 984	8 989	129 662	10 714	11 767	11 191	10 775	8 291	10 787	8 954	8 496	9 615	8 185	58								
-ananasy	1 100	977	1 199	1 957	1 294	12 683	1 487	2 445	1 842	1 184	874	985	978	1 095	1 515	1 879	157								
-brzoskwinie	1 504	1 233	1 636	3 479	1 779	21 027	1 283	1 569	1 500	1 341	1 327	1 218	1 846	1 197	1 561	1 002	61								

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 IX	0,40	0,49	2,50	1,72	1,36	1,08	1,35	0,68	2,01	1,25	1,01
X	0,42	0,73	2,21	0,84	1,15	1,17	1,45	0,93	1,73	1,24	1,23
XI	0,42	0,79	3,02	-	1,81	1,17	1,48	0,90	1,77	1,30	1,33
XII	0,27	0,57	0,69	1,63	1,73	1,16	1,38	0,87	1,72	1,23	1,27
2007 I-XII	0,29	0,62	0,95	1,12	1,29	0,79	1,23	0,80	1,39	1,26	1,05
2008 I	0,40	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,47	0,95	2,18	1,45	1,37
II	0,36	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,45	0,92	2,07	1,67	1,22
III	0,33	0,44	1,67		1,57	1,50	1,46	0,90	2,11	1,35	1,20
IV	0,56	0,64	1,74		1,78	1,42	1,43	0,90	1,93	1,42	1,31
V	0,54	0,38	1,26		0,57	1,40	1,45	0,91	1,77	1,51	1,15
VI	0,60	0,48	0,97	2,52	1,52	1,29	1,23	0,96	1,51	1,28	1,21
VII	0,52	0,51	1,09	0,75	1,47	1,09	1,32	0,77	1,46	1,27	0,93
VIII	0,36	0,57	1,72	0,76	1,38	0,67	1,33	0,80	1,23	1,53	1,07
IX	0,27	0,52	1,82	1,18	1,29	1,62	1,30	0,82	1,06	1,42	1,18
X	0,25	0,56	2,59	0,85	1,34	1,66	1,34	0,80	0,79	1,30	1,18
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	93	108	142	72	104	102	103	98	75	92	100
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	60	77	117	101	117	142	92	86	46	105	96

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR, i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
2007 I-XII	2,06	1,78	1,93	1,91	2,11	3,29	9,74	3,15	6,07	3,63	3,48	3,74	4,70	3,79	7,73
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
VI	3,29	-	3,32	3,29	3,10	3,43	3,42	6,00	4,31	-	3,11	6,20	5,26	3,62	7,80
VII	3,34	-	-	-	-	3,47	5,33	2,91	4,99	1,59	2,48	4,57	5,38	3,94	7,28
VIII	1,50	-	-	-	-	2,62	5,17	1,59	3,73	1,18	3,03	4,37	5,05	3,94	5,06
IX	1,25	1,10	1,28	1,29	1,15	2,54	8,66	-	-	1,26	3,19	3,99	5,35	3,77	4,51
X	1,17	1,07	1,15	1,22	1,10	2,67	7,45	-	-	4,26	3,12	4,48	5,19	3,48	4,56
XI	1,04	1,00	1,10	1,06	1,08	2,62	9,63	-	-	4,38	3,24	4,22	3,89	3,61	4,89
XII	1,00	1,05	1,05	1,03	1,10	2,62	-	-	-	-	3,33	3,72	3,78	3,57	6,60
2008 I-XII	2,12	1,77	2,07	2,06	2,02	3,04	7,07	3,50	4,34	2,53	3,40	5,39	4,75	3,62	7,37
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XII 2008</u> <u>XI 2008</u>	96	105	95	97	102	100	-	-	-	-	103	88	97	99	135
<u>XII 2008</u> <u>XII 2007</u>	48	50	52	52	53	88	-	-	-	-	99	65	102	101	78

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki ^a	Sok jabłkowy ^a	Sok Pomarańczowy ^a
2007 VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
2007 I-XII	8,07	7,52	7,56	3,14	1,66	2,29
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
V	8,20	7,80	8,30	-	2,09	2,22
VI	8,47	7,73	8,60	3,26	2,05	2,19
VII	7,47	7,37	8,10	3,53	2,00	2,26
VIII	8,13	7,37	8,43	3,51	1,92	2,20
IX	8,27	7,23	8,27	3,36	1,83	2,11
X	8,37	7,47	8,50	3,38	1,77	2,10
XI	7,50	7,47	8,13	3,38	1,75	2,08
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XI 2008</u> <u>X 2008</u>	90	100	96	100	99	99
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	84	93	99	108	89	87

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czeresnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
2007 I-XII	3,14	5,05	4,93	9,48	8,30	12,65	9,61	4,53	5,12	5,03	5,80
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
V	4,25	6,06	-	-	13,48	-	9,94	4,76	5,08	9,01	6,19
VI	4,68	6,11	-	8,62	4,99	-	9,47	4,29	5,14	9,19	6,47
VII	4,87	6,12	5,27	7,33	6,89	13,72	9,39	4,07	5,46	7,98	6,63
VIII	3,23	5,16	2,94	-	-	13,12	6,66	4,00	5,51	6,56	6,53
IX	2,40	4,35	2,58	-	-	12,66	5,81	4,04	5,28	5,73	6,66
X	2,10	4,12	3,60	-	-	-	6,02	4,08	5,00	5,97	6,54
XI	1,95	4,26	-	-	-	-	6,69	4,12	4,95	6,12	5,16
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2008</u> <u>X 2008</u>	93	103	x	x	x	x	111	101	99	103	79
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	57	89	x	x	x	x	88	93	91	91	94

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
2007 I-XII	11,10	3,96	3,00	4,01	10,62	5,28	4,82
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
V	12,03	4,31	3,41	4,21	14,48	6,02	4,98
VI	12,08	4,33	3,42	4,29	14,50	6,08	5,05
VII	12,17	4,34	3,45	4,33	14,56	6,14	5,05
VIII	12,17	4,35	3,47	4,33	14,62	6,18	5,02
IX	12,14	4,38	3,50	4,33	14,62	6,24	5,07
X	12,22	4,38	3,52	4,31	14,76	6,32	5,04
XI	12,17	4,40	3,56	4,34	14,76	6,44	5,08
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XI 2008</u> X 2008	100	100	101	101	100	102	101
<u>XI 2008</u> XI 2007	106	106	112	103	118	116	103

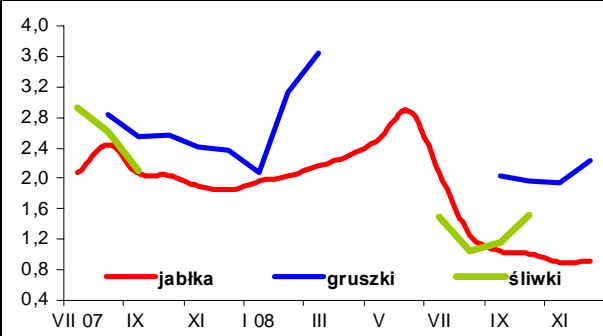
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

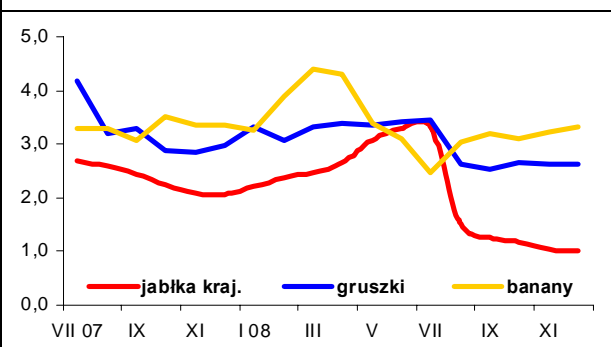
Miesiące	Jablka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2007 V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-
V	62	-	46	67	68	-
VI	-	-	52	72	68	-
VII	-	-	-	78	73	-
VIII	66	-	-	74	77	68
IX	52	79	-	77	79	71
X	62	79	-	65	64	-
XI	59	75	-	68	69	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i, "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

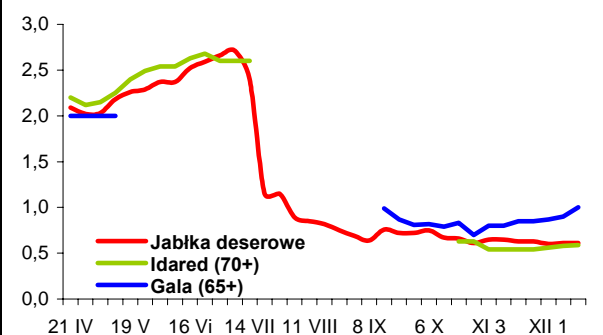
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2008 r. (zł/kg)

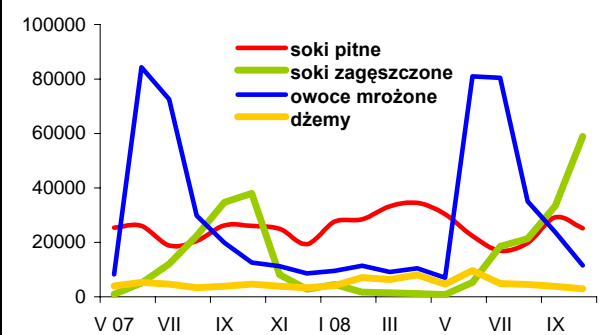
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2008 (zł/kg)

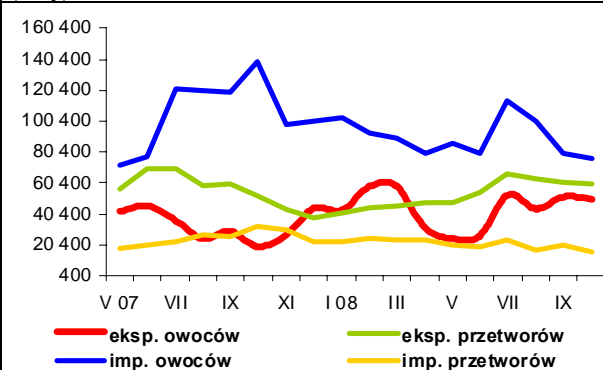
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od IV 2008 r. do XI 2008 r. (zł/kg)

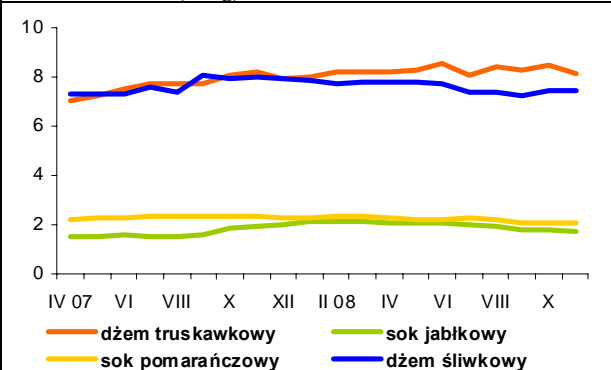
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)

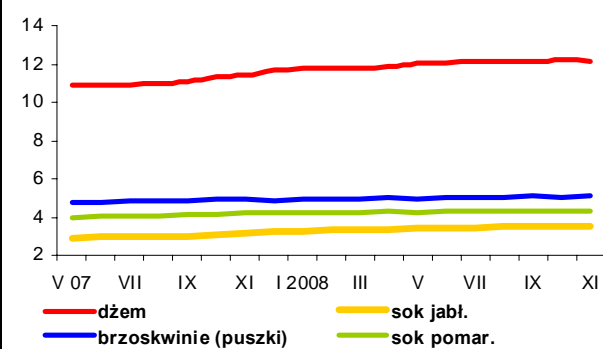
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)

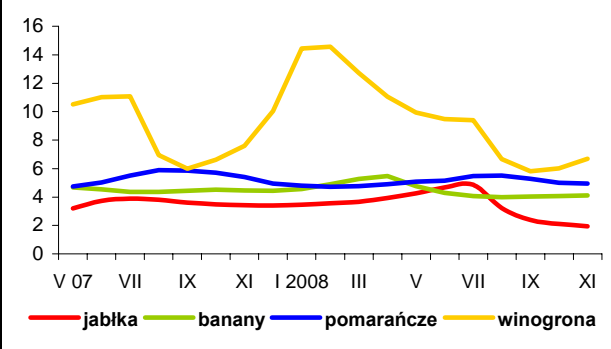
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)

Rynek mleka

Zygmunt Smoleński
Teresa Zdziarska

Mimo silnego sezonowego spadku podaży, ceny skupu mleka surowego o standardowych parametrach w listopadzie nadal malały:

	październik	listopad
średnio w kraju (zł/100 kg)	97,15	95,98
oraz w makroregionach:		
północnym	105,00	104,69
centralnym	89,72	87,76
płd.-wschodnim	87,99	87,41
zachodnim	97,26	93,61

Dotychczas nie znalazło to odzwierciedlenia w cenach krów i jałówek. W grudniu 2008 r. ceny krów dojnych wykazywały słabe tendencje wzrostowe. W pierwszym tygodniu krowa mleczna kosztowała od 1700 do 3000 zł, przeciętnie 2230 zł. W ostatnim tygodniu grudnia ceny wzrosły do 2000-3100 zł/szt., przeciętnie 2346 zł/szt. Równocześnie ceny jałówek były bardzo zróżnicowane, od 1700 do 3100 zł/szt.

Ceny zbytu wyrobów mleczarskich w grudniu ub.r. na ogół spadały. Taniało mleko spożywcze 2%, średnio w kraju ze 161,98 do 159,68 zł/100 kg. Ceny zbytu mleka UHT 2% utrzymywały się na poziomie 182,30-182,40 zł/100 kg. Jogurt 2% staniał z 320,64 do 312 84 zł/100 kg. Ceny kefiru 2% wzrosły średnio z ok. 251 do 262 zł/100 kg, przy czym spadły w m. północnym z 277 do 257 zł/100 kg, a wzrosły w m. centralnym z 289,50 do ponad 299 zł/100 kg. Śmietana 10-29% przeciętnie w kraju zdrożała z 516 do 530 zł/100 kg. Najwyższe jej ceny notowano w m. centralnym (ok. 600 zł/100 kg), a najniższe w m. północnym (ok. 500 zł/100 kg).

Ceny masła w blokach średnio w kraju wzrosły z ok. 867 do 917 zł/100 kg. Najwyższe ceny płacono w m. północnym (946-966 zł/100 kg), a najniższe w m. zachodnim (800-842 zł/100 kg). Natomiast masło konfekcjonowane drożało i kosztowało od 905-963 zł/100 kg w m. centralnym do 1170-1210 zł/100 kg w m. zachodnim. Ceny mleka pełnego w proszku, po wroście

w I połowie grudnia z ok. 796 do 814 zł/100 kg, w II połowie spadły do 784 zł/100 kg. Odtłuszczone mleko w proszku przeciętnie w kraju zdrożało z ok. 618 do 628 zł/100 kg, najwyższe ceny płacono w m. północnym (ok. 700 zł/100 kg), a najniższe w m. centralnym (poniżej 600 zł/100 kg).

Ceny zbytu serów: Edam i Gouda kształtowały się na zbliżonym poziomie 1030-1100 zł/100 kg. Najniższe ceny tych gatunków serów notowano w m. zachodnim (920-994 zł/100 kg), a najwyższe w m. centralnym (1050-1140 zł/100 kg). Stosunkowo dużym zróżnicowaniem regionalnym cen charakteryzowały się sery: Podlaski, Zamojski i Morski, od ok. 940 zł/100 kg w m. północnym do ok. 1100 zł/100 kg w m. południowo-wschodnim. Twaróg stopniowo taniał z 913 do 885 zł/100 kg, przy czym najwyższe ceny płacono w m. centralnym (powyżej 950 zł/100 kg, a najniższe w m. północnym (poniżej 700 zł/100 kg).

Na Wspólnym Ryнку Europejskim w pierwszej połowie grudnia 2008 r. utrzymywała się stabilizacja cen trwałych wyrobów mleczarskich bądź notowano jedynie ich nieznaczne zmiany. Masło staniało w: Belgii z 2361 do 2339 EUR/tonę, Francji z 2200 do 2150 EUR/tonę, Holandii z 2120 do 2100 EUR/tonę. Na niezmiennym poziomie ceny masła utrzymały się w: Niemczech (2205 EUR/tonę), Włoszech (2550 EUR/tonę) i W. Brytanii (2106 EUR/tonę). Jedynie w Polsce masło zdrożało, z 2225 do 2231 EUR/tonę.

Mleko pełne w proszku staniało w: Niemczech z 1975 do 1875 EUR/tonę, Francji z 2150 do 2030 EUR/tonę, Holandii z 2100 do 2080 EUR/tonę. Jedynie w Polsce ceny pełnego mleka w proszku podniesiono z 2040 do 2048 EUR/tonę. Taniało również odtłuszczone mleko w proszku w: Belgii z 1836 do 1801 EUR/tonę, Niemczech z 1425 do 1375 EUR/tonę, Polsce z 1635 do 1590 EUR/tonę, a w Holandii z 1430 do 1390 EUR/tonę.

Obniżyły się także ceny serwatki w proszku: we Francji z 375 do 370 EUR/tonę i w Holandii z 410 do 400 EUR/tonę. Tylko w Niemczech cena serwatki utrzymała się na poziomie 370 EUR/tonę.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2006 I-XII	8 419,3	93,02	.
2007 I-XII	8 379,9	107,46	.
2007 X	680,5	121,49	124,18
XI	607,1	129,77	130,59
XII	640,4	132,15	132,29
2008 I	648,0	124,55	123,69
II	638,4	120,59	121,17
III	688,0	116,63	117,54
IV	690,8	110,95	111,68
V	785,7	104,97	107,23
VI	769,2	101,82	103,71
VII	793,2	97,58	101,61
VIII	780,0	94,83	99,71
IX	739,4	93,29	99,33
X	711,9	90,80	97,15
XI	647,3	90,20	95,98
Wskaźnik zmian w %			
<u>XI 2008</u> X 2008	90,9	99,3	98,8
<u>XI 2008</u> XI 2007	106,6	69,5	73,5

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2006 I-XII	2 293,5	127,2	36,5	321,0	342,6	173,3	302,4	257,3
2007 I-XII	2 400,0	129,9	40,5	368,4	350,6	181,9	329,6	252,6
2007 IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
IV	177,7	9,7	5,0	35,0	26,9	13,8	27,4	21,9
V	194,0	11,7	7,4	33,8	31,4	15,2	27,6	21,8
VI	190,4	16,3	4,8	30,6	35,4	13,4	24,6	24,0
VII	185,2	16,1	3,5	30,7	35,0	15,3	26,1	25,6
VIII	177,9	11,9	3,1	30,0	31,4	14,6	25,7	24,5
IX	176,4	10,7	2,6	28,4	30,4	15,7	25,7	24,8
X	179,8	10,6	1,8	30,5	29,3	15,6	26,6	24,7
Wskaźnik zmian w %								
<u>X 2008</u> IX 2008	101,9	99,1	69,2	107,4	96,4	99,4	103,5	99,6
<u>X 2008</u> X 2007	93,8	124,7	69,2	95,3	105,0	103,3	97,4	111,8

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V	1,51	1,92	8,60	9,68	11,51	11,56	0,77	5,53	8,71	11,72
VI	1,51	1,88	8,67	9,78	11,38	11,65	0,79	5,52	8,67	11,56
VII	1,51	1,87	8,65	9,77	11,40	11,54	0,81	5,53	8,65	11,55
VIII	1,51	1,86	8,40	9,78	11,38	11,53	0,79	5,50	8,63	11,58
IX	1,51	1,85	8,09	9,57	11,34	11,32	0,80	5,47	8,66	11,53
X	1,51	1,82	7,53	9,00	11,26	11,19	0,79	5,48	8,68	11,37
XI	1,50	1,79	7,35	9,04	10,81	11,12	0,80	5,48	8,64	11,08
XII ^a	1,60	1,82	6,27	7,84	9,17	10,69	.	5,30	8,88	11,02
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2008</u> X 2008	99,3	98,4	97,6	100,4	96,0	99,4	101,3	100,0	99,5	97,4
<u>XI 2008</u> XI 2007	100,7	89,1	60,3	62,7	69,9	76,7	102,6	98,0	99,9	66,8

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 22-28 XII 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) ^a	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
V	2,03	2,77	12,71	3,04	3,67	0,70	1,15	1,57	11,78	19,51
VI	2,04	2,78	12,86	3,05	3,65	0,70	1,15	1,58	11,77	18,76
VII	2,04	2,75	12,91	3,06	3,61	0,70	1,16	1,59	11,81	18,24
VIII	2,05	2,74	12,94	3,07	3,58	0,71	1,16	1,59	11,82	17,93
IX	2,04	2,74	12,85	3,07	3,57	0,71	1,16	1,59	11,84	17,77
X	2,05	2,72	12,93	3,07	3,54	0,71	1,14	1,59	11,83	17,56
XI	2,04	2,72	12,87	3,07	3,52	0,71	1,12	1,59	11,85	17,44
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2008</u> X 2008	99,5	100,0	99,5	100,0	99,4	100,0	98,2	100,0	100,2	99,3
<u>XI 2008</u> XI 2007	105,2	100,4	113,3	99,0	85,6	107,6	104,7	104,6	103,8	79,1

^a od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2006 I-XII	109,1	120,6	24,1	244,4	88,1	7,2	18,7	4,7	32,3	11,6
2007 I-XII	99,2	131,5	32,1	171,5	97,7	16,8	26,8	6,6	61,2	35,7
2007 IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	10,4	12,4	3,2	13,9	9,1	2,5	1,4	0,5	1,2	2,4
II	8,0	12,3	4,0	12,1	8,9	1,7	1,7	0,5	2,7	2,5
III	6,7	11,9	3,0	11,5	8,7	3,6	1,6	0,4	4,0	2,6
IV	8,2	11,7	3,7	13,1	8,7	2,9	1,8	0,4	2,2	2,4
V	12,5	12,2	3,3	17,6	8,9	1,4	1,7	0,4	1,6	2,4
VI	23,3	14,3	3,3	32,3	7,4	1,2	1,7	0,5	1,1	2,8
VII	11,6	14,3	1,7	26,1	6,7	0,8	1,5	0,5	1,9	2,4
VIII	8,9	12,8	1,2	22,5	6,8	1,3	1,8	0,5	1,2	1,8
IX	10,7	11,7	1,4	24,1	8,1	2,5	2,4	0,5	4,4	3,0
X	9,7	10,0	1,6	24,6	7,8	1,3	1,8	0,4	1,2	1,4
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	90,7	85,5	114,3	102,1	96,3	52,0	75,0	80,0	27,3	46,7
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	164,4	88,5	69,5	174,5	91,8	76,5	81,8	44,4	18,5	53,8

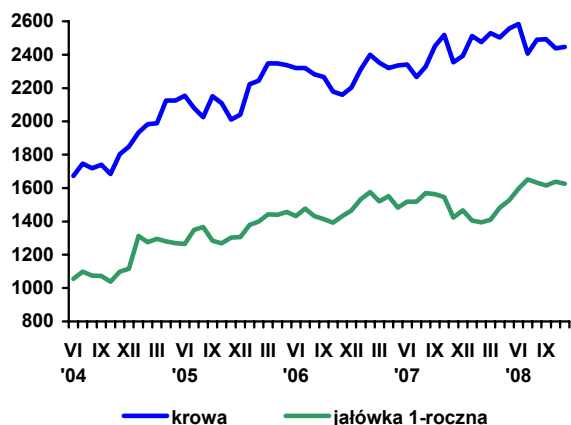
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

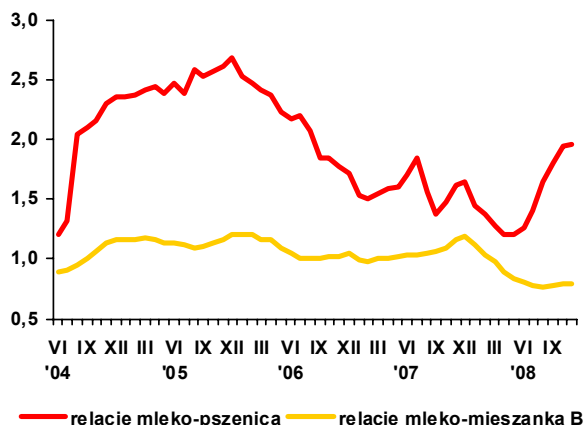
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
200 I-XII	1 956	2 628	1 842	552	1 025	1 950	3 003	2 856	499	1 127
200 I-XII	2 963	2 766	2 738	841	1 014	2 229	3 138	3 291	571	933
200 IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
200 I	2 614	3 367	2 466	656	1 160	2 265	3 563	4 044	1 073	1 020
II	2 403	3 273	2 671	736	1 180	2 480	3 632	3 508	795	1 040
III	2 185	3 203	2 633	947	1 158	1 219	3 666	3 749	599	989
IV	2 114	3 101	2 570	678	1 156	1 513	3 469	3 115	755	1 073
V	2 136	3 139	2 516	577	1 188	2 055	3 602	3 469	1 155	1 139
VI	2 319	3 014	2 595	577	1 183	2 666	3 572	3 331	1 428	1 076
VII	2 188	2 908	2 627	657	1 190	2 276	3 336	2 920	1 080	917
VIII	1 970	2 915	2 685	683	1 269	2 971	3 634	3 293	1 271	1 098
IX	1 628	3 164	2 617	584	1 228	2 900	3 720	3 311	827	1 122
X	2 144	3 213	2 577	552	1 229	3 031	3 650	4 204	1 327	1 231
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2008</u> <u>IX 2008</u>	131,7	101,5	98,5	94,5	100,1	104,5	98,1	127,0	160,5	109,7
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	66,7	100,5	66,2	49,3	119,9	116,7	106,0	139,9	190,4	142,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

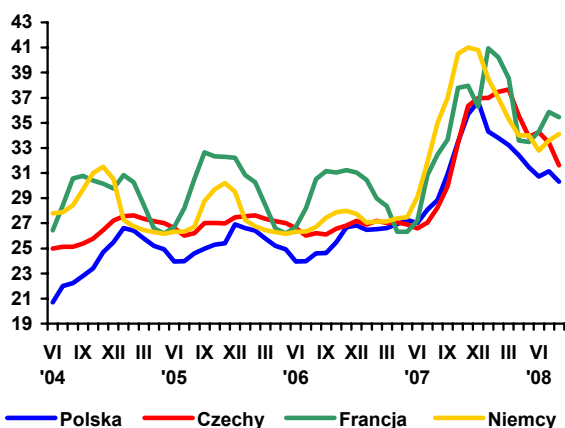
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

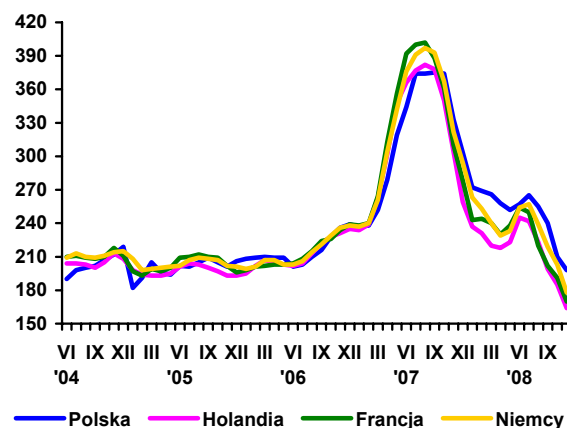
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

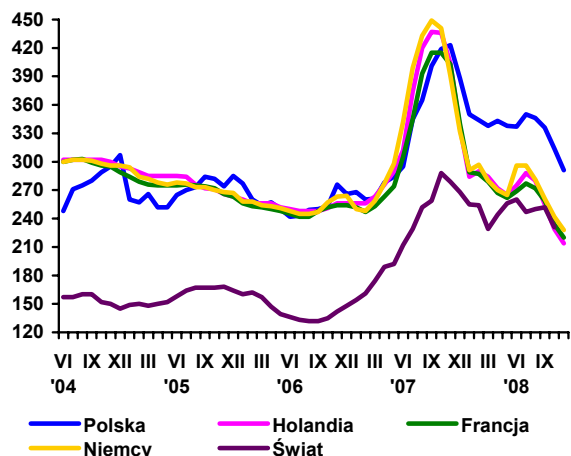
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

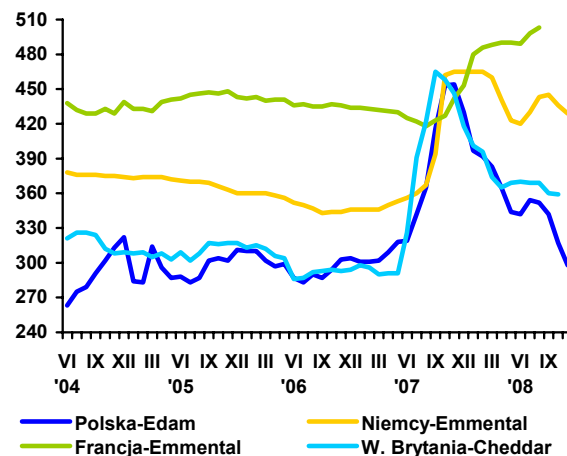
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

Rynek wołowiny

Danuta Rycombel

W listopadzie 2008 r. cena skupu bydła wynosiła 4,09 zł/kg i była zbliżona do poziomu z ostatnich miesięcy ubiegłego roku. Cena skupu 1 kg żywca wołowego, podobnie jak w poprzednim miesiącu, stanowiła równowartość 0,95 kg żywca wieprzowego. Relacje cen skupu żywca wołowego do drobiu wzrosły z 1,15 do 1,24, w wyniku obniżek cen drobiu.

W listopadzie 2008 r. skup żywca wołowego i cielęcego wyniósł 13,7 tys. ton i był o 24% mniejszy niż w analogicznym miesiącu 2007 r. Natomiast produkcja przemysłowa tego gatunku mięsa zwiększyła się o 21% (z 9,8 do 12,1 tys. ton), w wyniku wzrostu eksportu mięsa wołowego. Od stycznia do listopada 2008 r. wyniósł on 144,9 tys. ton i był o 2,3% większy niż w tym samym okresie 2007 r. Eksport mięsa wołowego mrożonego zwiększył się ok. 48% (do 18,3 tys. ton), a eksport mięsa wołowego chłodzonego obniżył się o ok. 3% (do 126,6 tys. ton). Nastąpił spadek eksportu bydła i cieląt, z 479,1 tys. sztuk w okresie I-X 2007 r. do 364,8 tys. sztuk w okresie I-X 2008 r., w tym do UE-27 z 422,5 do 313,1 tys. sztuk. Mniejszy był również import bydła, który w analizowanym okresie obniżył się z 18,5 do 8,7 tys. sztuk, podczas gdy import mięsa wołowego wzrósł z 5 do 5,7 tys. ton.

W 2008 r. ceny wołowiny na rynkach UE były wyższe niż przed rokiem, z wyjątkiem cieląt, które gwałtownie zjechały. W grudniu ub.r. średnia cena referencyjna tusz wołowych w UE-27 wynosiła ok. 328 EUR/100kg i była o ok. 5% wyższa niż na początku 2008 r. Wpłynęły na to mniejsze uboje bydła i niższa produkcja wołowiny. Natomiast w Polsce, w wyniku spadku wartości złotego wobec euro, cena referencyjna wołowiny obniżyła się z 274-282 EUR/100kg w miesiącach czerwiec-wrzesień 2008 r. do 241 EUR/100 kg w grudniu ub.r., co poprawiło konkurencyjność naszego eksportu.

W 2008 r. produkcja wołowiny w UE-27 szacowana jest na 8031 tys. ton wobec 8202 tys. ton w 2007 r. Spadek produkcji tego

gatunku mięsa nastąpił u wielu producentów. We Francji, Włoszech, Wielkiej Brytanii wynosił on ok. 3%, a w Irlandii i Holandii był dwukrotnie większy. Tak dużego spadku produkcji wołowiny w wielu państwach UE-15 nie był w stanie zrównoważyć jej wzrost w Portugalii (o 11%), Niemczech (o 1,6 %) i Hiszpanii (o 0,9%). Zmniejszyły się również uboje cieląt (o ok. 4% do 5,7 mln sztuk).

Tendencje spadkowe w produkcji wołowiny w UE wynikają ze stopniowego „odrywania” dopłat od produkcji tego gatunku żywca. Od 2007 r. w UE-15 dopłaty bezpośrednie wypłacane są w formie jednolitej płatności na gospodarstwo lub region, a chów bydła w powiązaniu z produkcją można wspierać wyłącznie płatnością indywidualną. Wypłacana jest ona do wybranych kategorii bydła w ramach limitów pogłowia przyznanych każdemu z państw członkowskich. Natomiast państwa UE-12 wypłacają dopłaty bezpośrednie w systemie uproszczonym. (do hektara).

Efektom zmian w instrumentach wsparcia sektora wołowiny jest malejący jego udział w wydatkach na interwencję na rynkach rolnych (z 3,1% w 2006 r. do ok. 1% w 2008 r.). Obniżono stawki subsydiów do eksportu produktów wołowych. Obniżyły się również wydatki na dopłaty bezpośrednie do pogłowia bydła, z 2,6 mld EUR w 2006 r. do 1,6 mld EUR w 2008 r. Wzrosły natomiast wydatki na jednolite płatności do gospodarstwa lub regionu, odpowiednio z 14,2 do 27,6 mld EUR.

Przewiduje się, że od 2013 wszystkie państwa członkowskie UE-27 będą wypłacały dopłaty bezpośrednie wg. jednolitych zasad - jednolitej płatności na gospodarstwo lub region, a ich wypłata będzie uzależniona od przestrzegania norm bezpieczeństwa żywnościowego i dobrostanu zwierząt.

Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny
			ogółem	żywiec	mięso	
I-XII 2004		255,7 ^a	124,0	45,0	68,0	4,8
I-XII 2005 ^c		204,5 ^b	167,2	44,6	115,3	3,7
2006	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
2008	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9	12,0	1,6	10,1	0,3
	V	13,8	16,8	2,1	14,7	0,7
	VI	13,3	14,8	1,8	12,7	0,4
	VII	12,8	12,7	1,6	10,8	0,5
	VIII	11,5	11,5	1,5	9,0	0,8
	IX	12,9	15,5	1,3	13,4	0,6
	X	15,3	17,0	2,6	13,5	0,9
XI	13,7					

^a obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, ^b obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, ^c dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
						zbytu	detalicznej	
2006	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30	
2007	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24	
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42	
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46	
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54	
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37	
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32	
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46	
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52	
	XII	3,91	8,56	16,09	17,68	4,11	4,52	
	2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
		II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
III		4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45	
IV		4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45	
V		4,08	7,51	17,16	18,10	4,21	4,44	
VI		4,19	7,67	17,20	18,14	4,11	4,33	
VII		4,03	7,58	17,57	18,23	4,36	4,52	
VIII		4,10	7,38	17,64	18,21	4,30	4,44	
IX		4,12	7,26	17,63	18,35	4,28	4,45	
X		4,06	7,62	17,79	18,38	4,38	4,52	
XI		4,09	-	17,76	18,40	4,34	4,49	
w % ceny	sprzed roku	106,9	-	-	-	-	-	
	sprzed m-ca	100,7	-	-	-	-	-	

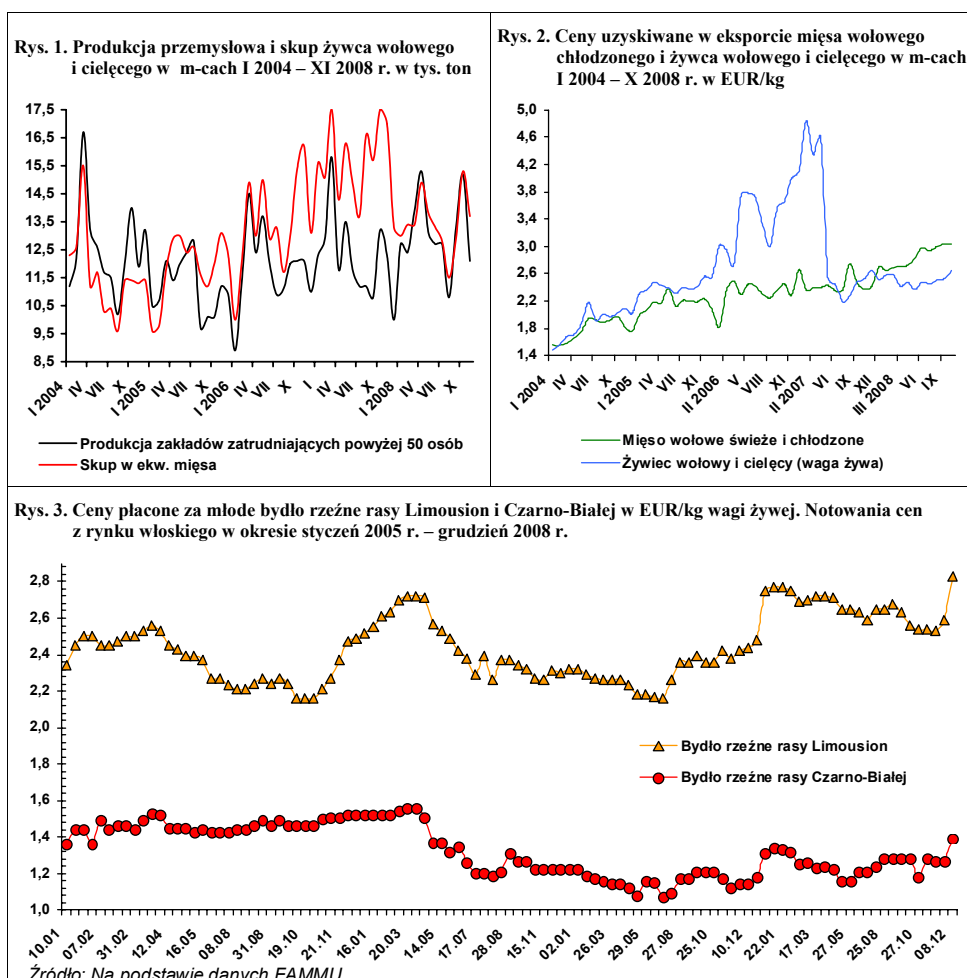
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	V 2008	VI 2008	VII 2008	VIII 2008	IX 2008	X 2008	XI 2008	XII 2008	I 2009
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,23	4,32	4,28	4,02	4,17	4,86	4,36	4,19	4,29
Buhaje	4,66	4,66	4,72	4,59	4,61	4,68	4,77	4,68	4,57
Krowy	3,47	3,60	3,54	3,31	3,43	3,43	3,40	3,28	3,41
Średnia cena targowiskowa ciałat 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,42	8,55	8,39	7,91	7,77	8,03	8,17	8,07	8,29
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 322	9 417	10 009	9 039	9 349	9 296	9 596	8 737	10 495
Ćwierci z krów rzeźnych	7 799	8 016	7 855	7 124	7 758	7 395	7 705	7 010	8 071
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej ^a :									
UE-25	313,1	313,3	317,7	320,4	324,4	327,7	328,1	326,2	328,3
Polska	267,7	275,3	281,0	277,9	274,1	250,0	245,5	244,5	241,2

^a ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.

Rynek wieprzowiny

Jan Małkowski
Danuta Zawadzka

Bardzo trudne warunki chowu trzody chlewnej w roku gospodarczym 07/08 w całej Unii Europejskiej, spowodowane rekordowo wysokimi cenami zbóż i pasz oraz względnie niskimi cenami trzody należą już do przeszłości. W wyniku sukcesywnego wzrostu cen tuczników od początku 2008 r. i spadku cen zbóż i pasz po zbiorach, chów trzody w II połowie roku znów stał się na tyle opłacalny, że możliwa jest jego częściowa lub całkowita odbudowa w II połowie 2009 r. lub później, w zależności od wielkości spadku pogłowia. Sytuacja pod tym względem w poszczególnych krajach była bowiem bardzo zróżnicowana, stosownie do warunków chowu. W Polsce kryzys w chowie trzody trwał najdłużej i był najgłębszy. Zaznaczył się już on 4% spadkiem pogłowia w lipcu 2007 r. i dalszym 15% spadkiem w lipcu 2008 r., o czym niejednokrotnie pisaliśmy w tym biuletynie wraz z opisem przyczyn. W związku z załamaniem się pogłowia, produkcja trzody w 2008 r. w Polsce była mniejsza aniżeli w 2007 r. o ok. 10%, podczas gdy w całej Unii zaledwie o 1,5%. W głównych krajach producenckich zmiany produkcji wieprzowiny były niewielkie.

W wypadku Polski odbudowa pogłowia trzody do poziomu z 2006 r., jeśli w ogóle okaże się możliwa, zajmie dużo więcej czasu, nawet w bardzo sprzyjających warunkach. Mimo wzrostu cen trzody o 13% w pierwszych trzech kwartałach producenci trzody nadal zachowywali się z rezerwą. Dopiero, kiedy ceny trzody w IV kwartale, w stosunku do IV kwartału poprzedniego roku, wzrosły o 30%, a ceny zbóż i pasz jeszcze bardziej spadły, ceny prosiąt wzrosły aż o 88% w listopadzie wobec cen z listopada 2007 r. Tak duży wzrost

cen prosiąt uznać można za wyraźny symptom ponownego zainteresowania się chowem trzody, choć w początkowym okresie jest on też w znacznej części wynikiem małej podaży prosiąt. Tym niemniej w końcu 2008 r. spadek pogłowia macior prośnych będzie dużo mniejszy niż w lipcu 2007 r.

Skutki rodzącej się odbudowy pogłowia trzody na rynku żywca wieprzowego wystąpią dopiero w IV kwartale 2009 r. Do tego czasu podaż tuczników w Polsce będzie się nadal obniżać. W I półroczu będzie ona o ponad 10% mniejsza niż w I półroczu 2008 r. i o ok. 20% niż w I półroczu 2007 r. Z punktu widzenia cen sytuacja podażowa na polskim rynku będzie więc korzystna, zwłaszcza że w pozostałych krajach liczących się pod względem produkcji trzody, spadek podaży tuczników w tym okresie będzie większy niż w całym 2008 r. Znaczący wzrost cen prosiąt w tych krajach wystąpił dopiero w drugiej połowie 2008 r., a jego skutki w postaci wyższej podaży żywca pojawią się w II połowie 2009 r. Do tego czasu ceny trzody w tych krajach będą wyższe niż w I półroczu 2008 r. o ok. 10%. W Polsce ceny skupu trzody będą również wyższe o 10-15% niż w I półroczu 2008 r. Ponieważ spadek wartości złotego w tym okresie wyniesie ok. 15%, to ceny trzody w Polsce, w I półroczu 2009 r., wyrażone w euro powinny być niższe od przeciętnych cen unijnych. Zakłada się bowiem, że kurs złotego do euro kształtował się będzie na poziomie 4,00 zł za 1 EUR, wobec 3,50 w tym okresie przed rokiem.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2006	I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
	I-VI	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
2007	I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
	I-VI	1127,6	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
	VII	117,5	109,6	22,9	73,5	24,6	160,8	-1,7
	VIII	117,8	94,5	25,3	86,3	28,2	150,5	-2,9
	IX	105,5	94,2	25,2	80,1	23,4	182,1	1,8
	X	134,2	101,0	26,0	96,0	24,4	232,4	1,6
	XI	132,5	104,6	28,0	81,9	22,5	147,0	5,5
	XII	113,1	87,9	25,0	95,1	17,3	139,5	7,7
2008	I	120,7	87,9	26,6	82,1	33,4	222,7	-6,8
	II	121,0	87,9	33,4	110,6	28,5	192,6	4,9
	III	128,9	91,4	36,3	113,8	29,6	130,4	6,7
	IV	126,1	105,3	43,9	163,2	27,8	187,8	16,1
	V	111,6	84,6	36,9	130,4	39,1	242,9	-2,2
	VI	103,3	95,6	41,6	144,9	36,9	165,5	4,7
	I-VI	1019,3	90,3	186,9	111,5	190,6	223,7	-3,7
	VII	107,5	91,5	38,0	165,9	45,5	185,0	-7,5
	VIII	98,1	83,3	36,3	143,5	41,7	147,9	-5,4
	IX	104,8	99,3	38,3	152,0	48,4	206,8	-10,1
	X	116,3	86,6	35,4	136,2	34,3	140,6	1,1
XI	102,6	77,4	x	x	x	x	x	

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów, dane półroczne i roczne przeliczone są na wagę mięsa.

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provit i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provit w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.	
2007	I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
	II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
	III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
	IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
	V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
	VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
	VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
	VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
	IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
	X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
	XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
	XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
2008	I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
	II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
	III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
	IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77
	V	4,02	78,29	5,1	117,56	3,4	184,02	2,2	82
	VI	4,31	78,28	5,5	117,73	3,7	184,50	2,3	99
	VII	4,46	77,17	5,8	117,47	3,8	184,85	2,4	101
	VIII	4,51	69,00	6,5	116,19	3,9	184,36	2,4	108
	IX	4,64	62,66	7,4	111,50	4,2	183,53	2,5	124
	X	4,32	59,74	7,2	108,13	4,0	181,59	2,4	129
	XI	4,28	53,93	7,9	104,38	4,1	179,87	2,4	140

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2007 I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
2008 I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8
V	5,27	12,65	16,22	9,79	14,26	20,31	12,37	112,7	125,2	126,4
VI	5,65	13,06	16,35	9,91	14,94	20,68	12,64	114,4	126,5	127,5
VII	5,84	13,21	16,73	10,18	14,93	20,70	12,75	113,0	123,7	125,2
VIII	5,91	13,27	16,80	10,33	15,00	20,94	12,83	113,0	124,6	124,2
IX	6,08	13,23	16,80	10,39	15,09	20,97	12,96	114,1	124,8	124,7
X	5,66	12,98	16,77	10,52	14,89	21,11	12,96	114,7	125,9	123,2
XI	5,61	12,90	16,77	10,61	14,61	21,13	13,02	113,3	126,0	122,7

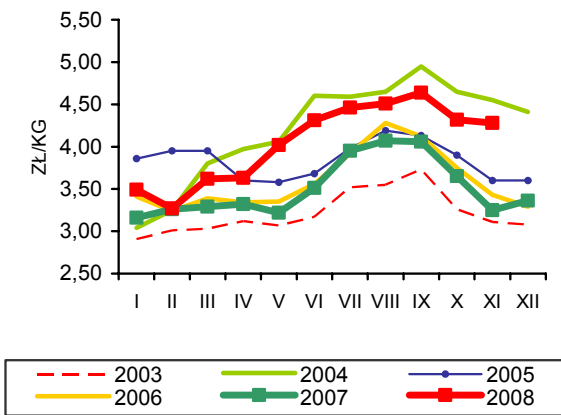
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

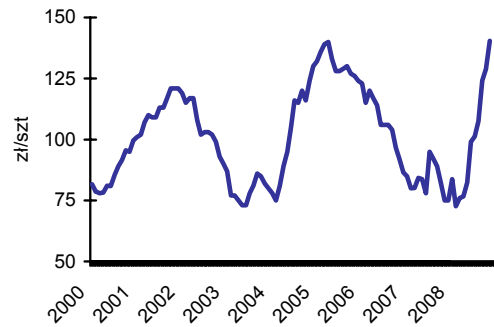
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
2006 X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
2007 I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
2008 I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,30	144,62	147,95	126,71	100,2	97,7	114,1
V	151,78	161,09	162,54	130,94	106,1	99,1	123,0
VI	163,94	174,24	172,09	138,26	106,3	101,2	125,9
VII	168,55	183,87	178,08	139,88	109,1	103,3	131,4
VIII	173,97	184,62	184,81	145,37	106,1	99,9	127,0
IX	172,33	183,01	179,79	148,31	106,2	101,8	123,4
X	161,39	162,05	168,92	142,18	100,4	95,9	114,0
XI	148,43	154,83	155,27	133,03	104,3	99,7	116,4
XII							

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

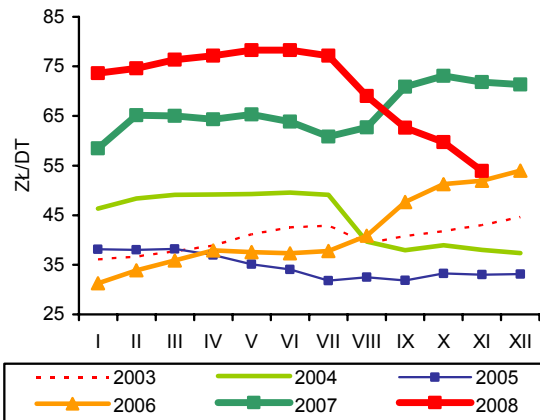
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

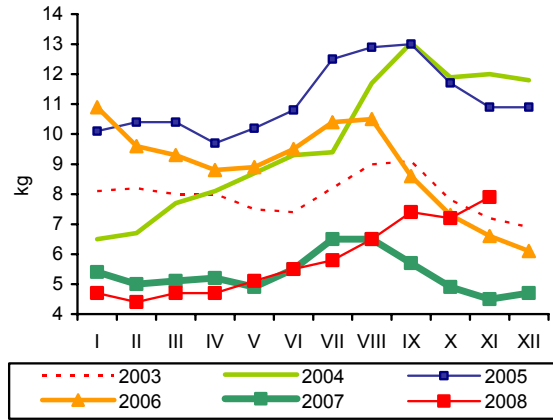
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce

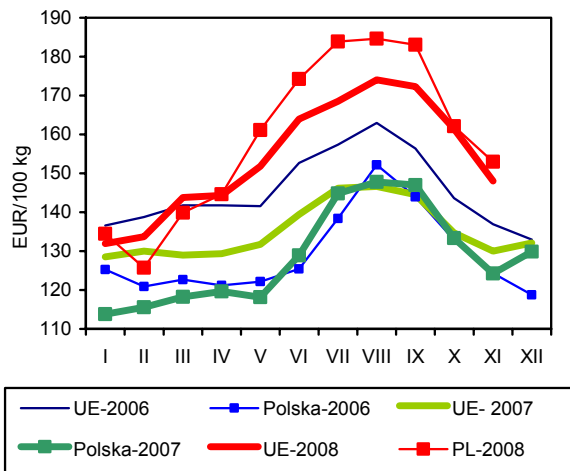
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce

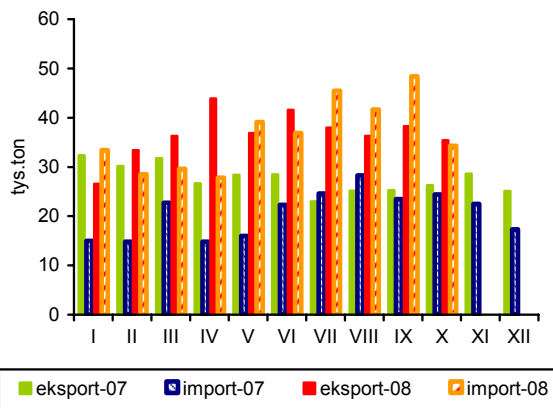
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Rynek mięsa drobiowego i jaj

Mira Kobuszyńska
Grzegorz Dybowski

Rynek mięsa drobiowego

W listopadzie 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników, produkcja mięsa drobiowego obniżyła się o 8% w stosunku do tego samego miesiąca poprzedniego roku i o 15% w relacji do października 2008 r. Od stycznia do listopada wytworzono 1092 tys. ton mięsa drobiowego, tj. o 5,5% więcej niż przed rokiem.

W pierwszych dziesięciu miesiącach 2008 r., mimo niekorzystnego kursu złotego, utrzymywał się wysoki poziom eksportu drobiu. Jego wolumen przewyższał wielkość wywozu z tego samego okresu 2007 r. o 7,4%. W okresie od stycznia do października 2008 r. sprzedano za granicę ponad 206 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy i Wielka Brytania, a następnie Czechy, Francja, Holandia i Austria. Intensywnie rozwijały się też wysyłki drobiu do Wietnamu. Zmniejszył się natomiast import mięsa drobiowego do Polski. W okresie od stycznia do października 2008 r. wolumen tego importu stanowił tylko 51% wielkości przywozu z analogicznego okresu poprzedniego roku.

Od września 2006 r. do kwietnia 2008 r. utrzymywał się długofalowy wzrostowy trend cen mieszanek paszowych dla kurcząt. Od maja 2008 r. ceny pełnoporcjowych mieszanek przemysłowych zaczęły systematycznie, choć wolno, spadać. Mimo to ceny pasz dla drobiu były w pierwszych trzech kwartałach 2008 r. nadal o 25% wyższe niż w tym samym okresie poprzedniego roku. W październiku mieszanki paszowe dla drobiu potaniały o 5% a w listopadzie o kolejne 4% w relacji miesiąc do miesiąca.

W ciągu trzech kwartałów 2008 r. ceny skupu brojlerów kurzych zwiększyły się o 3% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Od września do listopada obserwuje się ich

stopniowy spadek, a w grudniu nastąpiła stabilizacja tych cen na poziomie o 3% niższym niż w październiku. Średnie ceny skupu brojlerów kurzych w 2008 r. były o 2% wyższe niż w roku poprzednim przy wzroście cen pasz o 15%, a ceny zbytu tuszek o 1% niższe niż przed rokiem. Od sierpnia 2008 r. postępuje poprawa relacji cenowych dla producentów kurcząt brojlerów. W październiku i listopadzie w porównaniu z początkiem drugiego półrocza relacja cen skupu żywca do cen mieszanki paszowej wzrosła z 2,55 do 2,84. W przetwórstwie ceny zbytu w listopadzie obniżyły się o 2,5% w stosunku do poprzedniego miesiąca. W grudniu nastąpił ich wzrost o 5,6%, ale nadal były one niższe niż w połowie roku.

Na rynku indyków, po kryzysowym okresie przełomu lat 2007-2008, ceny płacone hodowcom rosły do maja 2008 r., po czym zaczęły szybko spadać. Od września do końca 2008 r. miały miejsce silne wahania cen indorów w skupie. Podrożało natomiast mięso indycze sprzedawane przez zakłady ubojowe. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. przeciętne ceny skupu żywca indyczego były o 7% niższe niż w tym samym okresie 2007 r., podczas gdy ceny zbytu tuszek indyczych obniżyły się średnio tylko o 2%.

W listopadzie 2008 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 69% przeciętnej ceny unijnej, podczas gdy trzy miesiące wcześniej 85%, a przewaga cenowa polskich eksporterów zwiększyła się. W listopadzie 2008 r. polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 2,5% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tym czasie średnie ceny unijne obniżyły się o 3,5%. Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski tradycyjnie należą Holandia i Hiszpania.

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	99,1
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	94,2
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	105
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	96
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	101
X	76,4	91,4	101	109,0	108
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	92
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1000,8	1106	1126,4	1092

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	3859	2359	20011	19896
II	3934	2142	15959	22691
III	4278	1766	17144	20363
IV	3465	2116	16665	22401
V	5024	2388	16659	21417
VI	3725	2336	17797	20818
VII	4638	3376	15517	19590
VIII	8281	3689	17852	17152
IX	6498	3536	22600	20523
X	7351	2255	31718	21237
XI	5425		24466	
XII	2311		15783	
RAZEM	58789	25963	232173	206086

^a dane nieostateczne (na dzień 18 grudnia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
I	1,46	1,40	1,41	0,21	0,22	0,20
II	1,48	1,42	1,44	0,20	0,21	0,21
III	1,54	1,46		0,22	0,22	
IV	1,60	1,48		0,22	0,21	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt brojlerów pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	943	1245	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	5,95
II	961	1270	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	979	1289	1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	989	1304	1,15	1,23	2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	982	1293	1,16	1,22	3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	6,35
VI	989	1279	1,16	1,22	3,24	3,27	5,67	5,34	6,70	6,32
VII	982	1263	1,18	1,22	3,29	3,22	5,29	5,26	7,06	6,51
VIII	1030	1225	1,19	1,22	3,29	3,30	5,44	5,24	6,86	6,51
IX	1179	1139	1,22	1,21	3,23	3,18	5,15	4,80	6,55	6,37
X	1215	1082	1,24		3,15	3,04	4,85	4,58	6,24	6,11
XI	1209	1037	1,18		3,18	2,94	4,59	4,47	6,33	
XII	1199		1,19		2,95	2,95	4,15	4,72	5,79	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+UE

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KR-D-IG i MRiRW.

Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60	5,60	4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60	6,00	4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60	6,00	4,61	4,56	6,94	6,86
VII	5,60	6,00	4,58	4,25	6,90	6,71
VIII	5,60	6,00	4,62	4,09	7,06	6,70
IX	5,60	5,50	4,87	4,11	6,92	6,78
X	5,60		5,04	4,23	6,90	7,21
XI	5,60		5,00	4,17	7,20	7,07
XII	5,60		4,28	4,25	7,86	7,30

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b świeże i schłodzone, Polska+ UE

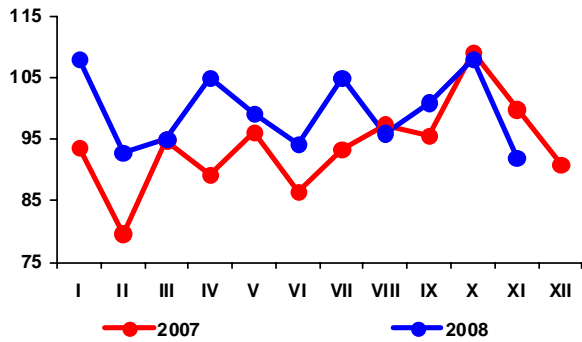
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

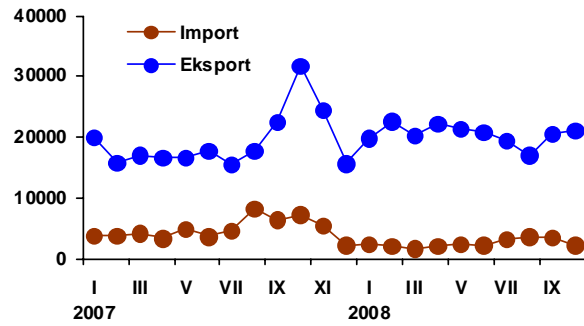
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,55
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,59
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	183,93
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,52
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	178,48
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,81
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	180,84
V	150,17	229,00	211,55	206,02	222,77	175,00	175,23	185,42
VI	151,65	229,00	209,81	216,16	225,00	175,00	160,60	184,93
VII	160,21	229,00	198,33	225,05	225,00	175,00	163,02	184,75
VIII	157,31	229,00	190,13	219,19	225,00	177,26	170,03	185,49
IX	142,93	229,00	189,23	208,98	224,67	180,00	174,58	180,65
X	126,88	230,53	186,09	189,87	220,00	180,00	159,23	176,74
XI	121,31	227,42	185,32	184,57	219,07	180,00	161,50	175,09

Źródło: Dane MRiRW.

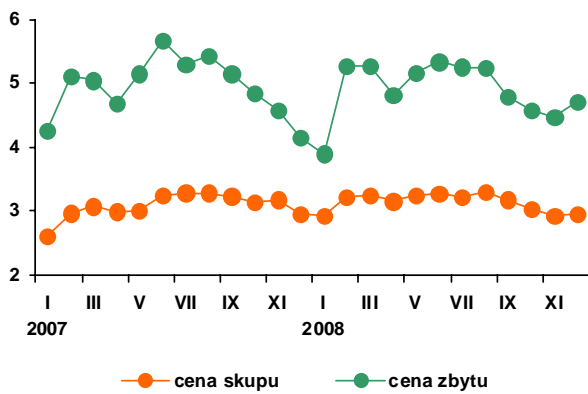
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)

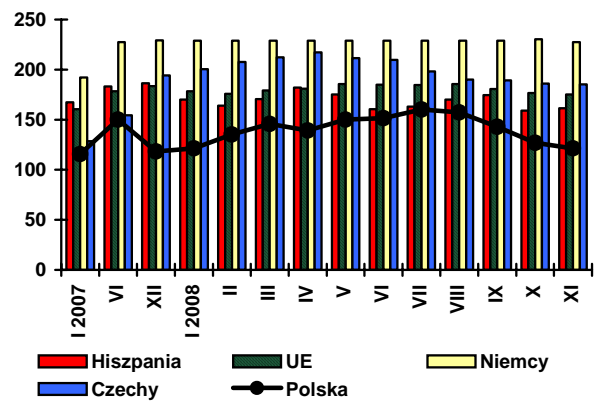
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg

Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

Rynek jaj

W grudniu 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 26,64 zł/100 sztuk i była o 2,3% wyższa niż w listopadzie i o 4,6% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W relacji miesiąc do miesiąca, najsilniej podrożały jaja średnie, klasy M. Były one droższe niż w listopadzie aż o 6,7%. Wyższe o 2,4% ceny notowano w skupie jaj bardzo dużych klasy XL. Jaja klasy L (duże) podrożały o 0,7%, natomiast na rynku jaj najmniejszych, klasy S, które najsilniej potniały w listopadzie, w grudniu odnotowano dalszy niewielki spadek cen o 0,3%. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. przeciętne ceny zbytu jaj konsumpcyjnych były o 4,3% wyższe w porównaniu z poprzednim rokiem. W relacji rok do roku najsilniej podrożały jaja klasy XL (o 10,7%) oraz M (o 3,3%). Jaja klasy L były droższe o 1,7%. Potaniały jaja najmniejsze klasy S (o 0,8%). Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych w 2008 r. był bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występowały na nim silne krótkookresowe wahania cen.

W grudniu 2008 r. ceny jaj przeznaczonych do przetwórstwa wzrosły o 4,2% w relacji do listopada. Były jednak nadal o 8,4% niższe niż przed rokiem. Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen były jeszcze silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. średnie ceny jaj do przetwórstwa były o 8% niższe niż w 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po 2,86 tys. zł za 1 tonę, a amplituda wahań między ceną najwyższą notowaną w lutym a najniższą - w lipcu - wyniosła 35%.

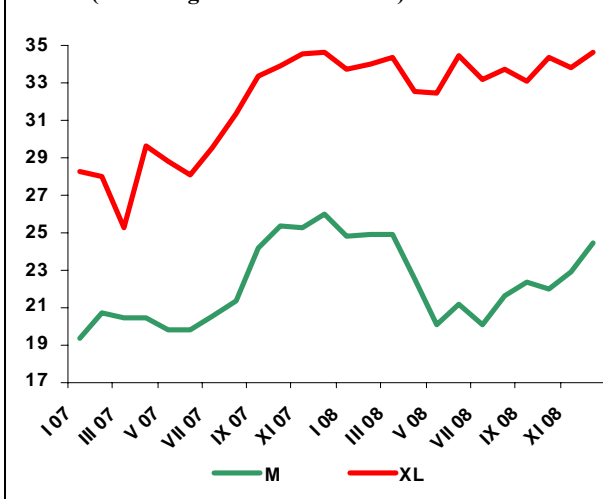
Silnie wzrosły obroty handlowe zarówno jajami świeżymi jak i przetworami z jaj. W pierwszych dziesięciu miesiącach 2008 r.

wg wstępnych danych CAAC, eksport jaj świeżych zwiększył się w relacji do analogicznych miesięcy 2007 r. o 26%. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu z roku poprzedniego. Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem).

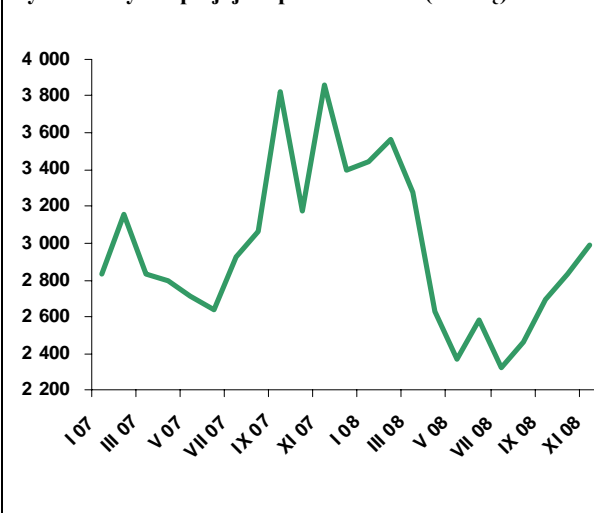
Import jaj świeżych zwiększył się w tym czasie o 76% w stosunku do tego samego okresu 2007 r. Od stycznia do października, do Polski sprowadzono 14,7 tys. ton jaj świeżych, co stanowiło ok. 15% polskiego eksportu. Nieznacznie zwiększył się import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do października 2008 r. import tych produktów wyniósł ok. 3,4 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 3,2 tys. ton. Równocześnie bardzo silnie rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 10,4 tys. ton przetworów (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc o 41% więcej niż w tym samym czasie 2007 r.

W pierwszej połowie 2008 r. wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej uległ odwróceniu. Średnie ceny jaj na rynku unijnym obniżyły się o prawie 20%. Od czerwca do października 2008 r. przeciętne ceny jaj klasy L i M wykazywały ponownie tendencję wzrostową. Różnice w dynamice cen w Polsce i w UE spowodowały, że w październiku w wyrażeniu euro jaja polskie były droższe niż średnio w Unii o 6,5%. W październiku roku poprzedniego ceny polskich jaj w euro były nieznacznie wyższe od średnich cen w UE. Najtańszym producentem jaj w UE w październiku 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 71,94 EUR, podczas gdy w Polsce 120,86 EUR, a przeciętnie na rynku unijnym 113,45 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a	2007	2008 ^a
I	494	1193	5971	11280	264	422	559	1287
II	414	1218	5369	9500	258	402	553	1196
III	501	1067	5540	10010	308	295	578	1057
IV	808	2046	6643	8456	227	212	394	903
V	1130	1261	7642	9122	246	213	654	957
VI	616	1469	8768	9537	205	374	875	1019
VII	894	1511	8369	11882	366	313	755	1079
VIII	1677	1291	8295	8902	291	364	1139	650
IX	1022	2045	8268	7749	576	256	787	1064
X	800	1601	11329	9243	454	544	1049	1155
XI	761		7479		367		886	
XII	982		4537		147		730	
RAZEM	10099	14702	88213	95680	3707	3396	8961	10366

^a dane nieostateczne (na dzień 18 grudnia 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10	34,40	26,60	26,10	19,80	21,10	17,00	17,20
VII	29,50	33,20	24,70	24,50	20,50	20,10	17,40	15,50
VIII	31,30	33,70	25,85	26,00	21,35	21,60	17,00	16,90
IX	33,35	33,10	28,45	27,70	24,15	22,30	23,60	16,80
X	33,85	34,30	29,00	27,80	25,30	22,00	22,60	17,70
XI	34,50	33,80	29,90	28,30	25,20	22,90	23,30	19,10
XII	34,60	34,60	30,60	28,50	26,00	24,40	20,50	19,05

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
2008 II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	109,52
V	113,23	99,08	86,47	83,43	71,19	103,78
VI	117,04	98,17	86,44	93,74	70,24	105,36
VII	118,32	103,23	84,97	94,32	68,52	107,13
VIII	121,76	102,90	89,97	88,04	72,45	109,60
IX	122,96	105,10	90,97	95,78	70,43	111,10
X	120,86	106,99	96,14	97,80	71,94	113,45

Źródło: Dane MRiRW.

Rynek baraniny

Danuta Zawadzka

W 2008 r. ceny jagniąt i owiec ciężkich w Unii Europejskiej rosły. W listopadzie przeciętna cena jagniąt lekkich wyniosła w UE-27 744 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 8% wyższa niż rok wcześniej. Przeciętna cena owiec ciężkich osiągnęła wówczas 414 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż listopadzie 2007 r. o 5%. Według nie ostatecznych danych w grudniu 2008 r. cena jagniąt zarówno lekkich jak i ciężkich była o ok. 6% wyższa niż grudniu 2007 r.

Wzrost cen nie dotyczył jednak wszystkich krajów unijnych. Na przykład we Włoszech, od początku drugiego kwartału ceny jagniąt były niższe niż w odpowiednich okresach przed rokiem. W IV kwartale przeciętna cena jagniąt na tym rynku wyniosła prawdopodobnie ok. 650 EUR/100 kg wagi poubojowej, wobec 720 EUR w IV kwartale 2007 r. Spadek cen na rynku włoskim jest wynikiem wzrostu produkcji, który miał miejsce w 2008 r., głównie w II półroczu. Jak podaje AGRESTE¹ uboje jagniąt we Włoszech w tym okresie ukształtowały się na poziomie 2996 mln sztuk i były o 3,2% wyższe niż w II półroczu 2007 r. Niewątpliwie spadek cen na rynku włoskim odbijał się na cenach owiec w Polsce. W listopadzie przeciętna cena skupu wyniosła 5,20 zł/kg i była o 8% niższa niż w listopadzie 2007 r.

Niskie ceny, a także do niedawna aprecjacja złotego, nie sprzyjały eksportowi. W 2008 r. był on więc znacznie mniejszy niż w 2007 r. W okresie I-X 2008 r. polski eksport owiec w przeliczeniu na mięso łącznie z eksportem mięsa baraniego wyniósł 784 ton i był o 25% niższy niż w analogicznym okresie 2007 r. Tymczasem import rósł, mimo wyższych cen jagniąt w krajach trzecich. W okresie I-X polski import owiec i mięsa baraniego wyniósł 146 ton i był o 13% wyższy niż przed rokiem o tej porze.

Tymczasem według wstępnych szacunków w całej Unii Europejskiej import baraniny z krajów trzecich wyniósł 262 tys. ton i był nieco niższy niż w 2007 r. Import z Nowej Zelandii był jednak nieco wyższy niż rok wcześniej, a kwota preferencyjnego importu przyznana Nowej Zelandii na 2008 r. została wypełniona w 100%.

W dniu 19 listopada 2008 r. ukazało się rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1150/2008 otwierające wspólnotowe kontyngenty taryfowe w odniesieniu do owiec, kóz, mięsa baraniego i koziego na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2009 r. Zgodnie z nim w 2009 r. do krajów Unii Europejskiej można przywieźć z krajów trzecich bez cła łącznie 284,4 tys. ton mięsa baraniego i koziego w ekwiwalencie tusz. Jest to nieznacznie więcej niż w 2008 r., gdyż o 200 ton powiększony został kontyngent przyznany Chile, który zgodnie z porozumieniem o wolnym handlu między Unią Europejską a Chile jest od 2004 r. corocznie zwiększany o 10%. Pozostałe kontyngenty, w tym największy dotyczący Nowej Zelandii (228 tys. ton w ekwiwalencie tusz) nie uległy zmianie.

¹ Agreste Syntheses- Animaux de boucherie – Ovins – Juin 2008 – no 2008/32.

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	Zmiana w % 2008/2007
I półrocze	1 434	1438	1356	94,3
II półrocze	924	901	855 ^P	95,0
Rok	2 358	2339	2211 ^P	95,0

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane GUS

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2007	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	1221
2008	24,8	42,3	297,9	35,8	44,3	108,9	71,7	86,0	39,2	33,5	x	x	1000^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	70,1	40,9	83,0	61,3	52,6	158,3	66,7	86,8	42,7	102,8	x	x	82
Import 2007	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	152
2008	8,3	15,1	32,3	8,7	14,9	10,0	16,6	9,9	18,3	11,6	x	x	170^P
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	284,9	293,6	92,6	134,2	41,8	58,3	247,5	133,6	71,2	x	x	112

P – prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2006/2007	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66
2007/2008	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00	4,29	4,92	4,57	4,79	4,68	4,84	5,20
miesiąc roku poprzedniego = 100	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4	80,5	93,9	98,5	99,8	91,6	96,4	91,8

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową		cena za wagę żywą		cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31
V	-	-	-	-	5,33	1,56	11,3	3,31
VI	-	-	-	-	5,25	1,61	11,2	3,43
VII	-	-	-	-	4,92	1,50	10,5	3,19
VIII	-	-	-	-	4,95	1,51	10,5	3,19
IX	-	-	-	-	4,51	1,34	9,60	2,85
X	-	-	-	-	4,98	1,39	10,6	2,96
XI	-	-	-	-	5,04	1,35	10,7	2,66

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2006/2007	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29
2007/2008	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98	37,10	37,43	37,43	37,64	34,85	34,79	35,17
miesiąc roku poprzedniego = 100	104,1	103,7	107,7	110,3	120,7	120,3	122,0	120,7	117,8	107,6	108,5	108,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-27 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-25												
2006/2007	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7
2007/2008	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	508,5	527,0	572,9	602,0	645,2	687,6	741,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	113,3	118,3	104,1	103,4	92,8	100,6	104,9	106,1	104,9	110,8	107,3	108,0
Włochy												
2006/2007	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4
2007/2008	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	557,8	615,9	613,1	622,9	666,8	662,1	667,6
miesiąc roku poprzedniego = 100	97,9	103,3	104,2	119,0	84,3	87,8	92,7	92,4	94,5	116,1	93,0	91,0

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-25												
2006/2007	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9
2007/2008	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	479,8	459,1	422,3	415,8	424,1	419,9	415,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,4	98,6	102,2	106,0	104,3	115,8	113,6	104,7	100,5	104,3	105,8	105,1
Wielka Brytania												
2006/2007	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2
2007/2008	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	476,0	444,1	368,9	355,9	362,7	347,8	324,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	85,5	91,4	100,9	105,3	109,8	126,7	116,4	96,8	97,3	110,2	115,2	113,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2006/2007												
NZD/100 kg cwe	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00
2007/2008												
NZD/100 kg cwe	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23	61,55	65,88	70,76	77,23	80,10	82,54	74,00
miesiąc roku poprzedniego = 100	111,6	109,5	109,2	110,5	121,05	128,1	133,3	133,4	136,4	132,2	135,1	137,0

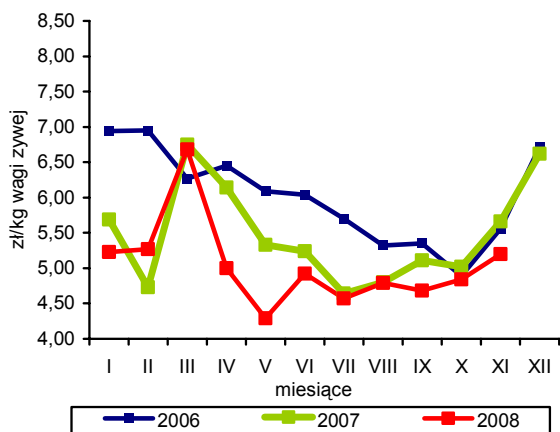
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

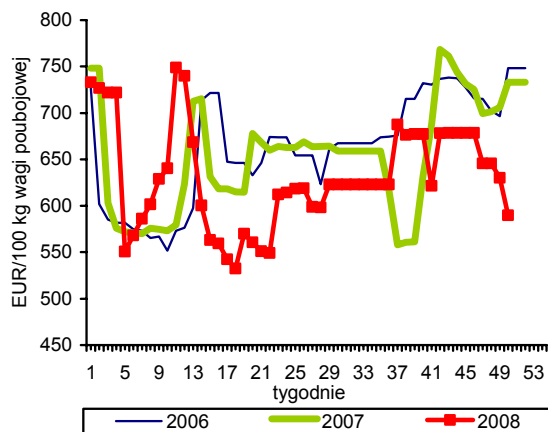
Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2006/2007												
AUD/100 kg cwe	306	339	337	338	365	384	372	322	298	261	294	298
2007/2008												
AUD/100 kg cwe	351	379	345	354	361	392	332	335	342	303	323	350
miesiąc roku poprzedniego = 100	114,7	111,8	102,4	104,7	99,0	102,1	89,2	104,0	115,0	116,0	109,9	117,4

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

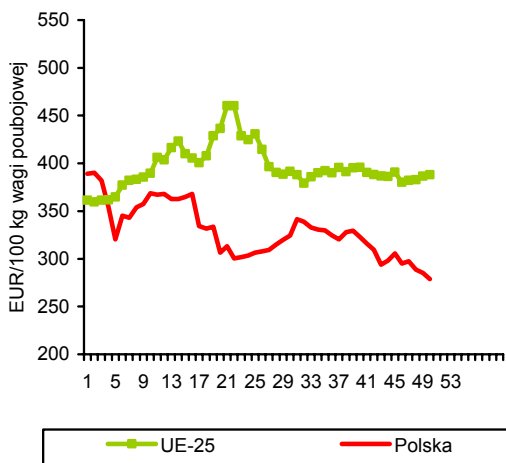
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

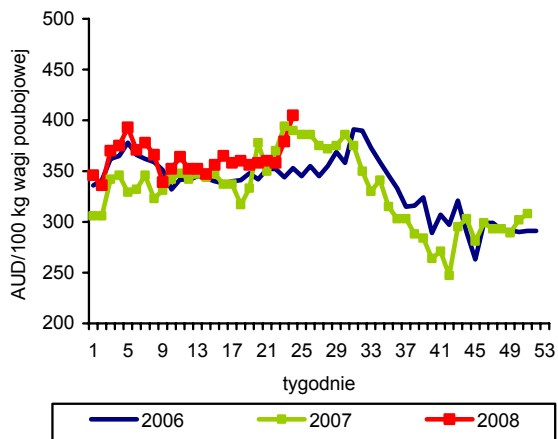
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

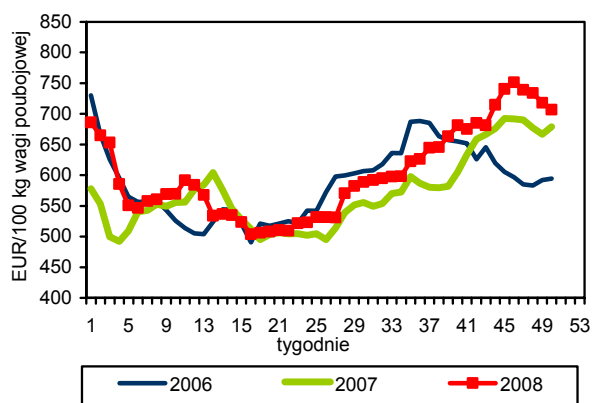
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce

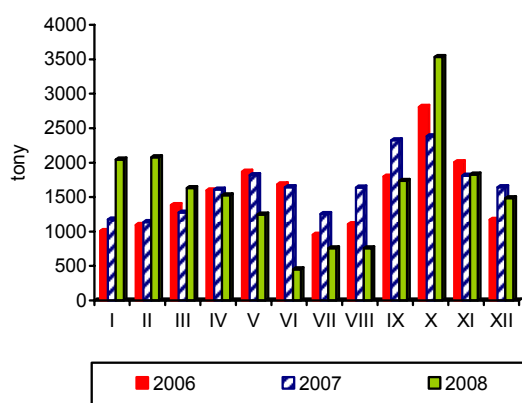
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27

Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

Rynek ryb

Krzysztof Hryszko

Połowry ryb na Bałtyku były w 2008 r. o ok. 10% niższe niż przed rokiem i wyniosły ok. 96 tys. ton. Zmniejszyły się wyładunki wszystkich głównych gatunków ryb. W największym stopniu spadły połowy śledzi (o ok. 20%) oraz storni (o ok. 10%). Na znaczny wzrost połowów należy liczyć w sektorze rybołówstwa dalekomorskiego. Wprowadzenie do eksploatacji, w czwartym kwartale roku, dwóch nowych jednostek (na miejsce starych) o dużych zdolnościach mrożenia (200 i 240 ton na dobę) umożliwi pięciokrotny wzrost połowów z obecnych 20 tys. ton do 100 tys. ton rocznie. Jest szansa, że część złowionych ryb (sardynki, makrele, ostroboki i sardynele) zasili bezpośrednio także rynek krajowy.

Produkcja ryb i przetworów rybnych utrzymała się w 2008 r. na poziomie roku poprzedniego, pomimo znacznego spadku produkcji mrożonych filetów z ryb morskich (o 51,4%). W zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła ona w okresie styczeń–październik 218,0 tys. ton, wobec 216,0 tys. ton w analogicznych miesiącach 2007 r. Zwiększyło się przede wszystkim przetwórstwo ryb morskich mrożonych (o 28,8%), wędzonych łososi (o 25,9%) oraz przetworów i konserw rybnych (o 12,7%). Ograniczenie przetwórstwa mrożonych filetów wpłynęło na zmianę struktury produkcji sektora rybnego. Ich udział spadł z 18,8 do 9,0%, natomiast zwiększyło się znaczenie wysokoprzetworzonych śledzi (z 35,2 do 37,6%) oraz wędzonych łososi (z 7,7 do 9,6%). W październiku, po raz pierwszy od stycznia 2008 r., wzrosła wartość wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu rybnego i wyniosła w październiku o 101,5%. Osłabienie złotego wobec euro i dolara prowadzi do wzrostu cen zakupu surowców w imporcie z Unii Europejskiej i krajów rozwijających się (odpowiednio o 14 i 41% – w okresie lipiec–listopad 2008 r.). Niewielki wpływ kursu walut na ceny ryb obserwujemy w przypadku handlu z Norwegią (deprecjacja złotego o 4%), natomiast relatywnie mniej płacimy za ryby kupowane w Islandii (o 17%). Pogarsza się sytuacja finansowa przemysłu rybnego. W I półroczu 2008 r., mimo wzrostu przychodów ze sprzedaży wyraźnie niższy był wynik finansowy netto (o 44%), a w związku z tym wskaźniki rentowności. Zmniejszył się odsetek

firm rentownych (z 84,3 do 75,0%). Utrzymuje się natomiast wysoka stopa inwestowania, która według szacunków na koniec roku przekroczy 2-krotnie wartość amortyzacji.

Ostatni kwartał roku to tradycyjny wzrost obrotów handlu zagranicznego rybami i ich przetworami, zwłaszcza po stronie importu. W październiku wyniósł on 45,3 tys. ton (78,5 tys. ton w wadze żywej) i był o 19,2% większy niż przed rokiem. Sprowadzaliśmy przede wszystkim filety rybne (57% – głównie śledzie i pangie), ryby mrożone (19% – głównie makrele i dorsze) oraz ryby świeże (13% – prawie wyłącznie łososie). Szczególnie podrożały ryby importowane z krajów, gdzie transakcje rozliczane są w dolarach: tuńczyki, morszczuki, mintaje, pangie. Skala podwyżek w miesiącach wrzesień–październik sięgała nawet 35%. Niższy niż w październiku 2007 r. był natomiast eksport (o 9%), który wyniósł 15,6 tys. ton (25,8 tys. ton w wadze żywej). Mniej sprzedaliśmy śledzi (o 10,3%), łososi (o 6,4%) oraz dorszy (o 4,8%), przy rosnącej jednak opłacalności eksportu. W ujęciu rocznym obroty handlu zagranicznego sektora rybnego są porównywalne z uzyskiwanymi rok wcześniej. Wartość eksportu w okresie styczeń–październik 2008 r. wyniosła 2,14 mld zł, a importu 2,21 mld zł.

W listopadzie 2008 r. zanotowano największy wzrost cen detalicznych ryb i przetworów rybnych od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. W porównaniu z październikiem wzrosły one o 1,0%, a najbardziej drożały ryby świeże i chłodzone – zarówno morskie (o 1,4%), jak i słodkowodne (1,1%). Mniejsze było tempo wzrostu cen ryb przetworzonych (o 0,6%). Aż o 3,1% więcej niż miesiąc wcześniej konsumenci musieli zapłacić za mrożone filety z mintaja, o 1,8% podrożały mrożone filety z pangie, a o 1,6% z morszczuka. Wyraźnie wzrosły ceny śledzi: od 0,6% w przypadku śledzi marynowanych w zalewie do 1,2% śledzi w sosie pomidorowym. Od początku roku ryby i ich przetwory podrożały średnio o 3,3%, a w stosunku do października 2007 r. o 3,4%. Zatem relatywnie potaniały względem mięsa wieprzowego. Pogorszyły się relacje ryb w stosunku do mięsa drobiowego.

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2007 X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 ^a I	3 625	426	735	1 177	51	6 014	1 751	122
II	11 225	196	1 094	1 389	92	13 996	3 975	819
III	16 911	989	1 434	864	105	20 303	2 143	340
IV	16 053	959	2 362	484	448	20 306	3 157	713
V	1 883	2 065	2 470	419	360	7 197	1 016	112
VI	201	2 422	404	540	225	3 792	1 590	23
VII	637	1 255	46	606	333	2 877	3 853	24
VIII	398	2 020	11	575	400	3 404	1 870	5
IX	569	2 644	234	1 077	409	4 933	1 739	8
X	675	2 019	481	1 105	241	4 521	4 679	128
XI	466	973	306	334	30	2 109	524	40
Wskaźnik zmian (%)								
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	20,6	55,0	77,1	38,7	19,6	38,7	6,6	2,6
<u>I-XI 2008</u> <u>I-XI 2007</u>	91,9	77,9	95,3	89,0	84,5	88,9	23,3	18,5

^a dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone ^b	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
IV	1 277	4 780	4 730	11 600	6 872	1 445	551	22 387
V	1 059	3 061	4 035	10 806	6 854	880	595	18 961
VI	941	2 633	3 875	10 451	6 333	1 139	621	17 900
VII	810	1 901	4 061	9 931	6 440	827	498	16 703
VIII	842	1 846	4 024	11 305	7 255	927	619	18 017
IX	1 229	2 633	5 675	14 171	9 412	972	677	23 708
X	799	3 274	6 562	15 141	10 010	1 252	689	25 776
Wskaźnik zmian (%)								
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	72,4	72,9	112,8	110,7	109,5	125,5	107,2	102,8
<u>I-X 2008</u> <u>I-X 2007</u>	117,5	63,2	111,4	112,7	107,8	126,2	110,7	100,9

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2005 I-XII	207,15	60,26	33,58	21,95	16,51	313,17	135,02	73,80	31,59	40,75
2006 I-XII	208,85	69,47	35,04	25,96	17,57	347,22	156,25	75,95	31,54	56,03
2007 I-XII	253,13	75,83	35,60	28,11	13,54	377,35	174,47	74,64	37,31	64,05
2007 X	17,15	7,45	3,08	2,82	0,60	37,97	17,79	8,33	3,36	6,01
XI	20,09	8,04	2,77	3,11	0,75	47,32	26,43	7,94	4,23	6,44
XII	16,74	6,98	2,15	3,68	0,97	38,33	19,67	5,85	3,54	6,19
2008 ^b I	14,90	7,09	2,74	2,38	0,88	38,58	17,53	7,58	5,53	6,34
II	25,03	6,95	5,84	2,61	1,25	37,51	15,91	7,03	3,57	7,98
III	25,74	7,18	3,48	3,10	1,85	32,18	12,85	7,07	3,29	7,06
IV	27,91	7,11	3,56	2,76	1,63	28,29	9,71	6,32	2,90	7,09
V	17,66	6,59	3,64	2,27	1,10	27,56	11,52	5,64	2,63	6,22
VI	15,12	6,93	3,36	2,06	1,06	26,16	9,32	4,67	2,48	7,58
VII	17,02	7,00	2,56	2,41	0,96	26,23	11,14	3,98	2,99	5,82
VIII	13,65	6,48	2,16	2,32	0,72	24,67	11,22	3,61	2,94	5,23
IX	16,31	8,16	2,85	2,32	0,58	31,75	16,74	6,40	3,88	2,30
X	15,58	7,39	2,62	2,69	0,79	45,26	25,91	8,63	3,33	5,76
Wskaźnik zmian (%)										
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	90,8	99,2	85,0	95,5	132,7	119,2	145,6	103,6	99,2	95,9
<u>I-X 2008</u> <u>I-X 2007</u>	87,3	116,6	106,9	116,9	91,5	109,1	110,5	100,1	113,6	119,4

^a wraz z eksportem z burt statków, ^b dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03037430 ^b			Filety z mintaja 03042985 ^b		Filety z morskiczka 03042956 ^b	Łosoś świeży 03021200 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
2005 I-XII	4,55	4,88	4,20	3,84	4,46	6,05	7,05	6,56	13,43	6,86
2006 I-XII	3,94	2,79	4,63	4,42	4,40	5,60	7,58	7,47	15,54	7,56
2007 I-XII	3,31	3,14	3,85	4,10	3,79	4,99	7,44	8,82	13,31	8,38
2007 X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,36	10,54
XI	3,71	3,36	3,79	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,02	9,94
XII	3,28	3,17	3,57	3,82	3,49	4,40	6,74	7,97	12,02	9,56
2008 ^a I	3,46	2,98	4,07	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,87	9,69
II	3,21	2,78	3,92	3,93	3,82	4,87	7,63	9,02	12,56	9,53
III	3,14	2,98	3,91	3,88	3,45	4,70	6,54	9,03	13,68	9,14
IV	2,88	3,06	3,80	3,91	3,13	5,16	7,72	9,22	12,07	9,01
V	2,72	2,76	3,75	3,99	3,16	4,18	7,75	8,00	12,75	7,18
VI	2,91	3,12	3,68	3,97	-	4,07	7,70	8,28	11,55	8,77
VII	2,77	3,31	3,46	3,90	2,20	4,30	8,76	7,93	11,37	8,55
VIII	2,86	3,38	3,63	3,65	3,31	4,62	8,65	7,80	11,21	8,83
IX	3,85	3,71	5,17	4,40	3,69	5,13	8,38	9,40	11,90	9,98
X	3,76	3,66	3,48	4,78	4,02	5,14	9,67	9,74	11,74	11,94
Wskaźnik zmian (%)										
<u>X 2008</u> <u>X 2007</u>	107,6	101,9	86,8	122,6	99,8	106,3	147,3	92,8	95,0	113,2
<u>I-X 2008</u> <u>I-X 2007</u>	110,3	105,2	102,8	100,7	94,7	90,4	103,9	92,9	88,6	118,2

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportcie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03042929 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054945 ^b	Krewetki przetw. 160520 ^b	Filety z flądry 03042973 ^b	Szproty świeże 03026180 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 I-XII	7,20	22,76	20,71	21,37	37,92	34,07	43,13	12,28	0,53
2007 X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,20	35,36	12,14	0,40
XI	6,68	23,21	21,76	22,72	36,52	32,19	52,04	12,05	0,39
XII	7,25	23,89	22,72	22,48	36,81	33,01	43,20	11,76	0,25
2008 ^a I	7,60	21,74	20,79	21,22	35,70	31,49	51,13	11,42	0,38
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,25	33,77	57,03	3,93	0,40
III	6,85	23,77	20,20	20,94	34,12	31,87	57,32	9,28	0,36
IV	6,46	19,19	25,55	19,83	33,64	31,39	58,82	9,37	0,37
V	6,48	17,77	17,30	14,90	31,17	30,81	51,78	9,09	0,35
VI	6,11	20,20	20,08	28,58	31,53	31,04	52,22	9,00	-
VII	6,18	20,80	19,06	20,90	30,05	30,42	44,17	8,66	0,40
VIII	6,40	20,07	-	21,17	30,09	29,86	41,32	8,89	0,43
IX	6,38	18,14	17,59	19,74	32,47	32,17	36,51	6,31	0,42
X	6,80	18,13	18,99	20,55	35,92	32,30	37,17	9,60	0,44
Wskaźnik zmian (%)									
X 2008 X 2007	96,5	80,1	85,0	88,5	90,7	100,3	105,1	79,1	111,3
I-X 2008 I-X 2007	92,8	89,5	97,6	98,4	86,7	91,9	115,4	71,6	71,7

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
V	9,02	-	9,31	57%	9,91	70%	7,66	60%	5,44	64%	6,89	66%
VI	9,06	-	9,41	57%	9,81	69%	7,54	59%	5,49	64%	7,06	68%
VII	9,02	-	9,39	57%	9,39	66%	7,56	60%	5,43	64%	7,06	67%
VIII	9,04	-	9,39	57%	9,35	66%	7,32	58%	5,42	63%	7,00	67%
IX	9,04	-	9,22	55%	9,62	67%	7,28	57%	5,45	64%	6,91	66%
X	9,25	-	9,30	56%	9,92	69%	7,45	58%	5,63	66%	6,94	66%
XI	9,41	-	9,63	58%	10,27	70%	7,51	57%	5,78	67%	7,25	68%
Wskaźnik zmian (%)												
XI 2008 XI 2007	103,0	x	102,1	x	99,1	x	91,4	x	108,2	x	105,2	x
I-XI 2008 I-XI 2007	105,2	x	99,5	x	100,3	x	91,5	x	97,0	x	104,0	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
V	14,24	13,09	12,75	17,47	62,80	8,87	13,21	15,16	14,40	22,12	10,43	-
VI	14,22	12,89	12,69	17,48	62,70	8,93	13,24	15,32	14,45	22,35	10,43	-
VII	14,23	12,92	12,64	17,61	62,70	8,96	13,31	15,48	14,45	22,35	10,48	-
VIII	14,26	12,84	12,68	17,62	63,00	8,97	13,30	15,55	14,55	22,53	10,51	-
IX	14,34	12,68	12,71	17,67	63,40	9,05	13,26	15,58	14,60	22,59	10,52	-
X	14,36	12,71	12,86	17,86	63,10	9,14	13,36	15,58	14,70	22,71	10,52	13,32
XI	14,59	12,94	13,26	18,06	63,60	9,29	13,47	15,77	14,70	23,00	10,60	13,30
Wskaźnik zmian (%)												
<u>XI 2008</u> <u>XI 2007</u>	105,0	x	104,6	108,9	102,4	111,8	101,3	108,4	106,1	111,4	101,4	106,1
<u>I-XI 2008</u> <u>I-XI 2007</u>	105,1	x	101,0	108,3	100,0	114,5	99,6	107,8	106,5	108,9	99,9	106,9

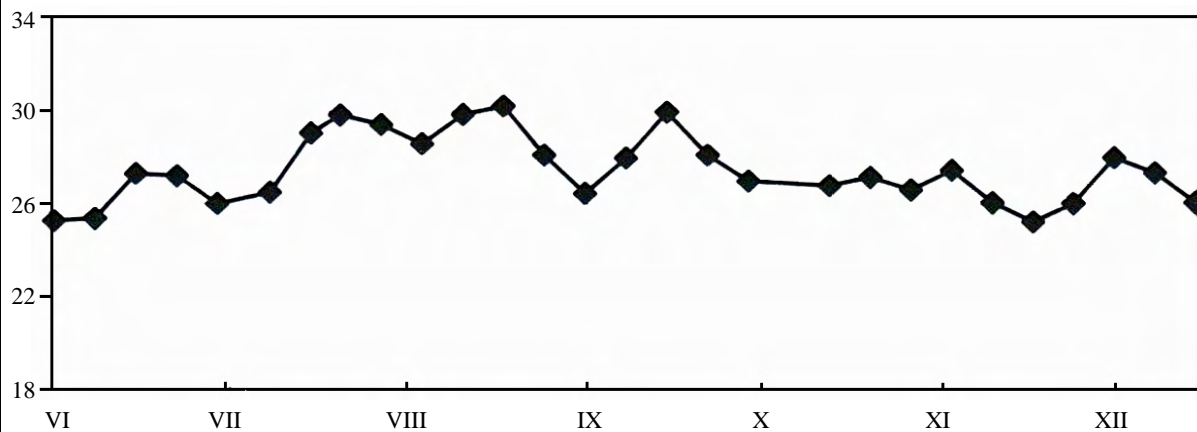
Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

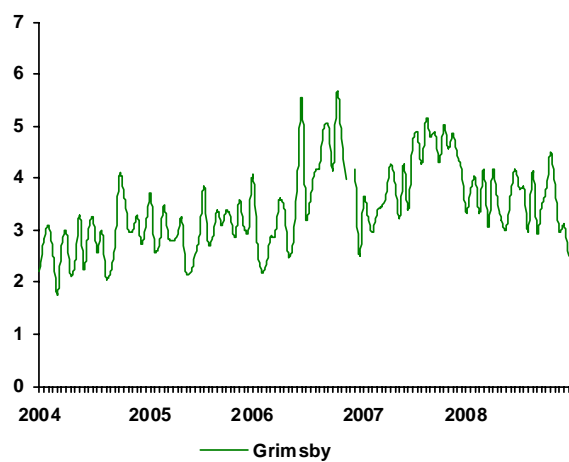
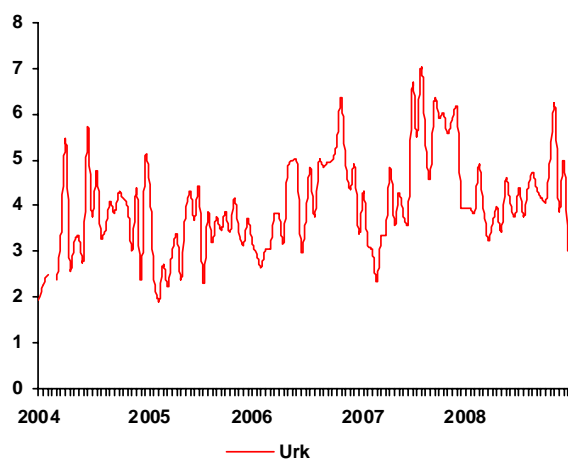
Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
I-VI 2006	2,24	1,17	0,40	0,26	0,28	0,13
I-VI 2007	2,29	1,21	0,38	0,26	0,26	0,18
I-VI 2008	2,43	1,20	0,39	0,29	0,25	0,30
Wskaźnik zmian (%)						
I-VI 2008 I-VI 2007	106,1	99,2	102,6	111,5	96,2	166,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

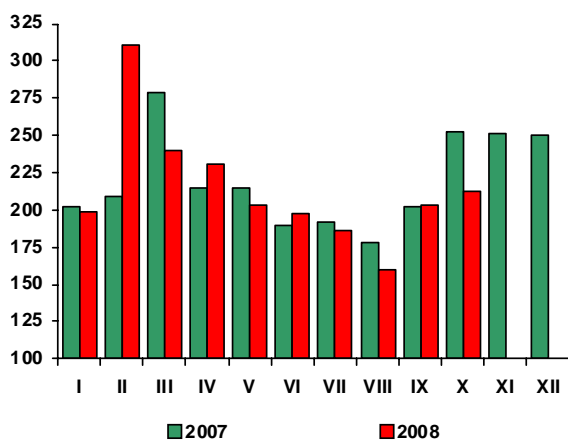
Rys. 1. Ceny zbytu świeżych lososi w Norwegii w okresie VI-XII 2008 r. (NOK/kg)

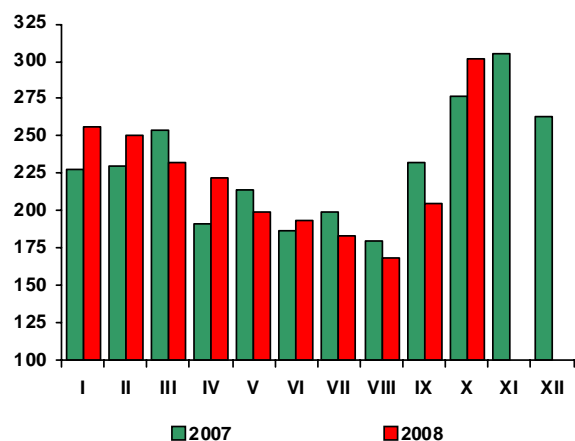
Rys. 2. Ceny dorszy w portach w Holandii i Wielkiej Brytanii (EUR/kg)

Rys. 3. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 4. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

Rynek żywnościowy

Krystyna Świetlik

W listopadzie 2008 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,7%, wobec 1,5% wzrostu odpowiednio przed rokiem. Zwiększyły się głównie ceny warzyw (o 8,4%), cukru (o 2,8%), tłuszczów wieprzowych (o 1,7%) i ryb (o 1,0%). Więcej niż w październiku konsumenci musieli płacić za makarony (o 0,6%), pieczywo (o 0,5%) a także owoce i ryż (po 0,4%). Obniżyły się natomiast ceny mąki (o 1,8%), drobiu (o 1,6%), mięsa wieprzowego (o 0,7%) oraz artykułów mleczarskich (o 0,4%) i masła (o 0,3%). Nie zmieniły się przeciętne ceny napojów bezalkoholowych.

W listopadzie 2008 r., w porównaniu z grudniem 2007 r., wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 2,4% i był trzykrotnie mniejszy niż odpowiednio rok wcześniej (7,5%). Najbardziej, bo o 6,6% zwiększyły się w tym czasie ceny pieczywa i produktów zbożowych, w tym ryżu o 33,6%, makaronów o 9,2% i pieczywa o 6,2%. Ceny mięsa i jego przetworów podniosły się o 5,5%, w tym mięsa wieprzowego o 8,2%, wołowego o 4,3%, przy spadku cen drobiu o 0,8%. Ryby i przetwory rybne podrożały średnio o 3,3%, a tłuszcze jadalne o 1,9%, przy różnokierunkowych zmianach cen poszczególnych asortymentów. Wzrostowi cen tłuszczów wieprzowych surowych i topionych o 22,7% oraz olejów o 18,5% i margaryn o 9,8%, towarzyszyła znacząca obniżka cen masła (o 14,3%). Zmalały średnie ceny owoców (o 15,4%), warzyw (o 0,6%), cukru (o 5,9%) oraz artykułów mleczarskich (o 1,1%), w tym głównie serów dojrzewających (o 10,8%).

W okresie styczeń-listopad 2008 r., w stosunku do analogicznego okresu przed rokiem, ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły średnio o 6,4%, przy inflacji 4,3%. W grupie żywności najbardziej zwiększyły się ceny pieczywa i produktów zbożowych (o 11,9%), głównie za sprawą wydatnej zwwyżki cen ryżu (o 28,6%) i pieczywa (o 13,5%). Istotnie podrożały tłuszcze jadalne (o 11,4%), w tym zwłaszcza oleje roślinne (o 20,7%). Za artykuły mleczarskie należało zapłacić przeciętnie o 10,7% więcej, a za jaja o 10,2% więcej niż rok wcześniej. Ceny owoców wzrosły o 7,9%, wyrobów cukierniczych i miodu o 5,7%, a napojów bezalkoholowych o 5,1%. Wzrost cen mięsa i jego przetworów wyniósł 4,7%, w tym mięsa wieprzowego i wołowego odpowiednio o 6,6% i 3,9%, przy spadku cen drobiu o 1,4%. Ceny ryb podniosły się o 2,7%. Zmalały ceny warzyw (o 2,3%), w tym zwłaszcza ziemniaków (o 22,7%) i cukru (o 9,7%).

Wzrost cen żywności został zrekompensowany przez wzrost dochodów ludności. W okresie jedenastu miesięcy 2008 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie o 10,5% wyższym, a przeciętna miesięczna emerytura i renta pracownicza o 9,1% wyższym niż w analogicznym okresie przed rokiem. Mimo wydatnego wzrostu dochodów ludności z pracy najemnej i świadczeń społecznych, tempo wzrostu popytu na żywność uległo osłabieniu. W okresie styczeń-listopad 2008 r. sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym (w cenach stałych) zwiększyła się o 1,3%, podczas gdy odpowiednio rok wcześniej jej wzrost wyniósł 5,4%, przy czym od czerwca do listopada 2008 r. notowano bezwzględny jej spadek. Zjawisko to było efektem głównie utrzymującego się wysokiego poziomu cen żywności oraz rosnących wydatków ludności na dobra nieżywnościowe i usługi. W 2008 r. nastąpił m.in. istotny wzrost sprzedaży detalicznej pojazdów samochodowych i motocykli, paliw, farmaceutyków, kosmetyków, mebli, sprzętu rtv i artykułów gospodarstwa domowego. Konkurencją dla wydatków na żywność, zwłaszcza w mniej zamożnych gospodarstwach domowych, stał się znaczący (wymuszony wzrostem cen) wzrost wydatków na usługi bytowe, w tym zwłaszcza związane z utrzymaniem mieszkania i nośnikami energii. Istotne obciążenie budżetów rodzin stanowiły także spłaty zadłużeń w systemie bankowym.

Z dalszym ograniczeniem chłonności rynku żywnościowego należy się liczyć w pierwszych miesiącach 2009 roku z uwagi na spodziewane spowolnienie dynamiki wzrostu PKB i wynagrodzeń, pogorszenie sytuacji na rynku pracy oraz zwiększenie pozażywnościowych kosztów utrzymania rodzin. Potwierdzają to wyniki prowadzonych przez GUS i NBP badań koniunktury konsumenckiej wskazujące na znaczne pogorszenie nastrojów konsumenckich i obniżenie przez konsumentów ocen przewidywanej kondycji swoich gospodarstw domowych. Pogorszenia sytuacji ekonomicznej oraz spadku sprzedaży żywności w I kwartale 2009 r. spodziewa się także większość przedsiębiorstw handlu detalicznego.

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie 2008 r.

Wyszczególnienie	XI 2008			I-XI 2008
	X 2008=100	XII 2007=100	XI 2007=100	I-XI 2007=100
O G Ó Ł E M	100,2	103,4	103,7	104,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,7	102,4	102,9	106,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,7	107,8	108,1	106,3
Odzież i obuwie	99,9	93,8	93,6	93,1
Mieszkanie	100,8	109,2	109,4	107,4
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	101,0	111,2	111,4	108,9
w tym nośniki energii	101,7	113,7	114,0	109,5
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,1	102,0	102,0	102,1
Zdrowie	100,1	102,8	103,5	103,4
Transport	97,3	97,4	97,6	104,0
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	94,2	93,4	93,6	106,6
Łączność	99,9	100,3	100,7	99,3
Rekreacja i kultura	99,9	101,2	101,7	99,5
Edukacja	100,1	104,1	104,1	103,5
Restauracje i hotele	100,2	106,0	106,3	106,1
Inne towary i usługi	100,1	101,0	101,1	101,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w listopadzie 2008 r.

Wyszczególnienie	XI 2008			I-XI 2008
	X 2008=100	XI 2007=100	XII 2007=100	I-XI 2007=100
Żywność	100,8	102,9	102,3	106,5
Pieczywo i produkty zbożowe	100,4	107,4	106,6	111,9
Ryż	100,4	135,7	133,6	128,6
Pieczywo	100,7	106,9	106,2	113,5
Makarony	100,6	110,0	109,2	111,9
Mięso i przetwory	99,7	104,1	105,5	104,7
Mięso wieprzowe	99,3	107,0	108,2	106,6
Mięso wołowe	100,1	104,3	104,3	103,9
Drób	98,4	93,8	99,2	98,6
Przetwory mięsne i wędliny	100,1	106,1	106,4	105,9
Ryby	101,0	103,4	103,3	102,7
Mleko, sery i jaja	99,7	100,3	99,2	110,6
Artykuły mleczarskie	99,6	100,0	98,9	110,7
Mleko	99,6	102,0	101,1	112,7
Sery twarogowe	99,9	102,2	100,9	109,6
Sery dojrzewające i topione	99,4	90,4	89,2	110,7
Jaja	100,2	102,7	101,0	110,2
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,0	102,4	101,9	111,4
Masło	99,7	85,7	85,7	106,5
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	101,7	123,2	122,7	113,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,8	110,8	109,8	112,0
Oleje roślinne	100,1	120,3	118,5	120,7
Owoce	100,4	83,9	84,6	107,9
Jabłka	92,6	57,4	57,8	114,4
Owoce cytrusowe	95,2	93,7	97,1	114,7
Banany	100,6	92,0	92,2	99,1
Warzywa	108,4	106,0	99,4	97,7
Ziemniaki	99,7	132,2	132,0	77,3
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,7	101,9	101,6	100,9
Cukier	102,8	94,1	94,1	90,3
Napoje bezalkoholowe	100,0	103,8	103,6	105,1

Źródło: Dane GUS.

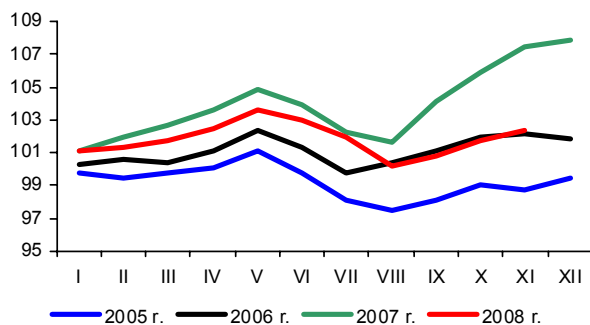
Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7	101,2	99,4	98,9	98,4	100,6	100,8	100,7	
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7	101,0	100,9	100,6	100,5	100,3	100,1	100,4	
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0	100,8	102,0	100,7	100,8	100,6	99,9	99,7	
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4	100,1	99,9	100,2	100,2	100,1	100,4	101,0	
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0	99,7	99,5	99,8	99,6	99,9	99,9	99,7	
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4	99,7	100,9	100,8	100,6	100,5	100,2	100,0	
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7	104,8	83,7	97,3	87,3	96,9	103,1	100,4	
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7	104,7	97,3	86,3	84,7	106,5	108,2	108,4	
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5	100,4	99,8	99,8	99,8	100,3	101,3	100,7	
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8	99,4	97,9	98,1	99,2	100,4	104,4	102,8	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	
III. Średnia płaca ^a	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8	97,8	104,8	100,4	98,0	100,2	102,2	102,4	

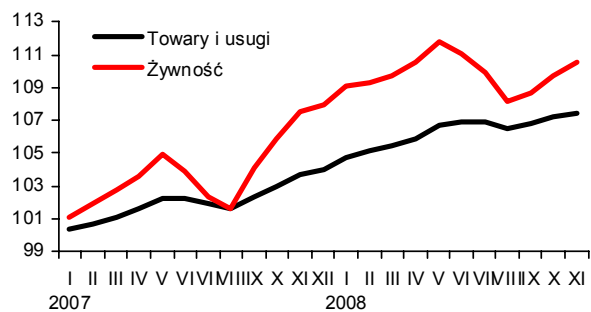
^aprzeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

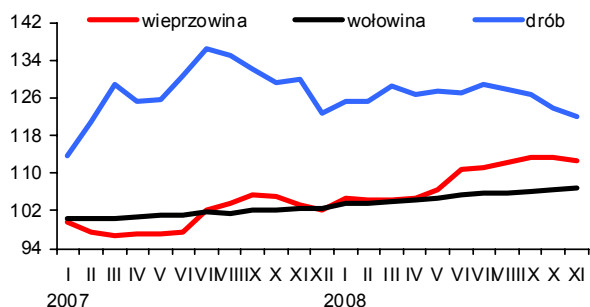
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

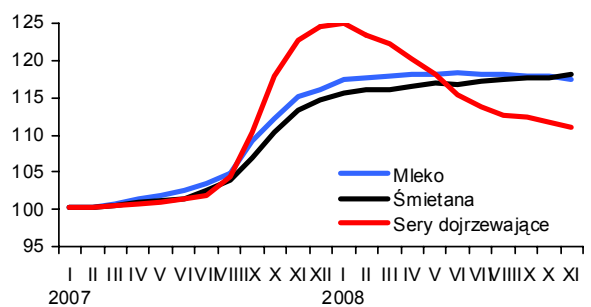
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)

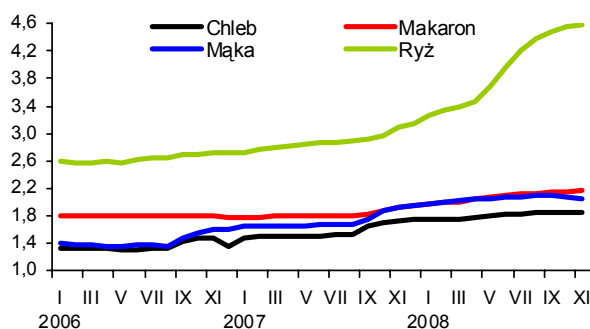
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)

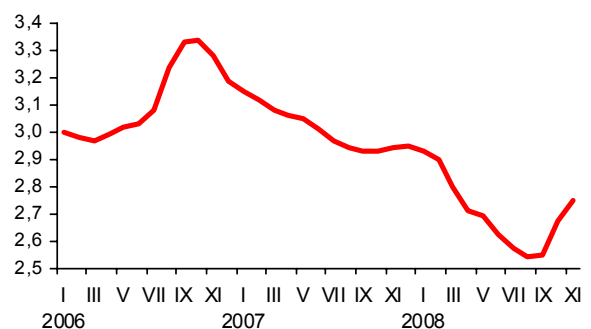
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)

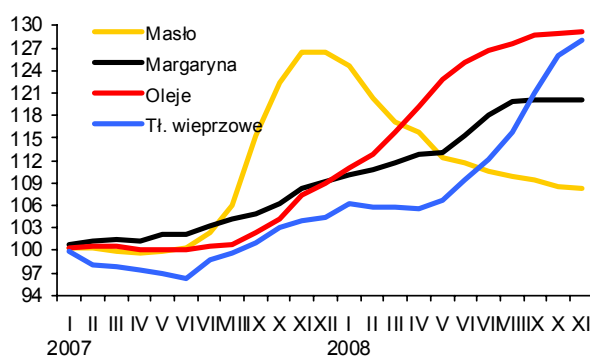
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)

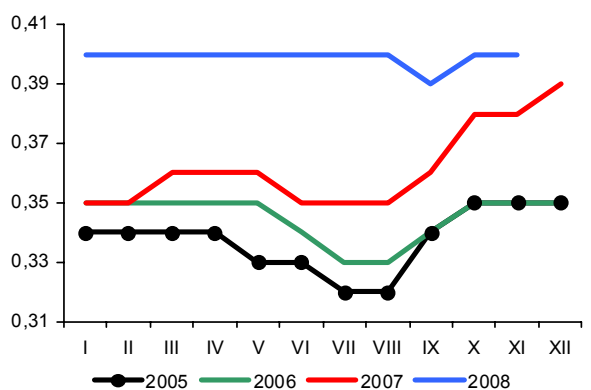
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2006 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Rynek środków produkcji dla rolnictwa

Aldon Zalewski
Lucyna Mieszkowska

W listopadzie na rynku środków produkcji dla rolnictwa odnotowano dalsze spowolnienie wzrostu cen. Pogorszyły się również relacje cen większości środków produkcji do cen skupu podstawowych produktów rolnych.

Nawozy mineralne podrożały w listopadzie o 1,9% i był to najniższy w 2008 r. średni miesięczny wzrost cen. Najbardziej podrożał superfosfat prosty (o 8,7%), najmniej natomiast fosforan amonu i sól potasowa (o 0,5%). W ciągu 12 miesięcy nawozy mineralne podrożały o 85,2%, w tym najbardziej superfosfat potrójny (o 135,9%) oraz fosforan amonu (o 110,0%), a najmniej saletra amonowa (o 40,0%). Pogorszyły się relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż. Na 1 kg NPK należało w listopadzie przeznaczyć równowartość ze sprzedaży 9,6 kg pszenicy, o 0,4 kg więcej niż w miesiącu poprzednim i aż o 6,6 kg pszenicy więcej niż w listopadzie 2007 r. Nawozy wapniowe podrożały w listopadzie o 2,5%, a w ciągu 12 miesięcy o 10,9%.

Wzrost cen środków ochrony roślin w listopadzie był nieznaczny i wyniósł zaledwie 0,4%, w tym preparaty chwastobójcze zdrożały o 0,3%, grzybobójcze o 0,5%, a insektycydy o 0,4%. Najbardziej drożącym środkiem ochrony roślin był Roundup (o 1,6%), potaniało natomiast Dithane (o 0,2%). W ciągu 12 miesięcy środki ochrony roślin zdrożały o 14,7%, w tym najbardziej Roundup (77,5%).

Kolejny miesiąc tanieją materiały budowlane, a średni spadek ich cen w listopadzie wyniósł 0,4%.

Najbardziej obniżono ceny płyt styropianowych (o 2,7%), podniesiono natomiast ceny płyt wiórowych (o 0,5%). W porównaniu z listopadem 2007 r. materiały budowlane zdrożały o 1,7%, w tym największy wzrost cen dotyczył stali płaskiej (o 16,2%), a najbardziej potaniały płyty styropianowe (o 19,4%).

Tanieją bezpośrednio nośniki energii, głównie z powodu dużych obniżek paliw ropopochodnych spowodowanych taniejącą ropą naftową na światowych rynkach. Średni spadek cen w listopadzie wyniósł 1,4%, w tym najbardziej potaniały benzyny (o 6,7%) oraz olej napędowy (o 6,5%). Odnotowano dalsze wzrosty cen paliw stałych, koksu opałowego o 2,1%, a węgla kamiennego o 1,9%. W ciągu 12 miesięcy bezpośrednie nośniki energii podrożały o 7,5%, w tym najbardziej podrożał koks opałowy (o 51,2%), potaniały natomiast benzyny (o 8,4%).

Stabilizacja na rynku maszyn rolniczych. Średni wzrost cen wyniósł zaledwie 0,1%. Najbardziej podrożały kultywatory ciągnikowe (o 1,6%), potaniały natomiast agregaty uprawowe do ciągnika (o 1,2%). W ciągu 12 miesięcy maszyny rolnicze podrożały o 3,1%, w tym najbardziej, bo o 10,8% przyczepy samowładowcze.

Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		XI 2007	XII 2007	XI 2008	XI 2008 X 2008	XI 2008 XII 2007	XI 2008 XI 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	75,40	76,44	108,04	101,3	141,3	143,3	8,39	9,02
Saletra amonowa 34%N	„	86,44	87,56	121,00	100,4	138,2	140,0	7,74	8,32
Mocznik 46%N	„	109,08	110,40	163,32	101,3	147,9	149,7	7,72	8,30
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	66,68	67,56	127,16	108,7	188,2	190,7	13,82	14,86
Superfosfat potrójny 40%P ₂ O ₅	„	101,32	104,16	239,04	101,7	229,5	235,9	12,99	13,96
Fosforan amonu 18%N i 46% P ₂ O ₅	„	138,64	140,88	291,08	100,5	206,6	210,0	9,89	10,63
Sól potasowa 60%K ₂ O	„	96,40	103,24	194,68	100,5	188,6	202,0	7,05	7,58
Polifoska 8%N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	119,92	122,20	251,44	101,1	205,8	209,7	9,76	10,49
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	114,96	116,12	198,92	106,9	171,3	173,0	8,65	9,30
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	61,70	61,76	68,44	102,5	110,8	110,9	2,48	2,67

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		XI 2007	XII 2007	XI 2008	XI 2008 X 2008	XI 2008 XII 2007	XI 2008 XI 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	21,39	21,41	25,30	100,0	118,1	118,3	5,50	5,91
Nurelle D 550 FC	100 ml	44,16	44,13	47,50	100,2	107,6	107,6	10,33	11,10
Karate Zeon O50 CS	100 ml	19,87	19,85	22,54	100,9	113,6	113,4	4,90	5,27
Decis 2,5 EC	250 ml	25,50	25,51	27,31	100,4	107,1	107,1	5,94	6,38
Dithane M-45	1 kg	21,13	20,94	22,16	99,8	105,8	104,9	4,82	5,18
Zaprawa nasienna	0,8 kg	28,50	28,59	34,91	101,6	122,1	122,5	7,59	8,16
Bravo	1 l	42,72	42,72	47,06	100,3	110,2	110,2	10,23	11,00
Nimrod 250 EC	1 l	102,28	102,44	110,18	100,2	107,6	107,7	23,95	25,74
Roundup	1 l	26,49	26,49	47,01	101,6	177,5	177,5	10,22	10,98
Granstar	8 g	17,91	17,94	20,11	100,0	112,1	112,3	4,37	4,70
Fusilade Forte	1 l	111,67	111,39	113,60	99,9	102,0	101,7	24,70	26,54
Chwastox extra	1 l	14,56	14,59	15,52	99,9	106,4	106,6	3,37	3,63
Reglane 200 SL	1 l	75,80	75,83	80,30	100,3	105,9	105,9	17,46	18,76
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,88	25,92	28,39	100,3	109,5	109,7	6,17	6,63

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		XI 2007	XII 2007	XI 2008	XI 2008 X 2008	XI 2008 XII 2007	XI 2008 XI 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	564,01	568,06	695,55	101,9	122,4	123,3	151,21	162,51
Koks opałowy	t	795,27	813,77	1202,84	102,1	147,8	151,2	261,49	281,04
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,43	4,42	4,06	93,3	91,9	91,6	0,88	0,95
Olej napędowy	1 l	4,13	4,20	4,01	93,5	95,5	97,1	0,87	0,94
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,78	2,80	2,80	94,3	100,0	100,7	0,61	0,65
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,25	2,29	2,24	98,2	97,8	99,6	0,49	0,52
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	1 l	11,47	11,46	11,65	100,3	101,7	101,6	2,53	2,72
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	1 l	20,76	20,83	20,70	100,0	99,4	99,7	4,50	4,84
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,05	10,99	11,05	100,0	100,5	100,0	2,40	2,58
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	10,09	10,08	10,58	100,0	105,0	104,9	2,30	2,47
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	5,05	100,6	112,5	112,5	1,10	1,18

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		XI 2007	XII 2007	XI 2008	XI 2008 X 2008	XI 2008 XII 2007	XI 2008 XI 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	23,30	23,24	24,42	99,7	105,1	104,8	5,31	5,71
Wapno	1 t	487,23	486,42	494,93	99,8	101,7	101,6	107,59	115,64
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	176,77	172,48	142,54	97,3	82,6	80,6	30,99	33,30
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3245,93	3238,70	3772,86	98,0	116,5	116,2	820,19	881,51
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,58	11,50	12,18	100,2	105,9	105,2	2,65	2,85
Dwuteownik gruby	1 t	3848,56	3832,01	4109,91	99,3	107,3	106,8	893,46	960,26
Blacha dachowa	1 m ²	32,59	32,44	31,22	99,6	96,2	95,8	6,79	7,29
Tynk „Atlas”	25 kg	46,88	46,90	47,38	99,7	101,0	101,1	10,30	11,07
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,49	1,49	1,43	99,3	96,0	96,0	0,31	0,33
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	716,48	715,42	715,83	100,2	100,1	99,9	155,62	167,25
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m ³	616,15	616,81	653,90	99,8	106,0	106,1	142,15	152,78
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m ²	27,83	27,89	27,92	100,5	100,1	100,3	6,07	6,52
Okno drewniane szklane	1 szt.	1409,65	1418,83	1471,19	100,3	103,7	104,4	319,82	343,74
Drzwi płytowe 2000mmx800 zew.	1 szt.	1258,79	1262,34	1315,27	100,4	104,2	104,5	285,93	307,31

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

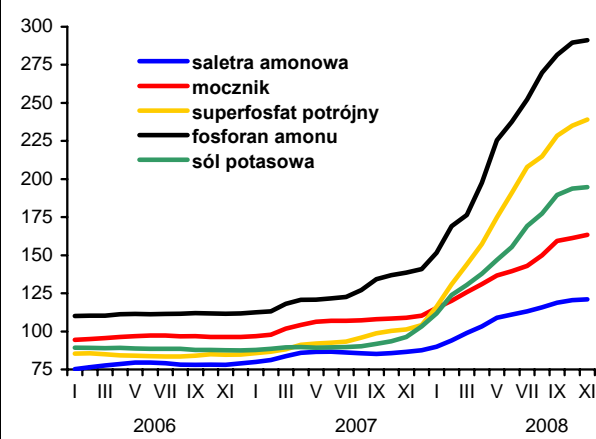
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	XI 2007	XII 2007	XI 2008	XI 2008 X 2008	XI 2008 XII 2007	XI 2008 XI 2007	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	347802,88	347802,88	317346,63	100,0	91,2	91,2	689,88	741,46
Kombajn do ziemniaków	53560,63	53560,63	58908,99	100,5	110,0	110,0	128,06	137,64
Samochód dostawczy	72838,50	66542,52	68736,83	99,6	103,3	94,4	149,43	160,60
Rozrzutnik obornika 1-osioowy	18713,76	18713,76	20173,28	100,1	107,8	107,8	43,85	47,13
Siewnik zbożowy 25 redlic	14808,55	14825,42	16121,65	100,3	108,7	108,9	35,05	37,67
Ciągnik „Ursus” 5314	102833,90	102833,92	104171,02	99,9	101,3	101,3	226,46	243,39
Ciągnik 90 kW	161157,50	161157,46	159819,53	99,6	99,2	99,2	347,43	373,41
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	25054,13	25042,06	27753,71	100,5	110,8	110,8	60,33	64,85
Kopaczka elewatorowa	11162,12	11162,12	11957,01	100,2	107,1	107,1	25,99	27,94
Agregat uprawowy do siewnika	13439,02	13671,80	14585,39	98,8	106,7	108,5	31,71	34,08
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5486,32	5498,30	5656,54	100,1	102,9	103,1	12,30	13,22
Glebozryzarka	5249,25	5249,25	5545,69	100,1	105,6	105,6	12,06	12,96
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	35713,65	35737,82	37534,07	100,1	105,0	105,1	81,60	87,70
Opryskiwacz 300 l	2696,78	2701,09	2860,08	100,0	105,9	106,1	6,22	6,68
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	5081,99	5057,34	5356,33	100,1	105,9	105,4	11,64	12,51
Rozsiewacz nawozów	1537,09	1541,76	1629,55	100,1	105,7	106,0	3,54	3,81
Sadzarka 2 rzędowa	3363,60	2752,64	2775,07	100,8	100,8	82,5	6,03	6,48
Pług 3 skibowy	4140,43	4142,58	4489,81	101,0	108,4	108,4	9,76	10,49
Kultywator 2,1-2,8 m	1812,52	1838,58	1962,22	101,6	106,7	108,3	4,27	4,58
Dojarka 2 konwie ^a	8097,90	8074,63	8248,18	100,0	102,1	101,9	17,93	0,91
Dojarka z rurociągiem ^a	50766,36	49585,83	48117,24	100,0	97,0	94,8	104,60	5,33
Schładzarka do mleka 500 l ^a	16641,01	16601,75	16814,22	100,0	101,3	101,0	36,55	1,86

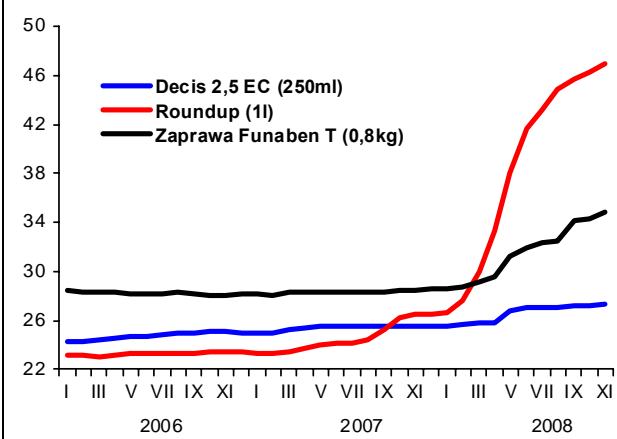
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

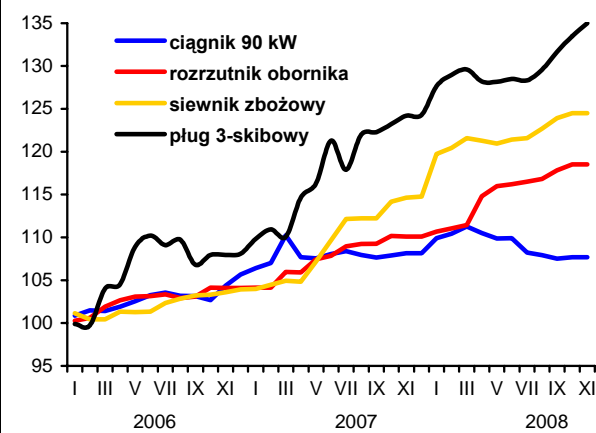
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

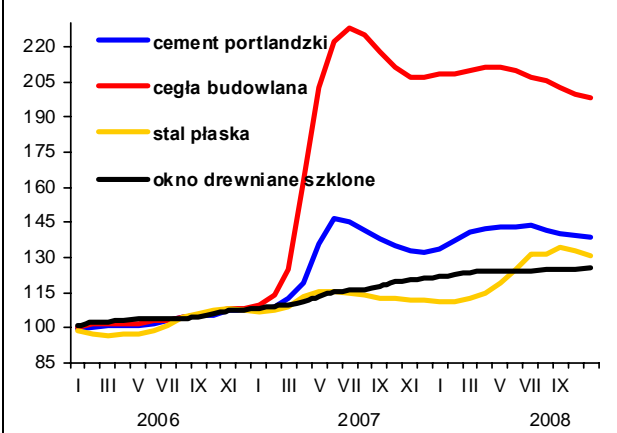
Rys. 2. Ceny wybranych środków ochrony roślin (zł)

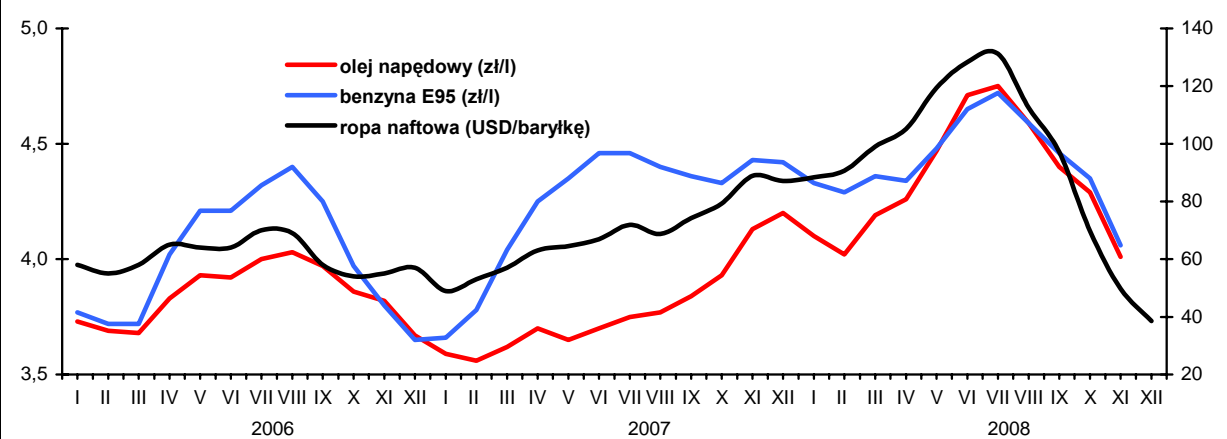
Rys. 3. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2005=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2005=100)

Rys. 5. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

Rynek usług dla rolnictwa

Magdalena Talarek
Arkadiusz Zalewski

Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się.

Od lipca do października 2008 r. liczba krów poddawanych ocenie użytkowości mlecznej nie zmieniała się i wynosiła 572 tys. W listopadzie ocenie użytkowości mlecznej poddano 571 tys. krów. W porównaniu do października 2008 r. ta liczba zmniejszyła się o 0,2%, jednak w stosunku do listopada 2007 r. była o 7,3% większa. Najmniejszy odsetek krów poddawany jest ocenie w województwach: małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim (poniżej 8%), a największy w zachodniopomorskim i opolskim (ponad 40% ogółu krów).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w III kwartale 2008 r. wyniosła 423 tys. sztuk i była o 1,9% większa niż w II kwartale 2008 r., ale o 5,2% mniejsza w porównaniu do III kwartału 2007 r. Liczba inseminowanych loch także się obniżyła. W III kwartale 2008 r. wyniosła 115 tys. i była niższa o 28,7% w porównaniu do III kwartału 2007 r. oraz o 14,8% w porównaniu z II kwartałem 2008 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). We wrześniu 2008 r. zarejestrowanych było 25 106 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 0,7% więcej niż w czerwcu 2008 r. i o 2,8% niż przed rokiem. Tak jak w poprzednim kwartale najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (48,3%) i weterynaryjnych (31,9%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,6%) i naprawczych maszyn (8,2%). W ciągu ostatniego kwartału liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 1,5%, zakładów naprawczych o 0,4%, a weterynaryjnych o 0,1%. Liczba zakładów zootechnicznych zmniejszyła się o 0,5%. W porównaniu do stanu sprzed roku liczba placówek usług mechanizacyjnych wzrosła o 6,6%, a zootechnicznych o 0,1%, spadła natomiast liczba placówek usług weterynaryjnych oraz naprawczych (odpowiednio o 0,8 i 0,4%).

Ceny usług dla rolnictwa w październiku 2008 r. były wyższe o 0,3% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 0,3%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożało badanie kliniczne oraz sztuczne unasiennienie krowy (odpowiednio o 0,8 i 0,7%). Jednak o tej porze roku nie wykonuje się wielu usług bezpośrednio rolniczych. Ceny usług pośrednio rolniczych również wzrosły o 0,3%. W tej grupie obniżyły się ceny ogłoszenia reklamowego, placowego „szczęk”, dzierżawy placu targowego, wypożyczenia betoniarki oraz wypożyczenia przyczepy samochodowej (odpowiednio o 0,3; 0,4; 0,1; 0,1; 0,6%). Najbardziej, bo o 2,2%, zdrożało podkucie kopyta końskiego oraz przetarcie drewna (o 1,1%). W porównaniu do listopada 2007 r. usługi dla rolnictwa były droższe o 7,3%, w tym usługi bezpośrednio rolnicze o 11,2%, a pośrednio rolnicze o 6,2%.

W listopadzie 2008 r. relacje cen usług do produktów rolnych nadal pozostawały niekorzystne dla rolników. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa¹ w sierpniu spadł do 94,7 pkt., a we wrześniu wzrósł do 96,6, w październiku ponownie obniżył się do 94,5, a w listopadzie nieznacznie się poprawił i wyniósł 97,8. (tab. 2). Niekorzystne dla rolników relacje cen są spowodowane ciągłym spadkiem cen produktów rolnych.

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Przykładowo w listopadzie 2008 r. rozsiew nawozów sztucznych na obszarze 1 ha kosztował równowartość 1,72 dt pszenicy, o 0,03 dt więcej niż przed miesiącem i o 0,84 dt więcej niż przed rokiem. Za badanie kliniczne krowy należało w listopadzie 2008 r. przeznaczyć równowartość 28,3 litrów mleka, o 0,4 litrów więcej niż przed miesiącem i aż o 10,4 litrów mleka więcej niż przed rokiem.

¹ W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek

Okresy	Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych ^a tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII	481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII	511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII	520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII	527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	XII	536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I	545	30,6	x	x	x	x	x	x
	II	552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III	557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV	564	31,0	x	x	x	x	x	x
	V	570	31,2	x	x	x	x	x	x
	VI	571	31,2	415	132	11 956	2 051	7 996	2 928
	VII	572	31,2	x	x	x	x	x	x
	VIII	572	31,3	x	x	x	x	x	x
	IX	572	31,2	423	115	12 134	2 059	8 000	2 913
	X	572	31,2	x	x	x	x	x	x
	XI	571	31,3	x	x	x	x	x	x
Wskaźnik zmian (%)									
<u>IX 2008</u> <u>IX 2007</u>		108,5	102,6	105,2	128,7	106,6	99,6	99,2	100,1
<u>XI 2008</u> <u>X 2008</u>		99,8	100,3	x	x	x	x	x	x

^a dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych^a do cen usług dla rolnictwa

Okresy	Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa ^b	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa	
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
2007	XII		100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
2008	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9
	V		98,4	97,6	91,5	101,0	98,7
	VI		98,9	94,8	89,5	101,2	101,1
	VII	95,5	95,5	78,0	99,5	98,1	
	VIII	94,7	91,4	80,5	98,5	97,3	
	IX	96,6	96,6	84,4	99,1	96,7	
	X	94,5	94,7	85,9	95,7	94,5	
	XI	97,8	97,8	99,3	97,4	97,8	

^a dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

^b usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2008													
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2008 XI 2007	I-XI 2008 I-XI 2007	
	% wobec poprzedniego okresu																			
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	101,3	100,4	100,4	100,7	100,4	100,5	100,2	100,3	100,3	107,3	106,8
I. Usługi bezpośrednio rolnicze ^a	105,3	106,5	103,4	100,3	100,3	100,2	100,3	101,2	102,0	102,1	101,2	101,2	101,7	100,4	100,5	100,3	100,3	100,3	111,2	107,7
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	103,5	101,6	102,4	100,3	100,6	100,6	100,1	100,1	100,1	113,3	107,2
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	99,6	100,0	100,0	100,0	101,0	101,0	103,1	100,0	100,0	100,4	100,4	100,4	100,3	100,3	100,3	111,8	110,7
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	100,0	100,0	100,0	100,0	101,6	103,0	103,0	100,0	100,0	103,3	100,5	100,0	100,0	100,0	100,0	105,4	105,4
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	100,0	100,5	99,3	100,3	102,0	103,7	104,3	100,1	103,6	100,0	100,7	100,0	100,0	100,0	100,0	114,1	109,0
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	103,5	101,4	99,9	100,6	99,9	100,0	100,0	100,0	114,1	109,0
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	101,7	100,0	100,0	100,0	100,0	104,4	99,5	102,1	99,8	101,7	100,4	100,0	100,1	100,1	100,1	121,3	124,8
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	100,2	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	100,5	100,2	100,3	100,3	100,5	100,4	100,3	100,5	100,5	106,1	104,8
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	100,3	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	100,3	100,2	100,2	100,2	100,6	100,3	100,4	100,4	100,4	104,9	103,9
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	100,9	100,3	100,5	100,4	100,8	99,5	100,7	100,7	100,7	107,2	105,6
II. Pośrednie usługi dla rolnictwa ^a	103,5	101,8	104,0	100,6	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	101,0	100,1	100,2	100,2	100,4	100,4	100,3	100,3	100,3	106,2	106,1
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	100,4	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	105,2	100,8	100,6	100,6	101,2	100,0	100,2	99,8	100,2	104,8	105,6
2. naprawcze	104,9	102,8	104,1	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	100,7	99,9	100,3	100,4	100,4	100,3	100,4	100,8	100,8	106,5	106,3
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	100,4	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	100,6	101,0	100,4	100,3	100,7	100,3	100,5	100,5	100,5	109,4	107,3
4. młynarskie ^b	103,1	101,3	103,9	100,7	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	100,0	100,0	100,6	100,6	102,0	100,7	100,3	100,3	100,3	109,7	104,7
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	101,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	100,3	100,2	99,4	100,0	100,1	99,9	99,8	99,8	100,9	100,9	103,0
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	100,6	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	101,1	98,7	100,2	100,3	100,1	100,3	100,2	100,2	100,2	105,8	107,2
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	100,2	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	101,3	97,7	99,9	100,3	100,1	100,0	100,1	100,1	100,1	105,3	108,0
- bankowe	95,6	89,1	96,4	101,6	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	100,8	100,9	100,7	100,5	100,1	100,9	100,5	100,5	100,5	106,8	105,6
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	100,7	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	100,8	100,2	100,0	99,6	100,3	100,4	100,2	100,2	100,2	103,7	104,3

^a ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka pługiem, talerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rządowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozsiew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewnicami, zbiór zielonek siewnicami, koszenie traw kostarką rotacyjną, sprzęt zboż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, usiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton cegły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naostrzenie lemiesz, podkucie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu rzemieślniczego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, cięsielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln, opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego, wypożyczenie betoniarzki, wypożyczenie cykliniarki, śrutowanie na paszę 100 kg żyta, śrutowanie na mąkę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szcepek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubez. budynku rolnego, składka ubez. OC rolników, odsetki kredytu krótkotermin. 10 tys. zł, odsetki kredytu średniotermin. 50 tys. zł, ^b przemiał zboż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2005		2006		2007		2008											XI 2008		I-XI 2008	
		I-XII	I-XII	I-XII	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI 2007	%			
Orka pługiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	104,51	.	.	109,59	110,52	113,93	114,03	115,87	116,83	116,47	116,79	111,8	108,6					
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	.	.	90,12	91,54	93,48	93,26	96,32	96,78	96,78	96,78	.	.	107,0					
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	.	.	.	68,29	69,94	69,94	72,74	72,82	73,72	73,72	.	.	109,2					
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	70,30	70,30	71,26	73,46	77,00	77,03	78,63	78,90	79,00	79,00	79,00	112,4	105,0					
Zbiór zielonek sieczkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	267,63	283,90	285,10	285,10	287,37	287,37	.	.	111,8					
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14	269,69	269,06	273,29	.	.	.	114,6					
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00	140,35	139,46	139,97	139,97	.	.	108,9					
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	52,98	.	59,42	62,02	61,71	63,02	62,89	63,98	64,23	64,23	64,27	121,3	124,8					
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	8,62	8,59	9,08	9,33	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,68	9,72	10,03	10,11	10,11	108,4	107,4					
Unasięnienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	48,17	48,17	48,60	49,03	49,97	50,41	50,79	50,99	51,38	51,32	51,66	107,2	105,6					
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	23,24	23,34	23,71	23,66	24,03	24,46	24,55	24,93	25,06	25,33	25,53	109,9	107,9					
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	123,77	118,35	126,92	131,88	132,02	133,23	133,85	134,27	136,37	138,47	142,58	142,41	142,88	143,14	108,5	109,4					
Nastrożenie lemiesza	1 szt.	11,75	12,51	12,74	13,00	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	13,92	14,00	14,00	14,00	107,7	108,6					
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	33,56	33,74	33,76	33,82	34,06	34,85	34,62	35,13	35,58	35,58	35,79	106,6	108,9					
Opłata prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	82,56	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,88	90,78	91,46	92,21	93,03	112,7	117,3					
Opłata projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1041	1028	1024	985	986	995	1003	1011	1013	1019	1030	1040	1042	1051	106,7	99,4					
Wypożyczenie betoniarki	na 1 dobę	31,64	31,29	31,64	31,52	31,82	31,70	32,03	32,71	32,82	32,94	32,80	32,80	32,84	32,82	104,1	103,2					
Opłata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	26,04	27,69	27,80	28,03	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,71	28,66	28,74	28,82	28,90	103,1	103,0					
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	116,79	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	128,82	128,95	128,84	128,79	129,00	110,5	113,1					
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	658	698	753	763	763	762	761	770	768	730	736	738	738	739	96,9	99,7					
Odsetki kredytu krótkoter. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	571	572	573	580	586	589	602	604	606	610	614	107,5	104,8					
Odsetki kredytu średnioter. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	5051	5018	4995	5024	5094	5122	5221	5282	5288	5343	5362	106,2	106,5					

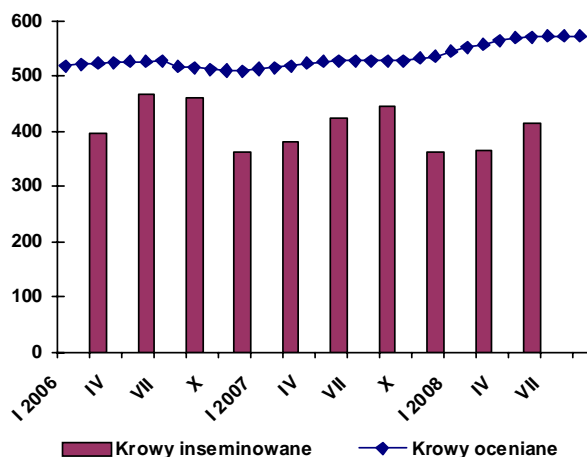
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

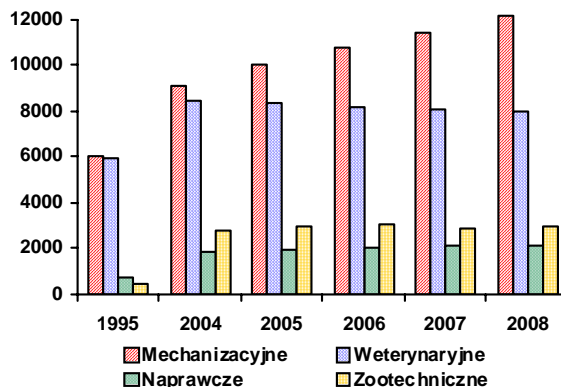
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2008												XI 2008		I-XI 2008		
			2007												XI 2007	I-XI 2007			
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	%	%				
			XII	XI	I-XII	2006	2005	I-XII	I-XII	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997		
Orka pługiem	za 1 godz.	dt pszenicy	1,31	1,20	1,20	1,32	2,45	2,23	1,38	1,31	1,38	2,45	1,65	2,02	2,26	2,49	2,54	194,1	133,4
Siew siewn. rzędów.	za 1 godz.	dt pszenicy	1,15	0,99	0,99	1,08	2,04	1,85	1,15	1,15	1,15	2,04	1,35	1,68	1,87	2,07	2,07	194,1	108,8
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,31	0,74	0,74	0,81	1,65	1,43	1,31	1,31	1,31	1,65	1,05	1,27	1,43	1,58	1,58	194,1	97,1
Rozsiew nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	0,88	0,78	0,78	0,89	1,70	1,54	1,07	0,88	0,88	1,70	1,14	1,38	1,53	1,69	1,72	195,2	104,0
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	204	204	204	209	209	238	204	204	209	209	292	301	308	316	316	195,2	122,5
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,11	2,11	2,11	6,08	6,08	5,20	2,11	2,11	2,11	6,08	3,91	4,69	5,29	5,29	5,29	195,2	219,1
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,09	3,09	3,09	3,70	3,70	3,21	3,09	3,09	3,09	3,70	2,76	3,53	5,90	6,62	6,62	195,2	97,0
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	0,66	0,65	0,65	1,16	1,16	1,00	0,76	0,66	0,66	1,16	0,91	1,12	1,24	1,38	1,40	210,7	129,2
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,14	0,13	0,13	0,30	0,30	0,22	0,15	0,14	0,14	0,30	0,17	0,20	0,24	0,27	0,28	201,2	117,5
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	37,12	42,25	42,25	48,83	48,83	49,87	44,80	37,12	37,12	48,83	52,05	53,77	55,08	56,52	57,27	154,3	107,6
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	17,91	20,60	20,60	22,42	22,42	23,76	21,40	17,91	17,91	22,42	25,25	26,29	26,86	27,90	28,30	158,0	110,1
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żywca trzody	40,33	37,09	37,09	32,27	32,27	32,96	36,45	40,33	39,29	32,27	31,42	31,61	30,69	33,07	33,44	82,9	95,4
Naostrzenie flemieszki	1 szt.	dt pszenicy	0,16	0,15	0,15	0,31	0,31	0,28	0,19	0,16	0,16	0,31	0,20	0,24	0,27	0,30	0,30	187,1	107,1
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,42	0,37	0,37	0,76	0,76	0,65	0,48	0,42	0,42	0,76	0,51	0,61	0,69	0,76	0,78	185,3	107,8
Opiata prac murarskich	za 1 dzień	kg żywca trzody	25,25	23,95	23,95	16,98	16,98	18,63	22,02	25,25	24,62	16,98	20,35	20,28	19,87	21,38	21,74	86,1	102,5
Opiata projektu budynku inw.-skład.	1 szt.	kg żywca trzody	301	277	277	271	271	286	295	301	294	271	230	228	224	241	246	81,5	86,5
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żywca trzody	9,47	9,04	9,04	8,25	8,25	8,71	9,10	9,47	9,47	8,25	7,35	7,27	7,07	7,60	7,67	79,6	89,9
Opiata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m ²	kg żywca trzody	8,57	7,86	7,86	6,79	6,79	7,71	7,99	8,57	8,34	6,79	6,43	6,37	6,21	6,67	6,75	78,8	89,9
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	1,46	1,46	1,46	2,85	2,85	2,61	1,73	1,46	1,45	2,85	1,87	2,24	2,49	2,76	2,80	191,9	110,6
Składka ubezp. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	9,54	8,46	8,46	17,54	17,54	15,72	11,19	9,54	9,49	17,54	10,57	12,84	14,28	15,81	16,07	168,4	97,6
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	7,14	6,44	6,44	17,65	17,65	13,30	8,48	7,14	7,12	17,65	8,73	10,54	11,71	13,06	13,34	186,7	103,5
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	63,2	56,0	56,0	151,9	151,9	114,2	72,7	63,2	62,4	151,9	76,2	92,1	102,3	114,4	116,6	184,4	105,3

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERIGŻ-PIB.

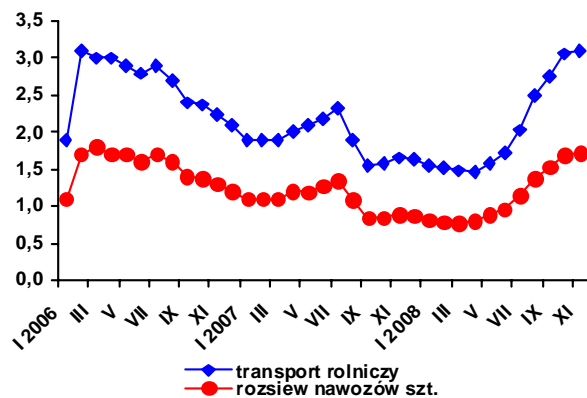
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)

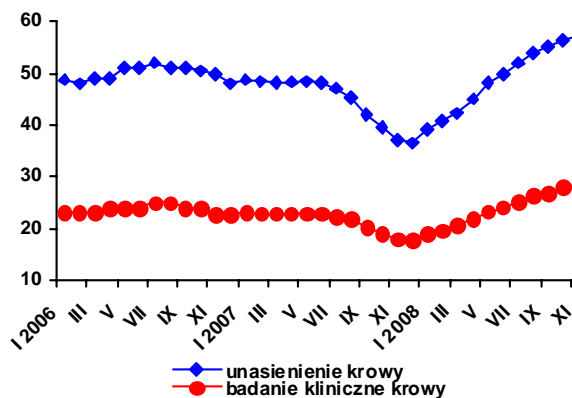
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych

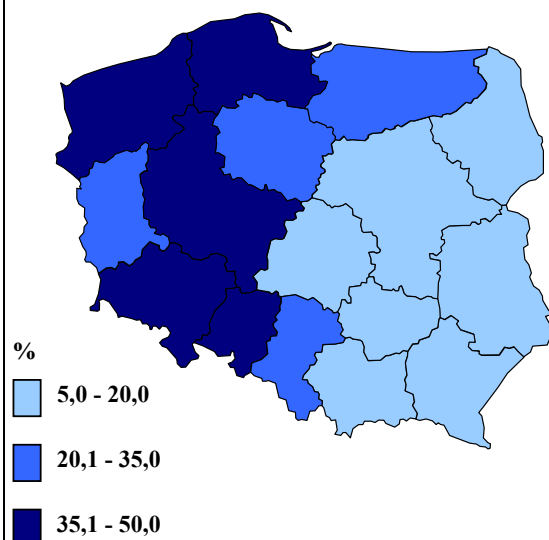
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy

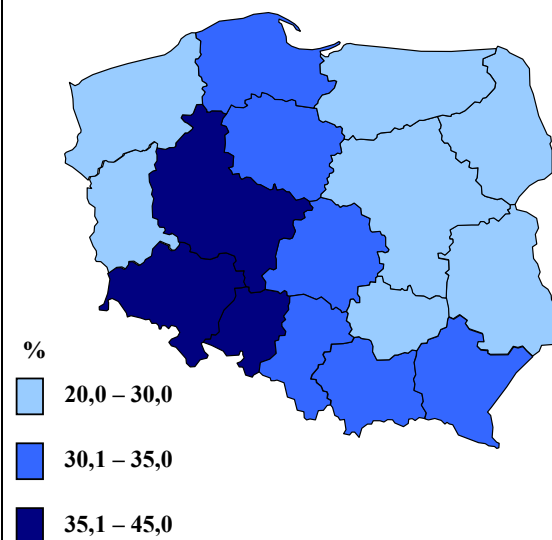
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka

Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w listopadzie 2008 r. (w %)

Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w I półroczu 2008 r. (w %)

Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.